

δελτίο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2007

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΤΕΥΧΟΥΣ

49

Διοίκηση ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

Τάκης Αράπογλου

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Α' Αντιπρόεδρος

Δημήτριος Μαντζούνης

Διευθύνων Σύμβουλος Alpha Bank

Β' Αντιπρόεδρος

Νικόλαος Νανόπουλος

Διευθύνων Σύμβουλος
Eurobank EFG

Μέλη

Μιχάλης Κολακίδης

Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς

Δημήτρης Μηλιάκος

Διοικητής ΑΤΕbank

Αντώνιος Κροντηράς

Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

Παναγιώτης Τσουπίδης

Πρόεδρος Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου

Χρήστος Σορώτος

Γενικός Διευθυντής Citibank

Κωνσταντίνος Βασιλακόπουλος

Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Κύπρου

Τρύφων Κουταλίδης

Πρόεδρος Geniki Bank

Βασίλειος Θεοχαράκης

Πρόεδρος MARFIN Εγνατίας Τράπεζας

Σπύρος Φιλάρετος

Πρόεδρος Εκτελεστικής Επιτροπής ΕΕΤ

Χρήστος Γκόρτσος

Γενικός Γραμματέας
Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος

Σπύρος Φιλάρετος

Γενικός Διευθυντής
Alpha Bank

Αναπληρωτής Προέδρου ΕΕ

Βύρων Μπαλλής

Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Eurobank EFG

Μέλη

Γιάννης Πεχλιβανίδης

Αντιπρόεδρος και Αν. Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Λεωνίδας Ζώνιος

Γενικός Διευθυντής
Εμπορική Bank

Θεόδωρος Πανταλάκης

Αντιπρόεδρος και Αν. Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς

Λάμπρος Δημοσθένους

Chief Financial Officer Greece
Citibank

Γιώργος Τανισκίδης

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Millennium Bank

Χρήστος Γκόρτσος

Γενικός Γραμματέας
Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Περιεχόμενα

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ Ελληνική Ένωση Τραπεζών

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Χρήστος Γκόρτσος Γενικός Γραμματέας ΕΕΤ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ Μαρία Μαγγιώρου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Μέλη Επιστημονικού Συμβουλίου ΕΕΤ: Νικόλαος Καραμούζης Γιώργος Βαφειάδης Μιχάλης Μασουράκης Δημήτριος Μόσχος Πάυλος Μυλωνάς Γκίκας Χαρδούβελης

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΛΗΣ Αλεξάνδρα Μανιάτη

ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Τίνα Σταματοπούλου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Κατερίνα Ηλιοπούλου Τίνα Σταματοπούλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Τίνα Σταματοπούλου

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΔΟΚΙΜΙΩΝ Χάρις Γκότζη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ

s.m. graphics adv. ε.π.ε.
Τιμή Τεύχους 0,01€

ISSN 1105-9923

- Με τα λόγια του Εκδότη 2-5
- Ομιλία του Προέδρου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών κ. Τάκη Αράπογλου στο “Annual Thessaloniki Forum” 6-14
- Το συνέδριο του Institute of International Finance στην Αθήνα 15-16
Επιμέλεια: Αλέκος Λιδωρίκης
- 1η ειδική έκθεση: Στεγαστικό Δάνειο 17
- Μόνιμη στήλη: SEPA - Πρόληψη και καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος που συνδέεται με τη χρήση καρτών στο νέο περιβάλλον του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ 19-23
Επιμέλεια: Κώστα Ταβλαρίδη, Βασίλη Παναγιωτίδη
- Διαβαλκανικό Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων
Ύδρα, 14-16 Σεπτεμβρίου 2007 27-28
- Η προστασία της κοινωνίας από την ανάπτυξη νέων μορφών τεχνολογίας 29-34
Άννας Γαρυφάλλη
- Τρέχουσες εξελίξεις στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα 35-44
Ελένης Βρέντζου και Χρήστου Νούνη
- Home Equity - Νέα μοντέλα δανεισμού:
Η ακίνητη περιουσία «κλειδί» για χρηματοδότηση καταναλωτικών αναγκών αλλά και επενδύσεων με υψηλές αποδόσεις 45-47
Επιμέλεια: Έφη Καραγεώργου
- Το στοίχημα της νεανικής επιχειρηματικότητας:
Η πολύτιμη συμβολή του Σωματείου Επιχειρηματικότητα Νέων (ΣΕΝ) 48-53
 - Συνέντευξη του Προέδρου ΔΣ του ΣΕΝ κ. Οδυσσέα Κυριακόπουλου 54-56
- Η συμβολή ενός πρωτότυπου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στον οικονομικό εκσυγχρονισμό 57-64
Χρήστου Δεσύλλα
- Τραπεζικά θέματα από τη δραστηριότητα της ΕΕΤ 65-79
- Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών στηρίζει την Ένωση Τραπεζών Γεωργίας σε εκπαιδευτικά θέματα 81-86
Dan Berkshire
- Το εικοστό ετήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών 87-90
Μαρίας Μαγγιώρου
- Πρόγραμμα ETI 2007-2008 91-96
- Η επενδυτική τραπεζική και τα πιστοποιητικά επαγγελματικής επάρκειας 97-100
Κώστα Γαλιάτσου
- Συν θεωρία και ... πράξη κάνει 103-106
Έφης Σταυροπούλου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ 21Α, 106 72 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ. 210 3386500

WWW.
HBA.

GR

Χρήστος Βλ. Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας ΕΕΤ

Το νέο ρυθμιστικό περιβάλλον του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος

Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους βιώσαμε την πρωτόγνωρη και μοναδική εμπειρία της συνολικής αναθεώρησης του ρυθμιστικού πλαισίου που εφαρμόζεται στα πιστωτικά ιδρύματα. Είτε σε συνέχεια κοινοτικών πρωτοβουλιών είτε με πρωτοβουλία του εθνικού νομοθέτη, στο τελευταίο δίμηνο ψηφίστηκαν από το Ελληνικό Κοινοβούλιο τέσσερα βασικότερα νομοθετήματα που διέπουν άμεσα τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων στους σημαντικότερους τομείς της δραστηριότητάς τους. Πρόκειται για:

- το νέο τραπεζικό νόμο (υπό α),
- το νόμο για την τροποποίηση και αναθεώρηση του κ.ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών (υπό β),
- το νόμο για την προστασία του καταναλωτή (υπό γ), και
- το νόμο για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (υπό δ).

Επιπλέον, ψηφίστηκαν ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας και ο νόμος 3556/2007 αναφορικά με τις προϋποθέσεις διαφάνειας για την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά.

Σε όλη τη διάρκεια της ρυθμιστικής αυτής «καταιγίδας» η ΕΕΤ συμμετείχε ιδιαίτερα ενεργά τόσο στο επίπεδο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, όσο και στις διαδικασίες διαβούλευσης, κατά τη διάρκεια των οποίων υπέβαλε διεξοδικά σχόλια για όλα τα εν λόγω νομοθετήματα.

Πολύ συνοπτικά, τα νομοθετήματα αφορούν τα ακόλουθα:

(α) Νέος τραπεζικός νόμος

Με το νόμο «*Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις*» ενσωματώθηκαν στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία οι διατάξεις των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2006/48/ΕΚ «για την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων» και 2006/49/ΕΚ «για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων». Με τις Οδηγίες αυτές ενσωματώθηκε στο ευρωπαϊκό τραπεζικό δίκαιο το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, το οποίο δημοσίευσε τον Ιούνιο του 2004 η Επιτροπή της

Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία και είναι ευρύτερα γνωστό ως «Βασιλεία II». Η ενσωμάτωση των προαναφερθεισών κοινοτικών Οδηγιών στο ελληνικό δίκαιο απαιτήσε αφενός μεν την έκδοση ενός ιδιαίτερα εκτενούς νόμου, και αφετέρου 10 Πράξεων Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και σχεδόν ισάριθμων Αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, με τις οποίες θα υλοποιηθεί η προσαρμογή του ελληνικού κανονιστικού πλαισίου προς τις τεχνικού περιεχομένου διατάξεις των εν λόγω Οδηγιών.

Για λόγους ασφάλειας δικαίου, αλλά και αποβλέποντας στη διευκόλυνση του έργου τόσο των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων, χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών όσο και των εποπτικών αρχών, στο νόμο ενσωματώθηκαν οι βασικές διατάξεις των ανωτέρω Οδηγιών σε ένα νέο νομοθετικό κείμενο, σε αντικατάσταση του βασικού τραπεζικού νόμου 2076/1992 και του ΠΔ 267/1995.

Επιπλέον, με το νόμο αυτό επιδιώχθηκε η αντικατάσταση, συμπλήρωση και κωδικοποίηση υφιστάμενων διατάξεων της τραπεζικής νομοθεσίας, όπως οι διατάξεις του ν. 3455/2006 σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων ομίλου ετερογενών χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων, του ν. 3148/2003 αναφορικά με τις διατάξεις για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, καθώς επίσης διατάξεις παλαιότερων νόμων που ρυθμίζουν θέματα εποπτείας του τραπεζικού συστήματος.

(β) Νόμος για την τροποποίηση και αναθεώρηση του κ.ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών

Με τον εν λόγω νόμο επιδιώκεται ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός του δικαίου της ανωνύμου εταιρείας με κύριους άξονες:

- τη δραστική μείωση της διοικητικής παρέμβασης στη σύσταση και τη λειτουργία της α.ε.: προς το σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, καθιερώθηκε η εξάιρεση από το διοικητικό έλεγχο της σύστασης ή της τροποποίησης του καταστατικού των εταιρειών με μετοχικό κεφάλαιο μέχρι τρία εκατομ. ευρώ, όπως επίσης και η κατάργηση διαφόρων διοικητικών «αδειών»,

- την ενίσχυση της θέσης των μετόχων: προς το σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, καθιερώθηκε η μείωση των ποσοστών για την άσκηση δικαιωμάτων μειοψηφίας και η μείωση των ποσοστών για την ανάληψη πρωτοβουλιών, για την αντίθεση των μετόχων σε συγκεκριμένες ενέργειες και για την αίτηση ακύρωσης απόφασης της Γενικής Συνέλευσης,
- τη διεύρυνση των περιθωρίων καταστατικών διαμορφώσεων: οι καθιερούμενες προς την κατεύθυνση αυτή τροποποιήσεις είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες και αφορούν πολλές περιπτώσεις, όπως, ενδεικτικά, τη δυνατότητα διεύρυνσης των λόγων εξαγοράς της μειοψηφίας από την εταιρεία μετά από αίτηση της πρώτης, τη δυνατότητα πρόβλεψης συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης με τηλεδιάσκεψη και τη δυνατότητα παράστασης και άσκησης του δικαιώματος ψήφου εξ αποστάσεως,
- την εισαγωγή ρυθμίσεων που διευκολύνουν τις επιχειρηματικές επιλογές των ενδιαφερομένων, όπως, ενδεικτικά, η δυνατότητα ίδρυσης μονοπρόσωπης α.ε., η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας καταβολής του κεφαλαίου μετά από αύξηση κεφαλαίου με τροποποίηση του καταστατικού ή η αναδιτύπωση των εξαιρέσεων της αποκλειστικής αρμοδιότητας της Γενικής Συνέλευσης, και
- την αναθεώρηση ορισμένων μείζονος σημασίας ζητημάτων του δικαίου της α.ε., όπως, ενδεικτικά, ο επανακαθορισμός του τρόπου έκδοσης μετοχικών τίτλων και μεταβίβασης μετοχών, η αναθεώρηση του άρθρου 16 για τις ίδιες μετοχές, η αναθεώρηση του καθεστώτος ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου και η εισαγωγή νέων ρυθμίσεων για τους δικαιούμενους συμμετοχής στη Γενική Συνέλευση.

(γ) Νόμος για την προστασία του καταναλωτή

Ο νέος νόμος 3587/2007 για την προστασία του καταναλωτή τροποποίησε το ν. 2251/1994 και επέφερε σημαντικές τροποποιήσεις σε πολλές από τις μέχρι τώρα ισχύουσες διατάξεις ιδίως σε ό,τι αφορά:

- τους γενικούς όρους συναλλαγών, με την προσθήκη νέων όρων που θεωρούνται καταχρηστικοί και την επιβολή επιπρόσθετων υποχρεώσεων σε ό,τι αφορά τη διατύπωσή τους,
- τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές με την ενσωμάτωση της σχετικής Οδηγίας 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,
- τον τρόπο οργάνωσης των ενώσεων καταναλωτών, με την καθιέρωση του θεσμού των δευτεροβάθμιων ενώσεων καταναλωτών,
- τη δυνατότητα παρέμβασης του Υπουργού Ανάπτυξης με την έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων με τις οποίες μπορεί να καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις προσαρμογής της συναλλακτικής πρακτικής των προμηθευτών στο δεδικασμένο αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων επί αγωγών καταναλωτή ή ενώσεων καταναλωτών, εφόσον οι συνέπειες του δεδικασμένου έχουν ευρύτερο δημόσιο ενδιαφέρον για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την προστασία των καταναλωτών,
- τη διευκόλυνση της διεκδίκησης απαιτήσεων των καταναλωτών σε περιπτώσεις δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται επί συλλογικών αγωγών, και
- την καθιέρωση του ακατάσχετου ακινήτου καταναλωτή που αποτελεί τη μοναδική κατοικία του για ικανοποίηση απαιτήσεων από καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες, υπό τις αυστηρές βέβαια προϋποθέσεις που ορίστηκαν στο νόμο.

(δ) Νόμος για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID)

Με το νόμο αυτό, με τον οποίο ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, επέρχονται ιδιαίτερα σημαντικές τροποποιήσεις σε σχέση με το ισχύον καθεστώς που διέπει την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών:

- τόσο σε ό,τι αφορά τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους διαμεσολαβούντες χρηματοπιστωτικούς φορείς που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες,
- όσο και σε σχέση με τις μεθόδους διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μέσων στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, όπου αλλάζει σε μεγάλο βαθμό και ουσιαστικά η φιλοσοφία που ίσχυε σε αρκετά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Οι ρυθμίσεις που καθιερώθηκαν με τον εν λόγω νόμο αποδίδουν σε μεγάλο βαθμό τις διατάξεις της κοινοτικής Οδηγίας και πρόκειται να συμπληρωθούν με Αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και Πράξεις Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Στην περίπτωση αυτή, η έκδοση πράξεων των εποπτικών αρχών κρίθηκε αναγκαία για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο των διατάξεων των «εκτελεστικών μέτρων» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εκδόθηκαν, σύμφωνα με την καλούμενη «διαδικασία Lamfalussy».

Με το νέο νόμο:

- καταργήθηκε ο κανόνας που ίσχυε στην Ελλάδα, όπως και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, για την υποχρέωση συγκέντρωσης των συναλλαγών μόνο σε οργανωμένες αγορές, καθώς παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης εναλλακτικών μεθόδων διαπραγμάτευσης, όπως οι καλούμενοι Πολυμερείς Μηχανισμοί Διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ) και η «συστηματική εσωτερικοποίηση»,
- διευρύνθηκε το φάσμα των παρεχόμενων επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς καθιερώθηκαν δύο νέες επενδυτικές υπηρεσίες, δηλαδή η παροχή επενδυτικών συμβουλών και η εκμετάλλευση ΠΜΔ, ενώ προστέθηκαν δύο νέες παρεπόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, δηλαδή η έρευνα στον τομέα των επενδύσεων και η χρηματοοικονομική ανάλυση,
- επιβλήθηκαν πολύ σημαντικές απαιτήσεις οργάνωσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, καθώς επίσης και αυξημένες υποχρεώσεις σε σχέση με τους κανόνες που θα πρέπει να τηρούν οι επιχειρήσεις προς τους πελάτες τους, ώστε αφενός μεν οι τελευταίοι να πληροφορούνται ορθά αναφορικά με τις επιμέρους παρεχόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που συνεπάγονται και αφετέρου οι επιχειρήσεις να αντλούν από τους πελάτες τους τις αναγκαίες πληροφορίες για να έχουν σαφή εικόνα για την καταλληλότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν, και
- καθορίστηκαν συγκεκριμένα κριτήρια, με βάση τα οποία οι πελάτες θα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:
 - ιδιώτες, οι οποίοι θα απολαμβάνουν της μεγαλύτερης δυνατής προστασίας,
 - επαγγελματίες, οι οποίοι θα απολαμβάνουν περιορισμένης προστασίας, και
 - επιλέξιμους αντισυμβαλλόμενους, οι οποίοι δεν θα καλύπτονται από τους κανόνες προστασίας.

Με τα εν λόγω νομοθετήματα αλλάζει ριζικά το περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν τα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς επιβάλλονται νέες υποχρεώσεις, εκσυγχρονίζονται οι διαδικασίες που πρέπει να τηρούνται, εισάγονται νέοι θεσμοί και απαιτούνται νέες υποδομές.

Ομιλία του Προέδρου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών κ. Τάκη Αράπογλου στο “Annual Thessaloniki Forum”*

* Το 11ο επιχειρηματικό συνέδριο “Thessaloniki Forum”, το οποίο απευθύνεται σε επιχειρηματίες και επενδυτές διεθνούς εμβέλειας, διοργάνωσαν ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ) και το Ελληνοαμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο. Η ομιλία εκφωνήθηκε στις 4 Ιουνίου 2007.

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και Κύριοι,

Ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση να συμμετάσχω στο 11ο “Thessaloniki Forum” και για την ευκαιρία που μου δίνετε να σας παρουσιάσω, με την ιδιότητά μου ως Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, τις αλλαγές που έχουν γίνει στον τραπεζικό χώρο, οι οποίες έχουν μεταβάλει το περιβάλλον συνεργασίας τραπεζών και επιχειρήσεων, αλλά και να προτείνω ορισμένες αλλαγές κυρίως νοοτροπίας αλλά και πρακτικής, που κατά τη γνώμη μου χρειάζονται να γίνουν, για να καταστεί η σχέση αυτή πιο εποικοδομητική και να εξυπηρετούνται καλύτερα οι Έλληνες επιχειρηματίες και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαπενταετίας συντελέστηκε με ιδιαίτερα αποτελεσματικό τρόπο, ένας πλήρης μετασχηματισμός του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Με την έναρξη λειτουργίας του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου, η πολιτεία και οι εποπτικές αρχές ανέλαβαν σημαντικές πρωτοβουλίες, απλοποιώντας διαδικασίες και περιορισμούς, εισάγοντας νέα τραπεζικά προϊόντα στην αγορά και αυξάνοντας τον ανταγωνισμό μεταξύ των τραπεζών.

Αυτά είχαν ως αποτέλεσμα να ενισχυθεί η διεθνής αξιοπιστία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, να αυξηθούν οι ξένες συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο των περισσότερων ελληνικών τραπεζών και να τεθούν οι βάσεις για τη διεθνή δραστηριοποίησή τους, ιδιαίτερα στο ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Καθώς οι εξελίξεις αυτές ήταν ριζικές και συντελέστηκαν σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα, ίσως να μην προλάβαμε να αξιολογήσουμε, στην έκταση που αρμόζει, την επίδραση που αυτές είχαν στη σχέση μεταξύ των τραπεζών και των επιχειρήσεων-πελατών τους. Η σχέση αυτή έχει αναβαθμιστεί πλέον, προς αμοιβαίο όφελος, και σίγουρα προς όφελος της προστιθέμενης αξίας στην επιχειρηματικότητα.

Θα αναφέρω λοιπόν μερικές από τις κυριότερες αλλαγές:

1. Κατ' αρχήν, το κόστος δανεισμού είναι σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με τα μέσα της δεκαετίας του 1990, και τα περιθώρια των δανείων συνεχώς μειώνονται και συ-

γκλίνουν στα μέσα ευρωπαϊκά, εξ αιτίας του ανταγωνισμού. Τα πραγματικά δε επιτόκια, αν δηλαδή αφαιρεθεί ο πληθωρισμός, είναι ακόμη χαμηλότερα.

2. Δεύτερον, στο παρελθόν η πλειοψηφία του τραπεζικού συστήματος ανήκε στο Δημόσιο. Σαν αποτέλεσμα, κύριος σκοπός τους δεν ήταν απαραίτητα η κερδοφορία του μετόχου, αλλά η χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων τους προς όφελος της οικονομίας. Οι δυνατότητες αυτές όμως, όπως απεδείχθη, δεν χρησιμοποιήθηκαν σωστά, με αποτέλεσμα αρκετές τράπεζες να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης, να δημιουργηθούν προβληματικές επιχειρήσεις και μεγάλα ποσά μη εξυπηρετούμενων δανείων, που με τη σειρά τους δημιούργησαν μια προβληματική οικονομία, δηλαδή το αντίθετο από ό,τι επιδιωκόταν.

Σήμερα η μεγάλη πλειοψηφία του τραπεζικού συστήματος ανήκει στον ιδιωτικό τομέα, τα κριτήρια δανεισμού είναι αντικειμενικά και το τραπεζικό σύστημα υγιές. Οι εταιρείες ανταποκρίθηκαν στις αλλαγές αυτές, λειτουργούν πιο αποτελεσματικά και αυτό με τη σειρά του οδήγησε στην επιδιωκόμενη ενίσχυση της οικονομίας.

Πρέπει λοιπόν να δεχθούμε ότι ο παλαιός «φιλικός» τρόπος αντιμετώπισης των εταιρειών ήταν μακροπρόθεσμα ζημιογόνος για τα συμφέροντα όλων. Ο νέος τρόπος είναι πραγματικά φιλικός, με μεγάλα θετικά οφέλη.

3. Τρίτον, σήμερα οι ελληνικές τράπεζες δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν από καμία ξένη όσον αφορά την ποικιλία των προϊόντων που διαθέτουν στους πελάτες τους. Δεν χρειάζονται λοιπόν νέα εργαλεία για να βοηθηθούν οι ελληνικές επιχειρήσεις όπως μερικοί νομίζουν. Υπάρχουν όλα τα απαιτούμενα εργαλεία και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
4. Τέταρτον, οι τράπεζες υποχρεώθηκαν να αναπτύξουν νέα αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου στον οποίο εκτίθενται από τις χρηματοδοτήσεις τους. Αυτό, σε συνδυασμό με την όλο και πληρέστερη λειτουργία των συστημάτων της εταιρείας ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, επιτρέπει στις τράπεζες όλο και περισσότερο να εφαρμόζουν διαφοροποιημένη τιμολογιακή πολιτική, προς όφελος και κίνητρο των επιχειρήσεων (και των καταναλωτών) που είναι συνεπείς στην εκπλήρωση των δανειακών τους υποχρεώσεων. Χωρίς αμφιβολία αυτή η εξέλιξη κατατάσσει πλέον το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας στις ανεπτυγμένες αγορές.

5. Πέμπτον, οι τράπεζες, αντίθετα με όλες τις άλλες επιχειρήσεις, δεν εποπτεύονται μόνο για την ποιότητα των προϊόντων που διαθέτουν στην αγορά, για την οποίαν εποπτεύεστε και εσείς. Εποπτευόμαστε ανά τρίμηνο και για τη διαχείριση των κεφαλαίων μας.

Η μοναδική στο είδος της, διπλή αυτή εποπτεία στόχο έχει την προστασία των καταθετών και πελατών μας. Η διεθνής νομοθεσία επιβάλλει στις τράπεζες να δεσμεύουν τόσα περισσότερα ίδια (εποπτικά) κεφάλαια, όσο μεγαλύτερος είναι ο πιστωτικός κίνδυνος που αναλαμβάνουν με κάθε δάνειο που δίνουν. Πρόκειται για τους κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας, οι οποίοι μάλιστα πρόκειται σύντομα να τροποποιηθούν σύμφωνα με τα νέα πρότυπα της Επιτροπής της Βασιλείας, γνωστά ως «Βασιλεία II». Σύμφωνα με το νέο αυτό κανονιστικό πλαίσιο, οι τράπεζες θα υπολογίζουν τις κεφαλαιακές τους υποχρεώσεις με βάση τα στοιχεία που παράγονται από τα νέα, εσωτερικά τους συστήματα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Αυτό σημαίνει ότι οι απαιτήσεις των τραπεζών έναντι των συνεπών δανειοληπτών θα συνεπάγονται χαμηλότερες κεφαλαιακές δεσμεύσεις, άρα και χαμηλότερο κόστος.

Οι τράπεζες έτσι θα «επιβραβεύουν» τους συνεπείς και θα «τιμωρούν» τους ασυνεπείς δανειολήπτες. Αυτό θα ισχύει σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και διεθνώς.

6. Έκτον, τα τελευταία χρόνια οι περισσότερες από τις μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες, σε πλήρη επίγνωση των επιπτώσεων που έχει το αυστηρότερο πια εποπτικό πλαίσιο, εξαντλούν κάθε περιθώριο ελαστικότητας προς επιχειρήσεις που έχουν λειτουργική δυσχέρεια, αλλά που παράλληλα επιδεικνύουν έμπρακτα επιθυμία συνεργασίας και προσαρμογής στα νέα δεδομένα.
7. Έβδομον, στο νέο αυτό περιβάλλον, μεταβλήθηκε και ο ρόλος του Δημοσίου. Το ευρωπαϊκό δίκαιο θέτει σοβαρούς περιορισμούς αναφορικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στις επιχειρήσεις. Η υποχρεωτική για τις τράπεζες, δηλαδή κατευθυνόμενη επένδυση ποσοστού των καταθέσεών τους σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας, δεν είναι πλέον συμβατή προς τις αρχές της οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, και έχει καταργηθεί.

Η χορήγηση λοιπόν δανειακών κεφαλαίων από τις τράπεζες στις επιχειρήσεις γίνεται πλέον στη βάση αμιγώς ιδιωτικο-οικονομικών κριτηρίων σύμφωνα με τα διεθνή χρηματοδοτικά πρότυπα, τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων για κάθε τράπεζα και με γνώμονα την προστασία των μετόχων τους. Στο πλαίσιο βέβαια της αναπτυξιακής του πολιτικής, το

Δημόσιο παρέχει ενισχύσεις μέσα από διάφορους διαύλους, όπως ο Αναπτυξιακός Νόμος, το ΤΕΜΠΙΜΕ (Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων) και τα προγράμματα του 3ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Η εμπλοκή των τραπεζών σε όλους αυτούς τους μηχανισμούς είναι ουσιαστική, η απαιτούμενη αξιολόγηση όμως εκ μέρους τους των επιδοτούμενων επιχειρηματικών προγραμμάτων γίνεται κατά περίπτωση και πάντα με γνώμονα τα προαναφερθέντα ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια.

8. Όγδοον, με το άνοιγμα των αγορών των κρατών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, οι ελληνικές τράπεζες ακολούθησαν τις ελληνικές επιχειρήσεις-πελάτες τους, εκεί όπου αυτές άρχισαν να δραστηριοποιούνται. Θεωρούμε ότι το κομμάτι αυτό της δραστηριοποίησής μας έχει πολύ μεγάλα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης και σίγουρα είναι ένας τομέας όπου όλοι έχουμε ήδη οργανωθεί κατάλληλα για να στηρίξουμε τις ελληνικές επιχειρήσεις, βασιζόμενοι αρχικά στο ανθρώπινο δυναμικό μας στην Ελλάδα, αλλά τώρα πια στους εκπροσώπους μας στις χώρες αυτές που έχουν εξειδικευμένη στο χώρο τεχνογνωσία. Οι ελληνικές τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Ευρώπης έχουν ισχυρές παρουσίες εκεί, έχουν όλες τις απαιτούμενες δυνατότητες εξυπηρέτησης σε όλα τα προϊόντα και βέβαια συνεχώς βελτιώνονται.

Η διεθνής παρουσία των ελληνικών τραπεζών δε στηρίζεται μόνο στη διεθνή παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων-πελατών τους. Στόχος τους είναι, όπως είναι και ο στόχος κάθε άλλης επιχείρησης που δραστηριοποιείται εκεί, η πλήρης εκμετάλλευση των ευκαιριών που διανοίγονται στις γρήγορα αναπτυσσόμενες αυτές αγορές, που είτε έγιναν ήδη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε έχουν ανοιχτό αυτό το ενδεχόμενο, με όλες τις θετικές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται για τη σταθερότητα και τη συνέχιση της υψηλής τους οικονομικής ανάπτυξης. Η περαιτέρω ισχυροποίηση των ελληνικών τραπεζών στις νέες αυτές αγορές θα επιτρέψει αυξημένα επίπεδα εξυπηρέτησης και για τους Έλληνες πελάτες μας στις χώρες αυτές.

9. Η τελευταία μου παρατήρηση εδώ αφορά έναν εξίσου σημαντικό, αν και εξαιρετικά παραγνωρισμένο, παράγοντα. Αναφέρομαι στην αναγκαία γνώση που πρέπει πλέον να διαθέτουν οι επιχειρήσεις σχετικά με τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, εφόσον κάνουν χρήση των υπηρεσιών που παρέχονται από αυτό. Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογούν καλύτερα επενδυτικές προτάσεις και τις εναλλακτικές χρηματοδοτικές δυνατότητες που τους παρέχονται. Πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κάνουν την αναγκαία ανάλυση ωφέλειας και κόστους και να επιλέγουν τις υπηρεσίες που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες τους με τους προσφορότερους όρους. Τα παραδοσιακά οικονομικά επιτελεία πολλών εταιρειών,

έχει δείξει η εμπειρία μας, δεν μπορούν να ανταποκριθούν πάντα στις νέες πιο σύνθετες αυτές απαιτήσεις.

Οι τράπεζες είναι – και επιθυμούν να συνεχίσουν να είναι – αρωγοί προς τη συμβουλευτική αυτή κατεύθυνση για τους πελάτες τους. Είναι πραγματικά αξιοσημείωτο το γεγονός ότι πολύ μεγάλος αριθμός αιτήσεων για χρηματοδοτήσεις ή για ένταξη σε κρατικά επιδοτούμενα προγράμματα χρηματοδότησης απορρίπτονται για λόγους που σχετίζονται με τη μη ανταπόκριση των επιχειρήσεων σε βασικές υποχρεώσεις τους, που απορρέουν από τα εν λόγω προγράμματα λόγω πλημμελούς κατανόησης των σχετικών όρων.

Κυρίες και Κύριοι,

Σήμερα είμαστε εδώ για να συζητήσουμε την αναβάθμιση του ρόλου των επιχειρήσεων της Βόρειας Ελλάδας στις νέες παγκοσμιοποιημένες αγορές.

Με βάση όσα ανέφερα πριν, θα ήθελα να ολοκληρώσω την παρουσίασή μου, εντοπίζοντας τις απαιτούμενες αλλαγές, που είναι περισσότερο αλλαγές στη νοοτροπία που επικρατεί στις σχέσεις τραπεζών και επιχειρήσεων ειδικά για τις επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας.

Είναι γεγονός ότι ένα σημαντικό τμήμα της παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών στην ελληνική οικονομία προέρχεται από επιχειρήσεις που εδρεύουν στη Βόρεια Ελλάδα. Αυτή η διαπίστωση ενισχύεται και από το γεγονός ότι οι χρηματοδοτήσεις που διοχετεύονται σε αυτές τις επιχειρήσεις από το τραπεζικό σύστημα αποτελούν μεγάλο ποσοστό του συνόλου.

Είναι επίσης αναμφισβήτητο ότι αρκετές από τις επιχειρήσεις αυτές έχουν αναπτύξει κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών διαρκώς αυξανόμενη διεθνή δραστηριότητα, τόσο μέσω ξένων άμεσων επενδύσεων ή εξαγωγών όσο και μέσω εξαγωγών, με αποτελέσματα που κατά μέσο όρο κρίνονται αρκετά επιτυχημένα. Η γεωγραφική θέση της Βόρειας Ελλάδας αποτελεί σίγουρα καθοριστικό συγκριτικό πλεονέκτημα για την επέκταση, κυρίως στις όμορες χώρες, χωρίς όμως να παραγνωρίζεται σε καμία περίπτωση η σημασία της ποιότητας των παρεχομένων αγαθών και υπηρεσιών.

Είναι ενδεικτικό ότι οι άμεσες επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από όλες τις ελληνικές επιχειρήσεις στις βαλκανικές χώρες και την Τουρκία υπερβαίνουν πλέον το 35% του συνόλου των άμεσων επενδύσεων, παρουσιάζοντας διαχρονικά μια σταθερά αυξητική τά-

ση. Βέβαια το μεγαλύτερο τμήμα των εν λόγω επενδύσεων είναι συγκεντρωμένο μέχρι σήμερα στις τηλεπικοινωνίες και στο τραπεζικό σύστημα. Εκτείνονται όμως, σιγά-σιγά, και σε ένα ευρύτερο φάσμα αγαθών και υπηρεσιών, που παρέχονται από πολλές, μικρότερες σε μέγεθος, δυναμικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στη Βόρεια Ελλάδα. Θεωρώ όμως ότι ακόμα οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν έχουν αναπτύξει την εξωστρέφεια που απαιτούν οι καιροί. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν πάρει, πολύ νωρίτερα, μόνες τους μεγάλες εξωστρεφείς πρωτοβουλίες βασισμένες σε επιχειρηματικά κριτήρια (και όχι όπως ακόμα πιστεύουν πολλοί από πολιτική βούληση).

Γιατί όχι και εσείς; Εμείς οι τράπεζες θα σας στηρίξουμε.

Τα υψηλά ποσά των ετήσιων άμεσων ξένων επενδύσεων στις γειτονικές χώρες όπως Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία, που ήταν 5 δις, 6 δις και 20 δις αντίστοιχα, πρέπει να αποδεικνύουν και το φιλικό επενδυτικό περιβάλλον στις χώρες αυτές και τις μεγάλες αναπτυξιακές τους δυνατότητες. Εξ άλλου, ως Έλληνες, και αποδεκτοί και ευπρόσδεκτοι είμαστε στις χώρες αυτές.

Αξιοσημείωτο είναι ακόμα το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας είναι και πρέπει να είναι προνομιακοί συνομιλητές με αλλοδαπές επιχειρήσεις και επενδυτές που επενδύουν σε συνεργασίες στις περιοχές αυτές, οι οποίες έχουν πολύ μεγάλη ανάπτυξη και γενικά φιλικό επενδυτικό περιβάλλον.

Η στήριξη και η χρηματοδότηση εκ μέρους των ελληνικών τραπεζών των επιχειρήσεων της Βόρειας Ελλάδας που θέλουν να αναπτυχθούν στο στρατηγικό για όλους χώρο της Ν.Α. Ευρώπης, βάσει καλά μελετημένων και βιώσιμων επιχειρηματικών προτάσεων, πρέπει να θεωρηθεί δεδομένη. Οι τράπεζες που ανταγωνίζονται έντονα για συνεργασία με τέτοιες επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το μέγεθος και την εταιρική τους μορφή, αρκετά συχνά είναι διατεθειμένες να συμμετάσχουν και στο μετοχικό κεφάλαιο νέων πρωτοβουλιών. Όμως πολλές φορές ένα νέο επενδυτικό σχέδιο δεν είναι εύκολο να αναλυθεί και να εκτιμηθεί από τα στελέχη ενός τοπικού καταστήματος μιας τράπεζας. Στις περιπτώσεις αυτές οι επιχειρηματίες πρέπει με πρωτοβουλία τους να ζητήσουν να συναντήσουν εξειδικευμένους εκπροσώπους που έχουν πλέον όλες οι τράπεζές μας, είτε στην Ελλάδα, είτε ακόμα καλύτερα στις θυγατρικές τους στο εξωτερικό.

Οι τράπεζες παρακολουθούν επίσης με ενδιαφέρον τους δεσμούς συνεργασίας που, όπως μόλις προανέφερα, αναπτύσσουν οι επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας με αλλοδαπές επιχειρήσεις και επενδυτές, με στόχο την ενίσχυση της παρουσίας τους στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Αν πρόκειται για συνεργασία με δυτικοευρωπαϊκές, αμερικανι-

κές ή άλλες εταιρείες, από χώρες δηλαδή, όπου οι ελληνικές τράπεζες δεν έχουν παρουσία, οι τράπεζες δεν έχουν τη δυνατότητα να βοηθούν στη διαμόρφωση τέτοιων συνεργασιών. Μπορούν όμως να χρηματοδοτούν όλα τα επιχειρηματικά σχέδια που προκύπτουν από αυτές τις συνεργασίες. Αντίθετα στις περιπτώσεις συνεργασίας ελληνικών εταιρειών με επιχειρήσεις της Ν.Α. Ευρώπης, οι τράπεζές μας με παρουσία στις χώρες αυτές μπορούν να βοηθήσουν πιο άμεσα στην αναζήτηση κατάλληλων συνεταιρτών μέσα από το σύνολο της εκεί πελατείας τους.

Δική μας ευθύνη, ως πιστωτικά ιδρύματα, είναι η πλήρης ενημέρωση των επιχειρήσεων για τις υποχρεώσεις συνέπειας που αναλαμβάνουν, ώστε να διασφαλιστεί γι' αυτές η ευνοϊκότερη δυνατή χρηματοδότηση. Παρατηρούμε αρκετές φορές ότι οι πελάτες μας και οι εκπρόσωποί τους που μας συναντούν για να τους βοηθήσουμε σε μία επένδυση, έχουν προαποφασίσει τον τρόπο χρηματοδότησής τους, χωρίς να ενδιαφέρονται να ακούσουν εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης που ενδεχομένως να είναι πιο αποτελεσματικοί. Πολλοί συνεχίζουν να θεωρούν, δηλαδή, ότι η τράπεζα είναι η πηγή των δανείων όπου πηγαίνουν σχεδόν την τελευταία στιγμή, και όχι και πηγή συμβουλών από όπου θα προκύψει η καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη αντιμετώπιση κάθε θέματος.

Οι επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας μπορούν να κάνουν χρήση όλων των ευχερειών που παρέχει η αναπτυξιακή πολιτική του Δημοσίου στο πεδίο της χρηματοδότησης. Οι τράπεζες θα είναι στο πλευρό τους για την αξιοποίηση της άντλησης δανειακών κεφαλαίων από τα διαθέσιμα προγράμματα, παρέχοντας όλες τις αναγκαίες συμβουλευτικές υπηρεσίες. Το βάρος των επιχειρήσεων έγκειται στην υποβολή προτάσεων που να πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται, δεδομένου ότι δυνατότητα απόκλισης από αυτές δεν υπάρχει, αφού τα περισσότερα προγράμματα χρηματοδότησης υπόκεινται σε αυστηρούς κανόνες που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αναφέρθηκα προηγουμένως στην ανάγκη επένδυσης στη γνώση. Χρειάζεται άμεσα εκπαίδευση των επιχειρήσεων αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χρήση των υπηρεσιών που αντλούν από το τραπεζικό σύστημα. Τμήμα αυτής της γνώσης μπορεί να αποκτηθεί από τη συναλλακτική σχέση που αναπτύσσεται σε διμερή βάση ανάμεσα στην τράπεζα και τον πελάτη της.

Ως Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών δεσμεύομαι ότι η Ένωσή μας μπορεί να προσφέρει όλες τις αναγκαίες ενημερωτικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες, ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης απόκτηση των γνώσεων που απαιτούνται για την ουσιαστική συμπλήρωση του κενού αυτού.

Κυρίες και κύριοι,

Στις οικονομίες της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, όπως είναι πλέον και η ελληνική, όλες οι επιχειρήσεις – εμπορικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές, τραπεζικές – καλούνται να προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες που να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις συνθήκες ζήτησης της αγοράς. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν ως πρωταρχική τους προτεραιότητα να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των ελληνικών εταιρειών. Αυτό θα ωφελήσει και εμάς τους ίδιους. Ο στόχος αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί, αν δεν υπάρχει συνεργασία πέραν αυτής καθ' αυτής της χρηματοδότησης. Στο οικονομικό περιβάλλον που βιώνουμε – και το οποίο έχει αλλάξει πλήρως σε σχέση με ό,τι ίσχυε ακόμα και στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας – απαιτείται μια νέα νοοτροπία στενότερης συνεργασίας.

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών, ως φορέας εκπροσώπησης των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, είναι ανοιχτή σε κάθε μορφής συνεργασία με τους φορείς εκπροσώπησης των λοιπών επιχειρήσεων, ώστε οι τράπεζες να θεωρούνται συνεργάτες και όχι απλοί δανειστές των διαφόρων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στο εξωτερικό. Κατά τη γνώμη μου όμως, θα πρέπει οι επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας να δείξουν εντονότερη εξωστρέφεια από αυτήν που έχουν δείξει μέχρι σήμερα. Εξ άλλου, στη νέα οικονομία όπου όλοι λειτουργούμε σήμερα, τα εθνικά σύνορα έχουν σχεδόν πια καταργηθεί.

Σας ευχαριστώ πολύ!

Το συνέδριο του Institute of International Finance στην Αθήνα

Επιμέλεια: **ΑΛΕΚΟΣ ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ**
Δημοσιογράφος

Με τη συμμετοχή 500 διοικητικών στελεχών από ισχυρούς διεθνείς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, καθώς και επικεφαλής κεντρικών τραπεζών και διεθνών οικονομικών οργανισμών, πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο στην Αθήνα η εαρινή συνάντηση του Institute of International Finance (IIF). Ήταν μια από τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις ηγετικών στελεχών από το χρηματοοικονομικό τομέα που έχουν γίνει στη χώρα μας.

Ο πρωθυπουργός, κ. Κώστας Καραμανλής, σε ομιλία του στο συνέδριο αναφέρθηκε στο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η χώρα μας στη Ν.Α. Ευρώπη, καθώς μετεξελίσσεται στο οικονομικό και εμπορικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, αποτελώντας τη γέφυρα Ανατολής και Δύσης, Βορρά και Νότου.

Ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Γιώργος Αλογοσκούφης, παρουσίασε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας και αναφέρθηκε στα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής.

Στην κεντρική συνέντευξη Τύπου ο πρόεδρος του ΔΣ του IIF και πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου της Deutsche Bank, κ. Josef Ackermann, εξήρε τις επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας, δίνοντας έμφαση στους υψηλούς αναπτυξιακούς ρυθμούς και τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, υπογραμμίζοντας ότι η Ελλάδα μεγιστοποιεί τα οφέλη από τη συμμετοχή της στην ΕΕ.

Σημαντική ήταν η συμμετοχή διοικήσεων κεντρικών τραπεζών από χώρες της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της Ν.Α. Ευρώπης, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η παρουσίαση του αντιπροέδρου της ΕΚΤ, κ. Λουκά Παπαδήμου, για τις προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου του στην Αθήνα το IIF δημοσιοποίησε τρεις μελέτες με θέματα διεθνούς ενδιαφέροντος:

- Οι προοπτικές των εισροών κεφαλαίων στις αναδυόμενες αγορές διεθνώς
- Οι επενδύσεις του πλούτου των πετρελαιοεξαγωγών αραβικών χωρών που αποκτούν από το πετρέλαιο
- Οι προοπτικές των αναδυόμενων ευρωπαϊκών οικονομικών.

Το Institute of International Finance ιδρύθηκε το 1983. Με περισσότερα από 350 μέλη από 65 χώρες, είναι η μόνη διεθνής ένωση χρηματοοικονομικών οργανισμών. Μέλη του IIF από την Ελλάδα είναι η Εθνική Τράπεζα, η Alpha Bank, η EFG Eurobank, η Εμπορική τράπεζα, η Τράπεζα Πειραιώς και η Aspis Bank.

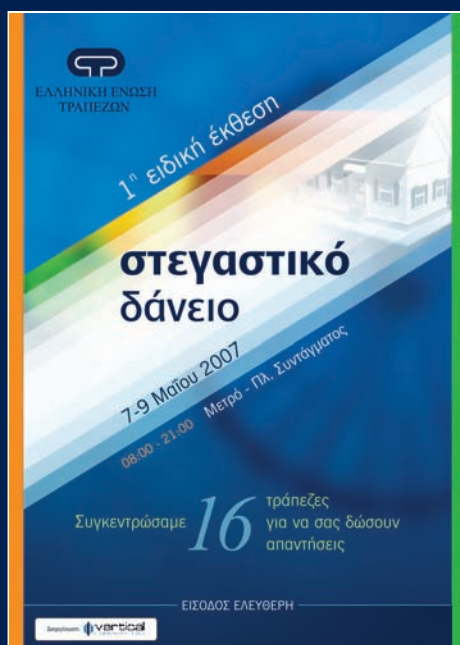
Η επόμενη εαρινή συνάντηση των μελών του IIF θα γίνει στο Ρίο ντε Ζανέιρο, το Μάιο του 2008.

*Ο πρόεδρος της Alpha Bank και μέλος του ΔΣ του IIF,
κ. Γιάννης Κωστόπουλος, δήλωσε για το «ΔΕΛΤΙΟ»:*

«Είμαι ευτυχής που είχαμε την ευκαιρία να καλωσορίσουμε στη χώρα μας τους εκλεκτούς προσκεκλημένους. Το IIF, στο οποίο συμμετέχουν τραπεζικά και άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα από όλο τον κόσμο, είναι ένας οργανισμός ερευνών και αναλύσεως θεμάτων πολιτικής εποπτικού, χρηματοοικονομικού και οικονομικού χαρακτήρος. Στόχος είναι η διαμόρφωση βέλτιστων συνθηκών λειτουργίας του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος στους τομείς αναλύσεως και διαχείρισεως κινδύνων, εταιρικής διαφάνειας και διακυβερνήσεως και συμμορφώσεως προς το εποπτικό πλαίσιο.

Η σύνοδος των μελών του IIF στην Αθήνα, όπου οι κύριοι χορηγοί ήταν η Alpha Bank και η Εθνική Τράπεζα, έδωσε την ευκαιρία να προβληθεί η χώρα μας ως κύριος πόλος εξελίξεων στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Η παγκόσμια τραπεζική κοινότητα είχε, επίσης, την ευκαιρία να ενημερωθεί για τις επιτυχίες και τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από τον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση».

1η ειδική έκθεση στεγαστικό δάνειο

Στεγαστικό δάνειο. Απόφαση δύσκολη για τα ελληνικά νοικοκυριά, δεδομένης της μακροπρόθεσμης οικονομικής δέσμευσης αλλά και της πληθώρας των επιλογών. Τα τραπεζικά προϊόντα στεγαστικού δανείου δημιουργούν εύλογες απορίες στο μη εξοικειωμένο καταναλωτή: Σταθερό ή κυμαινόμενο; Ευρώ ή ελβετικό; Περίοδος χάριτος, χρηματοδότηση ακινήτου, έξοδα προσημείωσης...

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών, κατανοώντας τα διλήμματα και τις απορίες του καταναλωτικού κοινού, αποφάσισε να συνδράμει ενεργά στην ανάγκη για παροχή σφαιρικής ενημέρωσης.

Με γνώμονα τη δημιουργική εκμετάλλευση του τραπεζικού ανταγωνισμού υπέρ των υποψήφιων δανειοληπτών, ανέλαβε την πρωτοβουλία εισαγωγής ενός νέου και άμεσου τρόπου επικοινωνίας του καταναλωτή με τα πιστωτικά ιδρύματα: πρότεινε στις τράπεζες τη δημιουργία ενός «τραπεζικού μωσαϊκού» στο κέντρο της Αθήνας, με τη διοργάνωση θεματικής έκθεσης για τα στεγαστικά δάνεια.

Η ιδέα ήταν απλή:

...3 ημέρες
...16 τράπεζες
...και όλες οι απαντήσεις
για το στεγαστικό σας
δάνειο
...για πρώτη φορά
σε μία έκθεση!

Η ανταπόκριση των τραπεζών αποδείχθηκε μεγάλη:

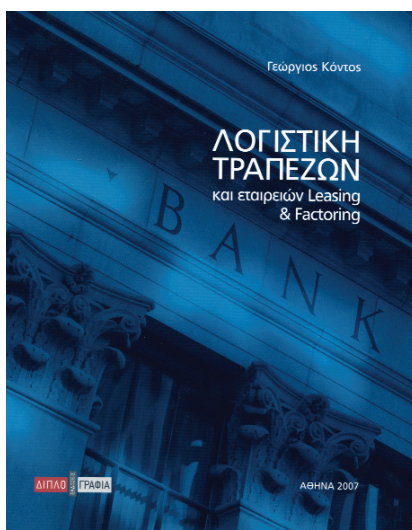
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ALPHA BANK, EUROBANK EFG, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΑΤΕ BANK, ΕΜΠΟΡΙΚΗ BANK, ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ, CITIBANK, ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ, ΓΕΝΙΚΗ BANK, ΕΓΝΑΤΙΑ-ΛΑΪΚΗ-MARFIN, HSBC BANK plc, MILLENNIUM BANK, ATTICA BANK, ASPIS BANK, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.

Παρουσίαση βιβλίου

Γεωργίου Κόντου

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ και εταιρειών Leasing & Factoring

Εκδόσεις Διπλογραφία, 2007
Σελίδες 684

Παρουσίαση:
Χρήστος Βλ. Γκόρτσος

Το βιβλίο του κ. Γεωργίου Κόντου, Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του Ομίλου της Alpha Bank, το οποίο έρχεται να καλύψει ένα μεγάλο κενό στη βιβλιογραφία, συμπυκνώνει την εμπειρία 30 ετών του συγγραφέα, αφενός μεν μέσα από υπεύθυνες θέσεις σε τράπεζες, στον τομέα των οικονομικών υπηρεσιών, και αφετέρου από τη διδασκαλία του σχετικού μαθήματος στο Τμήμα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Είναι γραμμένο σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS) και καλύπτει με κάθε λεπτομέρεια θέματα, όπως η λογιστική του συναλλάγματος, οι χορηγήσεις, οι εργασίες leasing και factoring, τα ομόλογα, καθώς και οι καταθέσεις και τα ομολογιακά δάνεια (κοινά, μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικά) που συνάπτουν οι τράπεζες. Σημαντικά είναι επίσης τα κεφάλαια για τους λογαριασμούς τάξεως, την οργάνωση του λογιστικού πληροφοριακού συστήματος και τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών.

Στο βιβλίο γίνεται εκτενής εισαγωγή στα πρότυπα και στο Πλαίσιο Αρχών και αναλύεται το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών (ΚΛΣΤ) σε σύγκριση με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Σε παράρτημα του βιβλίου παρατίθενται όλοι οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ και γίνονται σαφείς υποδείξεις για την κάλυψη των κενών που παρουσιάζει. Τέλος, εκτίθεται συνοπτικά το φορολογικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν σήμερα οι τράπεζες στην Ελλάδα, καθώς και οι εταιρείες leasing και factoring.

Κάθε κεφάλαιο συνοδεύεται από παραδείγματα και ασκήσεις με τις απαντήσεις τους, για την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων που αναπτύσσονται.

Πρόκειται για μία πολύ επιμελημένη έκδοση 684 σελίδων μεγάλου σχήματος, όπου η ανάπτυξη των θεμάτων γίνεται με σαφήνεια και απλότητα, θεωρώ δε πως οι υπάλληλοι και τα στελέχη των τραπεζών, είτε εργάζονται σε καταστήματα είτε σε επιτελικές υπηρεσίες, θα τύχουν σημαντικής βοήθειας στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν καλύτερα τη δομή, την οργάνωση και το όλο πλαίσιο λειτουργίας της σύγχρονης τραπεζικής επιχείρησης.

SEPA

Ο ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ

Επιμέλεια: **Κώστας Ταβλαρίδης**, Διευθυντής Τομέα Συστημάτων Πληρωμών της ΕΕΤ
Βασίλης Παναγιωτίδης, Στέλεχος Τομέα Συστημάτων Πληρωμών της ΕΕΤ

*Πρόληψη και καταπολέμηση
του οικονομικού εγκλήματος
που συνδέεται με τη χρήση καρτών
στο νέο περιβάλλον
του ενιαίου χώρου πληρωμών
σε ευρώ*

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η υιοθέτηση του Πλαισίου για τις κάρτες πληρωμών στο περιβάλλον του SEPA (SEPA Cards Framework)¹ και η μετάπτωση των καρτών και των τερματικών από την τεχνολογία της μαγνητικής πίστας στην τεχνολογία του EMV chip έχουν επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην πανευρωπαϊκή αγορά καρτών και επιβάλλουν, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενός νέου περιβάλλοντος πρόληψης του οικονομικού εγκλήματος που συνδέεται με τη χρήση καρτών. Όπως ήταν αναμενόμενο, η υιοθέτηση της τεχνολογίας του EMV chip αποδείχτηκε εξαιρετικά αποτελεσματική στην καταπολέμηση της απάτης με κάρτες, ωστόσο παρατηρείται:

1. σταδιακή μετατόπιση της απάτης με κάρτες από εκείνες τις χώρες που έχουν προχωρήσει στην υιοθέτηση της τεχνολογίας EMV chip και PIN, προς εκείνες που ακόμα υστερούν στην υιοθέτηση αυτής της τεχνολογίας, και
2. ποιοτική διαφοροποίηση της τυπολογίας της απάτης με κάρτες (από τις «παραδοσιακές» τυπολογίες του skimming και της πλαστότητας σε νέους τρόπους απάτης που χαρακτηρίζονται από την έλλειψη φυσικής παρουσίας της κάρτας²).

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω εξελίξεις, τόσο τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, όσο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών³ προχώρησαν σε μια σειρά ενεργειών που έχουν ως στόχο τον περιορισμό, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, του οικονομικού εγκλήματος που συνδέεται με τη χρήση καρτών.

B. Οι πρωτοβουλίες των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

(1) Το πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πρόληψη του οικονομικού εγκλήματος που συνδέεται με τις πληρωμές που πραγματοποιούνται χωρίς τη χρήση μετρητών

Τον Οκτώβριο του 2004 δημοσιεύθηκε η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁴ με το νέο πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα έτη 2004-2007 σχετικά με την πρόληψη της απάτης στα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών. Η Ανακοίνωση επικαιροποιεί τους στόχους και τις δράσεις που είχαν προσδιοριστεί με το 1ο πρόγραμμα δράσης 2001-2003, για το ίδιο θέμα⁵.

¹ Το SCF είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=18

² Όταν χρησιμοποιείται το ηλεκτρονικό αυτό εργαλείο πληρωμής στο πλαίσιο συναλλαγών ηλεκτρονικού εμπορίου, καθώς και για ταχυδρομικές ή τηλεφωνικές παραγγελίες.

³ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αποστολή, τα μέλη και τα όργανα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών (European Payment Council - EPC) βλέπε <http://www.europeanpaymentscouncil.eu>

⁴ COM (2004) 679, τελικό, 20.10.2004.

⁵ COM (2001) 11, τελικό, 9.2.2001.

Οι βασικές κατευθύνσεις της Ανακοίνωσης για την ανάληψη πρωτοβουλιών προς επίτευξη του στόχου της πρόληψης των απατών στα μέσα πληρωμών πλην των μετρητών είναι οι ακόλουθες:

- Η ενίσχυση του ρόλου και η αναδιοργάνωση του EU Fraud Prevention Expert Group (FPEG), το οποίο αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Επιτροπής για τα συγκεκριμένα θέματα.
- Η παρακολούθηση των τεχνολογικών εξελίξεων σε θέματα που άπτονται της προστασίας των μέσων και συστημάτων πληρωμών.
- Η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών της αγοράς και των δημόσιων (ευρωπαϊκών και εθνικών) αρχών που είναι υπεύθυνες για την πρόληψη και την καταπολέμηση της απάτης στα μέσα πληρωμών.
- Η υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και η δημιουργία εκπαιδευτικού και ενημερωτικού υλικού.
- Η ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες.

(2) Η θέση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Στην 4η έκθεση προόδου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας⁶ για τους στόχους και τις προθεσμίες υλοποίησης του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ αναφέρεται ότι «θα πρέπει να έχει αναπτυχθεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τον περιορισμό της απάτης με κάρτες, ιδίως σε διασυνοριακό πλαίσιο⁷». Η εν λόγω ολοκληρωμένη στρατηγική, πάντα σύμφωνα με την ΕΚΤ, θα πρέπει να περιλαμβάνει «την ανάπτυξη και εφαρμογή προτύπων για κάθε φάση της πληρωμής με κάρτα και την καταπολέμηση μορφών απάτης εκτός αυτών που καλύπτει το πρότυπο EMV⁸».

Γ. Οι Συστάσεις του Ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών

Η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών ενέκρινε Ψήφισμα σχετικά με την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης με κάρτες στο νέο περιβάλλον του SEPA. Στο Ψήφισμα περιλαμβάνονται τρεις βασικές Συστάσεις, οι οποίες απευθύνονται σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς καρτών (εθνικά και διεθνή σχήματα καρτών, εκδότες και αποδέκτες καρτών, προμηθευτές λογισμικού και εξοπλισμού, κ.λπ.). Η αποτελεσματική υιοθέτησή τους, στα χρονοδιαγράμματα που ορίζονται, θα παρακολουθείται από την Ομάδα Εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών για τις Κάρτες⁹.

⁶ Οι εκθέσεις προόδου της ΕΚΤ είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ecb.int/paym/pol/sepa/html/index.en.html>

⁷ ΕΚΤ, Προς έναν Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ - Στόχοι και Προθεσμίες, Φεβρουάριος 2006, σελ. 18.

⁸ *Ibid*, σελ. 19.

⁹ Γνωστή και ως Cards Working Group (CWG).

Σύσταση αριθ. 1:

Πρόληψη της χρήσης πλαστών/παραποιημένων καρτών σε τερματικά SEPA

Οι κάρτες πληρωμών χρησιμοποιούνται είτε στις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATM) είτε στις ηλεκτρονικές συσκευές με τις οποίες είναι εφοδιασμένες οι επιχειρήσεις και είναι γνωστές ως POS (Point of Sales – POS terminals). Υπενθυμίζεται ότι, παρόλο που οι κάρτες πληρωμών θα εκδίδονται, σύμφωνα με τις επιταγές του SEPA Cards Framework, με EMV chip, εντούτοις θα συνεχίσουν – για λόγους διαλειτουργικότητας και χρήσης τους σε non-SEPA χώρες – να φέρουν στην οπίσθια πλευρά τους τη μαγνητική πίστα, γνωστή και ως “magnetic stripe”. Έτσι είναι δυνατόν, όταν ένα τερματικό δεν μπορεί να «διαβάσει» το περιεχόμενο του EMV chip που φέρει μια κάρτα, αυτό να οδηγείται στο να «διαβάσει» το περιεχόμενο της μαγνητικής πίστας προκειμένου να ολοκληρωθεί η συναλλαγή. Σε αυτή την περίπτωση έχουμε το λεγόμενο “magstripe fallback”.

Ο μόνος τρόπος εξάλειψης της χρήσης πλαστών και παραποιημένων καρτών πληρωμής στα τερματικά αποδοχής τους (ATM και POS) είναι ο δραστηκός περιορισμός και η σταδιακή εξάλειψη του magstripe fallback για EMV συναλλαγές καρτών, από τα ATM και τα POS στον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ.

Το αργότερο μέχρι το τέλος του 2010 θα πρέπει να έχει πάψει να υφίσταται η δυνατότητα του magstripe fallback και συνεπώς:

- (1)** τα σχήματα καρτών (εθνικά και διεθνή) θα πρέπει να λάβουν έγκαιρα όλα τα απαραίτητα μέτρα προετοιμασίας για την ικανοποίηση του χρονοπρογράμματος στο επίπεδο της αποδοχής καρτών, και
- (2)** οι τράπεζες που εκδίδουν κάρτες πληρωμών θα πρέπει να επισπεύσουν περαιτέρω τη μετάπτωση στην τεχνολογία του EMV chip.

Σύσταση αριθ. 2:

Καταπολέμηση της απάτης σε συναλλαγές που πραγματοποιούνται χωρίς τη φυσική παρουσία της κάρτας πληρωμής

Σήμερα υπάρχουν αποτελεσματικά εργαλεία για την καταπολέμηση αυτού του τύπου απάτης, η υιοθέτησή τους όμως θα πρέπει να γίνει πιο συστηματικά. Σε αυτό το πλαίσιο συστήνονται τα ακόλουθα:

(1) Στο περιβάλλον ηλεκτρονικού εμπορίου, από την 1η Ιανουαρίου 2008 και για τις επιχειρήσεις ή κατηγορίες επιχειρήσεων που είναι περισσότερο επιρρεπείς σε απάτες σε συναλλαγές που πραγματοποιούνται χωρίς τη φυσική παρουσία της κάρτας, τα σχήματα καρτών θα πρέπει να επιβάλουν τα εξής:

- οι τράπεζες-αποδέκτες συναλλαγών με κάρτες πληρωμών να αποδέχονται και να μεταφέρουν τον αριθμό CVX2 (Card Verification (value or code) 2), ο οποίος είναι αποτυπωμένος στην πίστα υπογραφής της κάρτας,
- οι τράπεζες που εκδίδουν κάρτες πληρωμών θα πρέπει να απορρίπτουν κάθε αίτημα έγκρισης συναλλαγής, εφόσον χρησιμοποιείται λανθασμένη αξία CVX2 (CVX2 mismatch), και
- οι τράπεζες που εκδίδουν κάρτες πληρωμών θα πρέπει να απορρίπτουν κάθε αίτημα έγκρισης συναλλαγής, εφόσον αυτό δεν συνοδεύεται από την αξία CVX2 (CVX2 missing).

(2) Στις περιπτώσεις χρήσης καρτών πληρωμών στο πλαίσιο συναλλαγών μέσω ταχυδρομείου ή τηλεφώνου τα σχήματα καρτών θα πρέπει να διερευνήσουν την πιθανότητα επιβολής αντίστοιχων κανόνων χρήσης της αξίας CVX2, τόσο από τους αποδέκτες, όσο και από τους εκδότες καρτών.

(3) Στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού εμπορίου τα σχήματα καρτών πληρωμών θα πρέπει να δώσουν κίνητρα υιοθέτησης της εφαρμογής 3D Secure και να προστατεύσουν τους αποδέκτες καρτών, από την 1η Ιανουαρίου 2009, έναντι οποιασδήποτε ευθύνης σε περιπτώσεις όπου ο «ηλεκτρονικός» έμπορος είναι συμβατός με 3D Secure εφαρμογή.

Σύσταση αριθ. 3:

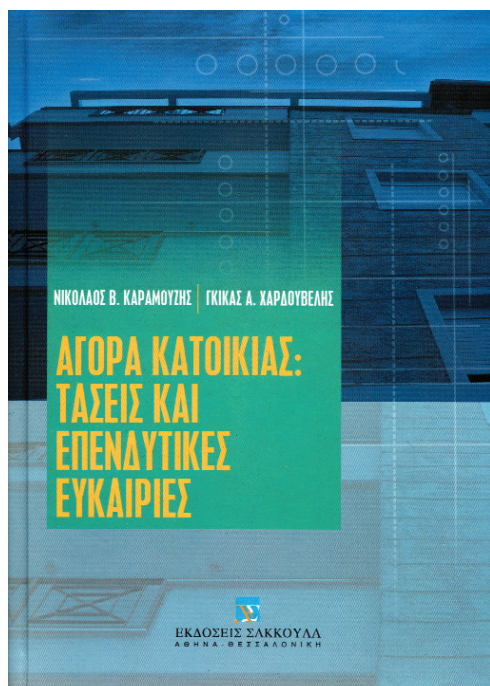
Συλλογή στατιστικών στοιχείων για τις απάτες με κάρτες πληρωμών στο περιβάλλον SEPA

Σύμφωνα με το Πλαίσιο για τις κάρτες πληρωμών στο περιβάλλον του SEPA (SEPA Cards Framework)¹⁰, τα σχήματα καρτών υποχρεούνται να παρέχουν συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις απάτες με κάρτες πληρωμών, καλύπτοντας τόσο τις αμιγώς εθνικές όσο και τις εντός SEPA συναλλαγές¹¹. Η Ομάδα Εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών για τις κάρτες υιοθέτησε, τον Αύγουστο του 2006, τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη συλλογή των εν λόγω στατιστικών στοιχείων. Σε συνέχεια των ανωτέρω αποφάσεων συστήνεται η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) ως έμπιστου τρίτου μέρους για τη συλλογή της σχετικής συγκεντρωτικής στατιστικής πληροφόρησης από τα σχήματα καρτών. Οι λεπτομέρειες του τρόπου αναφοράς των εν λόγω στατιστικών στοιχείων θα προκύψουν κατόπιν διαβούλευσης με την ΕΚΤ, προκειμένου να υλοποιηθεί η όλη διαδικασία το συντομότερο δυνατό.

¹⁰ Τμήμα 3.4.

¹¹ Για το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του SEPA όσον αφορά τις πληρωμές και τις αναλήψεις μετρητών με κάρτα βλέπε ΔΕΛΤΙΟ Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, Α' Τρίμηνο 2007, τεύχος υπ' αριθμ. 48, σελ. 61-65.

Παρουσίαση βιβλίου

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΚΑΡΑΜΟΥΖΗΣ
ΓΚΙΚΑΣ Α. ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ

ΑΓΟΡΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ: ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Εκδόσεις Σάκκουλα
Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2007
Σελίδες 254

Παρουσίαση: Χρήστος Βλ. Γκόρτσος

Η κατοικία αποτελεί το πιο σημαντικό τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας των νοικοκυριών και κατά συνέπεια ένα πολύ σημαντικό τμήμα της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας, τόσο διεθνώς όσο και στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο βιβλίο, το 82% του συνολικού πλούτου των νοικοκυριών στην Ελλάδα είναι τοποθετημένο σε ακίνητα, το 15% σε τραπεζικές καταθέσεις και το 3% στο χρηματιστήριο και σε άλλες κατηγορίες επενδύσεων. Επίσης η οικοδομή αποτελεί το 5% της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας. Με βάση τα δεδομένα αυτά, δεν είναι τυχαίος ο έντονος προβληματισμός των οικονομολόγων σχετικά με την επίδραση των μακροοικονομικών μεγεθών στις τιμές των ακινήτων, και αντιστρόφως, τα χαρακτηριστικά της αγοράς ακινήτων και η επίδραση σε αυτή της νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής, καθώς και για το ποιες είναι οι πιο κατάλληλες και αποτελεσματικές μορφές επένδυσης σε ακίνητη περιουσία.

Το βιβλίο απαντά σε όλα τα παραπάνω και σε άλλα πιο εξειδικευμένα ερωτήματα, διακρίνοντας τα σχετικά θέματα στα εξής 4 μέρη:

A. Αγορά ακινήτων και μακροοικονομία

Η αγορά ακινήτων αναπτύσσεται όταν υπάρχει θετικό μακροοικονομικό περιβάλλον, όταν δηλαδή υπάρχει γενικότερη οικονομική ανάπτυξη. Με τη σειρά της η ανάπτυξη της αγοράς κατοικίας μέσω των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, αλλά και μέσω της αύξησης του πλούτου των νοικοκυριών και κατά συνέπεια της ιδιωτικής κατανάλωσης, επανατροφοδοτεί την οικονομική ανάπτυξη. Όπως τονίζεται όμως στο βιβλίο, όλα τα παραπάνω συμβαί-

νουν μόνο όταν η οικονομική ανάπτυξη δεν συνοδεύεται από πληθωρισμό. Στην περίπτωση αυτή υπερσχύει το λεγόμενο αποτέλεσμα εισοδήματος, δηλαδή η αύξηση της ζήτησης για αγορά κατοικιών αυξάνει την τιμή τους με αποτέλεσμα να δίνει τη δυνατότητα στους ιδιοκτήτες τους να δανειστούν παρέχοντας ως εμπράγματα ασφάλεια την (αυξημένη) αξία του ακινήτου τους. Το δάνειο που λαμβάνεται επιδρά ως «οικονομικός επιταχυντής» μέσω της χρησιμοποίησής του στην υλοποίηση άλλων επενδυτικών σχεδίων. Η διαδικασία αυτή διευκολύνεται μέσω ειδικών δανειοδοτικών προγραμμάτων τα οποία προσφέρει το τραπεζικό σύστημα, και τα οποία είναι γνωστά διεθνώς ως παροχή δανείου με εξασφάλιση την υπεραξία της κατοικίας (mortgage withdrawal equity - MWE). Η συγκεκριμένη δανειοδοτική πρακτική τυπικά δεν έχει αναπτυχθεί στην Ελλάδα. Όπως όμως αναφέρεται στο δεύτερο μέρος του βιβλίου που είναι αφιερωμένο στην αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, στην πράξη η μορφή αυτή δανεισμού έχει ήδη διαδοθεί, κυρίως μέσω των επισκευαστικών δανείων. Αναφέρεται μάλιστα ότι ένας στους επτά δανειολήπτες χρησιμοποιεί το δάνειο που έχει λάβει για άλλους σκοπούς εκτός της αγοράς/επισκευής κατοικίας. Επίσης αναφέρεται το άκρως εντυπωσιακό στοιχείο ότι το συνολικό ποσό που χρησιμοποιείται για άλλους από τη χρηματοδότηση της αγοράς ή επισκευής κατοικίας σκοπούς, ανέρχεται στο 2,5% του ΑΕΠ για το 2005. Το ποσοστό αυτό είναι ακόμα πιο εντυπωσιακό αν συγκριθεί με τα αντίστοιχα ποσοστά δανείων τύπου MWE σε χώρες που είναι αναπτυγμένη αυτή η μορφή δανεισμού και ανέρχονται στο 3,2% του ΑΕΠ (Αγγλία) και στο 5,4% του ΑΕΠ (ΗΠΑ). Στην περίπτωση όμως που η αύξηση του ΑΕΠ συνοδεύεται από αύξηση του πληθωρισμού, αντί του αποτελέ-

σματος εισοδήματος υπερσχύει το αποτέλεσμα πληθωρισμού, με αποτέλεσμα την αύξηση των επιτοκίων και κατά συνέπεια των δόσεων των στεγαστικών δανείων, τη μείωση της ζήτησης κατοικιών, την πτώση των τιμών και τη μη ενεργοποίηση του μηχανισμού του οικονομικού επιταχυντή.

B. Η αγορά ακινήτων στην Ελλάδα

Στη δεύτερη ενότητα αναλύονται τα κυριότερα χαρακτηριστικά της αγοράς ακινήτων στην Ελλάδα, αξιοποιώντας τα ευρήματα μιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε την περίοδο 1.12.2005 μέχρι 9.1.2006 μεταξύ 1.373 νοικοκυριών, στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι 2 στους 3 δανειολήπτες που αγόρασαν σπίτι ήταν προηγουμένως ενοικιαστές, ενώ 6 στους 10 αύξησαν το μέγεθος του σπιτιού στο οποίο έμεναν. Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα ότι τα στεγαστικά δάνεια βοήθησαν και τους οικονομικούς μετανάστες στην απόκτηση κατοικίας, αφού το 18% από αυτούς έχει ήδη το δικό του σπίτι. Σε σχέση με τις προοπτικές της ανάπτυξης της στεγαστικής πίστης, αυτή αναμένεται να συνεχιστεί κατά την επόμενη πενταετία με ακόμα υψηλότερους ρυθμούς, καθώς ένα ποσοστό 18,5% των νοικοκυριών θεωρούν από αρκετά έως πάρα πολύ πιθανόν να αγοράσουν σπίτι κατά την περίοδο αυτή.

Στην ενότητα αυτή εξετάζεται επίσης η αγορά επαγγελματικής στέγης στην Ελλάδα. Το κύριο συμπέρασμα γι' αυτό το τμήμα της ακίνητης περιουσίας είναι ότι υπήρξε εξορθολογισμός των τιμών, αλλά και μια σταδιακή και κλιμακούμενη αύξηση της ζήτησης, τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους επενδυτές.

Γ. Είναι υπερτιμημένες οι αγορές ακινήτων;

Η καρδιά της επιστημονικής ανάλυσης βρίσκεται στην τρίτη ενότητα όπως αναφέρεται και στον πρόλογο του βιβλίου. Ταυτόχρονα οι μελέτες της τρίτης ενότητας επιχειρούν να απαντήσουν όπως υποδηλώνει και ο τίτλος της, σε ένα καυτό θέμα που απασχολεί όχι μόνο τους οικονομολόγους και αυτούς που ασχολούνται με τη χάραξη της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής, αλλά και όσους ασχολούνται με την ακίνητη περιουσία και γενικότερα το σύνολο της κοινής γνώμης. Το ερώτημα σχετικά με την πιθανότητα υπερτίμησης και πολύ περισσότερο με την ύπαρξη συνθηκών δημιουργίας «φούσκας» είναι πολύ μεγάλης σημασίας όχι μόνο για τους ασχολούμενους με την αγορά ακινήτων ή τους υποψήφιους αγοραστές, αφού συνδέεται με την ίδια την αναπτυξιακή προοπτική της οικονομίας. Στις μελέτες της ενότητας αυτής εξετάζονται οι δύο από τις τρεις «ύποπτες» χώρες για τη δημιουργία συνθηκών υπερτίμησης και συγκεκριμένα οι ΗΠΑ και η Ισπανία (η τρίτη είναι η Αγγλία). Η μελέτη που αφορά τις ΗΠΑ χρησιμοποιεί τους δύο βασικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται για να διαπιστωθεί εάν οι τιμές των ακινήτων συμβαδίζουν με τα θεμελιώδη οικονομικά δεδομένα: Ο πρώτος είναι ο δείκτης των τιμών προς τα ενοίκια των ακινήτων, ο οποίος είναι αντίστοιχος με το δείκτη τιμών προς μερίσματα (P/E) των μετοχών και δείχνει εάν η αποτίμηση των ακινήτων ως περιουσιακών στοιχείων είναι ορθή. Ο δεύτερος είναι ο λόγος της διάμεσης τιμής κατοικίας προς το διάμεσο εισόδημα του νοικοκυριού, που αποτελεί μέτρο της δυνατότητας απόκτησης κατοικίας. Με βάση και τους δύο δείκτες δεν υφίσταται ένδειξη υπερτίμησης των τιμών των ακινήτων στις ΗΠΑ. Η χρησιμοποίηση όμως των παραπάνω δεικτών πρέπει να γίνει με τη διενέργεια δύο προσαρμογών: Ο δείκτης τιμών πρέπει να προσαρμοστεί για να λάβει υπόψη τις βελτιώσεις που επέρχονται διαχρονικά στην ποιότητα των κατοικιών, ενώ ο δείκτης που μετρά τη δυνατότητα απόκτησης κατοικίας πρέπει να προσαρμοστεί σε σχέση με το οικονομικό βάρος που συνεπάγεται η δόση των στεγαστικών δανείων, το

οποίο όμως μειώνεται σε περιόδους πτώσης των επιτοκίων, όπως ήταν η περίοδος που διανύσαμε κατά τα προηγούμενα χρόνια. Χρησιμοποιώντας ένα αντίστοιχο υπόδειγμα η μελέτη που αναφέρεται στην Ελλάδα, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται υπερτίμηση των ακινήτων. Βασικοί παράγοντες αύξησης των τιμών στην περίπτωση της Ελλάδας αποτέλεσαν η σχετική υποτίμηση των τιμών κατά την περίοδο που προηγήθηκε της ανόδου και φυσικά η ραγδαία πτώση των επιτοκίων κατά τη διαδικασία δημιουργίας των προϋποθέσεων για ένταξη στην ΟΝΕ. Μάλιστα σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται στο πρώτο μέρος του βιβλίου, η Ελλάδα είναι η μόνη από τις χώρες που εξετάζονται, στην οποία οι τιμές των ακινήτων συμβαδίζουν πλήρως με την οικονομική δραστηριότητα κατά τα τελευταία 30 χρόνια.

Δ. Χρηματοοικονομικές επενδύσεις στην αγορά ακινήτων

Το τελευταίο μέρος του βιβλίου είναι αφιερωμένο στις εταιρικές μορφές επένδυσης σε ακίνητη περιουσία. Συγκεκριμένα εξετάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των Ανωνύμων Εταιρειών Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία (ΑΕΕΑΠ) που αναπτύχθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα και αποτελούν μεταφορά του ραγδαία αναπτυσσόμενου διεθνώς θεσμού των Real Estate Investments Trusts (REITs). Τα βασικότερα πλεονεκτήματα αυτών των εταιρειών είναι οι πολύ υψηλοί δείκτες απόδοσης που επιτυγχάνουν, καθώς και η διασπορά χαρτοφυλακίου και η υψηλή ρευστότητα που παρέχουν στον επενδυτή. Το βασικότερο μειονέκτημά τους είναι η έλλειψη άμεσου ελέγχου της διαχείρισης σε σχέση με την άμεση επένδυση σε ακίνητα.

Συμπερασματικά το βιβλίο, εξετάζοντας διάφορες πτυχές της αγοράς ακινήτων, δίνει τεκμηριωμένες απαντήσεις σε θέματα που απασχολούν τόσο τους ειδικούς όσο και όλους όσοι ενδιαφέρονται για διάφορους λόγους για την ακίνητη περιουσία.

ΔΙΑΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

Ύδρα, 14-16 Σεπτεμβρίου 2007

Ως δίαυλος επικοινωνίας για το τραπεζικό σύστημα στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης λειτουργεί πρωτίστως το Διαβαλκανικό Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων, που συνέρχεται δύο φορές το χρόνο σε χώρες της περιοχής και ξεκίνησε με πρωτοβουλία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, η οποία έχει την προεδρία του.

Το Διαβαλκανικό Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων ιδρύθηκε το 2004, δίνοντας την ευκαιρία στους Γενικούς Γραμματείς των ενώσεων τραπεζών-μελών του να συναντιούνται τακτικά με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και την αμοιβαία υποστήριξη και συνεργασία σε ζητήματα χρηματοπιστωτικού ενδιαφέροντος και επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Στην τελευταία, 7η κατά σειρά, συνάντηση στη Σόφια συμμετείχαν, εκτός από την Ελλάδα και τη διοργανώτρια χώρα Βουλγαρία, οι τραπεζικές ενώσεις της Αλβανίας, Βοσνίας Ερζεγοβίνης, Κύπρου, Μαυροβουνίου, Ρουμανίας, Σερβίας, Σλοβενίας και Τουρκίας. Συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας, το εγχώριο τραπεζικό σύστημα όπου οι ελληνικές τράπεζες – όπως τονίστηκε – αποτελούν τους μεγαλύτερους επενδυτές, καθώς και ζητήματα που συνδέονται με τα συστήματα πληρωμών. Ο Γενικός Γραμματέας της ΕΕΤ και προεδρεύων του Φόρουμ, κ. Χρήστος Γκόρτσος, έκανε μια επισκόπηση των εξελίξεων στο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο σε όλους τους επιμέρους τομείς τραπεζικών εργασιών. Επίσης παρουσιάστηκαν συγκριτικά στοιχεία των χωρών-μελών του Φόρουμ που αφορούν τα συστήματα εγγυήσεων καταθέσεων και γενικότερα προστασίας των καταναλωτών.

Νέες πρωτοβουλίες

Σε τελική φάση βρίσκεται η έκδοση στην αγγλική γλώσσα ενός συλλογικού τόμου που θα περιλαμβάνει συγκριτική παρουσίαση των τραπεζικών συστημάτων όλων των χωρών που εκπροσωπούνται στο Φόρουμ και θα αποτελέσει πολύ χρήσιμο εργαλείο για τα μέλη των τραπεζικών ενώσεων, σε μια εποχή μεγάλης εξωστρέφειας του τραπεζικού συστήματος διεθνώς και στην περιοχή.

Επίσης, σε λειτουργία τέθηκε η ιστοσελίδα του Διαβαλκανικού Φόρουμ Τραπεζών:

<http://www.interbalkanforum.net> στην οποία θα παρουσιάζονται θέματα που αφορούν τις δραστηριότητές του και θα παρέχεται ενημέρωση για τις τραπεζικές ενώσεις των χωρών της περιοχής.

Στην Ύδρα το 8ο Διαβαλκανικό Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων

Το 8ο Διαβαλκανικό Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων θα πραγματοποιηθεί στην Ύδρα από τις 14 μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 2007. Στις εργασίες του Φόρουμ, εκτός των εκπροσώπων της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και των τραπεζικών ενώσεων των χωρών της Βαλκανικής, θα παρευρεθούν και θα μιλήσουν ο κ. Guido Ravoet, Γενικός Γραμματέας της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, ο κ. Mario Spatafora, Πρόεδρος του European Bank Training Network, ο κ. Γεώργιος Ζαββός, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και ο κ. Παναγιώτης Κυριακόπουλος, Διευθυντής της Διεύθυνσης Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η επόμενη συνεδρίαση του Φόρουμ ορίστηκε για την άνοιξη του 2008 στο Μαυροβούνιο.

Τραπεζικές ενώσεις-μέλη του Φόρουμ

- **Association of Banks in Bulgaria:** Ιδρύθηκε το 1992 και έχει 30 μέλη, από τα οποία τα 25 είναι τράπεζες και τα υπόλοιπα 5 υποκαταστήματα ξένων τραπεζών.
- **Association of Montenegrrian Banks:** Ιδρύθηκε το 2001 και έχει 10 τράπεζες-μέλη.
- **The Banks Association of Turkey:** Ιδρύθηκε το 1958 και έχει 46 τράπεζες-μέλη.
- **Banks Association of Slovenia:** Ιδρύθηκε το 1956 και έχει 33 μέλη.
- **Σύνδεσμος Εμπορικών Τραπεζών Κύπρου:** Ιδρύθηκε το 1969 και έχει 10 μέλη.
- **Banks Association of Bosnia & Herzegovina:** Ιδρύθηκε το 2004.
- **Albanian Association of Banks:** Ιδρύθηκε το 1999 και έχει μέλη 17 εμπορικές τράπεζες.
- **Romanian Banking Association:** Ιδρύθηκε το 1991 και έχει 39 τράπεζες-μέλη.
- **Association of Serbian Banks:** Ιδρύθηκε το 1921 και έχει 36 μέλη.
- **Ελληνική Ένωση Τραπεζών:** Ιδρύθηκε το 1928 και έχει 27 μέλη.

Η προστασία της κοινωνίας από την ανάπτυξη νέων μορφών τεχνολογίας

της **ΑΝΝΑΣ ΓΑΡΥΦΑΛΛΗ**

Στελέχους του Τομέα Συστημάτων Πληρωμών και Ηλεκτρονικής Τραπεζικής της ΕΕΤ

Παρόλο που η τεχνολογία προσφέρει τεράστια πλεονεκτήματα και μεγάλες ευκαιρίες, η χρήση της συνεπάγεται και διάφορους κινδύνους. Έχοντας αυτό κατά νου, οι τράπεζες λαμβάνουν εκτεταμένα μέτρα για να προστατεύσουν τις πληροφορίες που μεταβιβάζονται και διεκπεραιώνονται κατά τη διενέργεια των ηλεκτρονικών τραπεζικών συναλλαγών.

1. Απειλές που συνδέονται με τη χρήση του διαδικτύου

Δεδομένης της δυσκολίας να «αλωθούν» τα τραπεζικά συστήματα λόγω των πολλαπλών επιπέδων ασφάλειας, οι επίδοξοι κακοποιοί αναπόφευκτα στρέφονται προς πιο ευάλωτους στόχους, όπως είναι οι απλοί χρήστες του διαδικτύου.

Εκ των πραγμάτων, οι τράπεζες δεν είναι σε θέση να ασκήσουν έλεγχο στα συστήματα που χρησιμοποιούν οι πελάτες τους για τις τραπεζικές τους συναλλαγές στο διαδίκτυο. Επιπλέον, αυτά τα συστήματα – λόγου χάρη ένας προσωπικός υπολογιστής συνδεδεμένος στο διαδίκτυο – συνήθως χρησιμοποιούνται και για διάφορες άλλες εφαρμογές, με συνέπεια την έκθεσή τους σε πολλαπλούς κινδύνους που είναι δύσκολο να ελεγχθούν.

Οι σοβαρότερες και συνηθέστερες απειλές που συνδέονται με τη χρήση του διαδικτύου σήμερα είναι οι εξής:

- **Hacking:** μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στον υπολογιστή του χρήστη μέσω του διαδικτύου, με αποτέλεσμα την υποκλοπή, παραποίηση ή διαγραφή των μεταβιβαζόμενων πληροφοριών.

- Ιοί και worms: προγράμματα που αναπαράγονται από μόνα τους ή αποστέλλονται μέσω διαδικτύου με e-mail και μπορούν να καταστρέψουν αρχεία ή δεδομένα του υπολογιστή.
- Trojan (δούρειοι ίπποι) ή key loggers, spy ware: προγράμματα που, χωρίς να το γνωρίζει ο χρήστης, εκτελούν εργασίες οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του υπολογιστή, όπως η υποκλοπή κωδικών πρόσβασης.
- Phishing: διόδευση των ανυποψίαστων χρηστών προς παραπλανητικές ιστοσελίδες-παγίδες με σκοπό την απόσπαση προσωπικών και εμπιστευτικών πληροφοριών.

Οι τράπεζες λαμβάνουν συνεχώς μέτρα, τα οποία εξασφαλίζουν ουσιαστική προστασία των συστημάτων τους από απευθείας επιθέσεις εναντίον τους. Θα πρέπει όμως να λαμβάνουν και οι χρήστες/πελάτες των τραπεζών κάποια μέτρα για την προστασία των δικών τους συστημάτων.

Ακολουθώντας τους 10 κανόνες που περιγράφονται στη συνέχεια, οι χρήστες μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την ασφάλεια του υπολογιστή που χρησιμοποιούν για την πρόσβασή τους στο διαδίκτυο και να περιορίσουν τους κινδύνους στο ελάχιστο.

1. Προστατεύστε τα απόρρητα προσωπικά δεδομένα που στέλνετε μέσω διαδικτύου.
2. Βεβαιωθείτε για την ταυτότητα αυτού με τον οποίο επικοινωνείτε.
3. Μην αποθηκεύετε απόρρητα προσωπικά δεδομένα στο σκληρό δίσκο υπολογιστή που δεν χρησιμοποιείται μόνο από εσάς.
4. Επιλέξτε ασφαλή κωδικό πρόσβασης.
5. Χρησιμοποιείτε προγράμματα μόνο από αξιόπιστες πηγές.
6. Χρησιμοποιείτε ενημερωμένες εκδόσεις προγραμμάτων.
7. Εκτελέστε έλεγχο ασφαλείας στον υπολογιστή σας.
8. Ενεργοποιείτε τις ρυθμίσεις ασφαλείας του προγράμματος πλοήγησης.
9. Εγκαταστήστε προγράμματα ανίχνευσης ιών και πρόσθετο λογισμικό ασφαλείας.
10. Δημιουργείτε τακτικά αντίγραφα ασφαλείας.

Η ΕΕΤ, σχετικά με το δεύτερο κανόνα, σύμφωνα με τον οποίο δεν πρέπει να γνωστοποιούμε προσωπικά δεδομένα μας αν δεν είμαστε βέβαιοι ποιος τα λαμβάνει, και σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση κρουσμάτων αποστολής πλαστών ηλεκτρονικών μηνυμάτων (phishing e-mail)¹ με σκοπό την υποκλοπή προσωπικών δεδομένων χρηστών υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής των τραπεζών, επισημαίνει στους χρήστες τα εξής:

- Αγνοήστε e-mail στα οποία ζητούνται προσωπικά σας στοιχεία (αριθμός λογαριασμού, μυστικοί προσωπικοί κωδικοί, ονοματεπώνυμο κ.ά.).

Οι τράπεζες δεν πρόκειται για κανένα λόγο να σας ζητήσουν τα προσωπικά σας στοιχεία μέσω e-mail ή τηλεφώνου. Για το λόγο αυτό να διαγράφετε τα e-mail αυτά ως πλαστά και να αγνοείτε αντίστοιχες πιθανές τηλεφωνικές κλήσεις.

Σε περίπτωση που έχετε λάβει πλαστό e-mail και έχετε ήδη απαντήσει παρέχοντας προσωπικά σας στοιχεία, επικοινωνήστε άμεσα με την τράπεζά σας και ακολουθήστε τις οδηγίες που θα σας δοθούν.

- Μην εισάγετε τους μυστικούς προσωπικούς κωδικούς σας, αν δεν βεβαιωθείτε πριν ότι βρίσκεστε στη σωστή διεύθυνση της τράπεζάς σας. Πληκτρολογήστε εσείς τη διεύθυνση της ιστοσελίδας της τράπεζας που θέλετε να επισκεφθείτε. Μην συνδέεστε ποτέ μέσω εξωτερικού συνδέσμου (link).
- Βεβαιωθείτε ότι στην ιστοσελίδα ηλεκτρονικής τραπεζικής της τράπεζάς σας εμφανίζεται κάτω δεξιά και το εικονίδιο με το «λουκέτο» μέσω του οποίου μπορείτε, ανοίγοντάς το με διπλό κλικ, να επιβεβαιώσετε ότι βρίσκεστε στο ασφαλές περιβάλλον της τράπεζάς σας.
- Ενημερωθείτε για τους γενικότερους κανόνες ασφάλειας των συναλλαγών από την υπηρεσία ηλεκτρονικής τραπεζικής της τράπεζάς σας.

Οι τράπεζες έχουν λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση των συναλλαγών σας. Η τήρηση όμως του απορρήτου των προσωπικών σας στοιχείων είναι αποκλειστικά δική σας υπόθεση.

2. Απειλές που συνδέονται με τη χρήση των καρτών

2.1. Έκδοση καρτών με πλαστά στοιχεία ταυτότητας και πλαστά εκκαθαριστικά εφορίας (identity fraud)

Το είδος αυτό της απάτης γνωστό και σαν identity theft αυξάνεται συνεχώς. Οι μέχρι τώρα ενέργειες που έχουν γίνει είναι οι εξής:

¹ *Phishing*: Απάτη στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνετε ένα e-mail που δίνει την εντύπωση ότι προέρχεται από την τράπεζά σας. Το e-mail σας ζητά να μεταβείτε στην ιστοσελίδα της τράπεζάς σας και να ανανεώσετε τους κωδικούς πρόσβασής σας. Όμως η σύνδεση (link) που εμφανίζεται στο e-mail θα σας μεταφέρει σε μια παρόμοια ιστοσελίδα, κατασκευασμένη από τον απατεώνα, ο οποίος θα είναι πλέον σε θέση να υποκλέψει τους μυστικούς κωδικούς που καλοπροαίρετα θα δώσετε.

- Συνεργασία ΕΕΤ και Ελληνικής Αστυνομίας όσον αφορά τα χαρακτηριστικά ασφαλείας των εγγράφων ταυτοποίησης, με τα οποία οι πολίτες προσέρχονται στις τράπεζες, όπως ταυτότητες, διαβατήρια, στρατιωτικές ταυτότητες κ.λπ., ώστε να ενημερωθούν υπεύθυνα και κατάλληλα τα στελέχη των τραπεζών.
- Δημιουργία ενημερωτικού υλικού με συνεργασία της ΕΕΤ, της Ελληνικής Αστυνομίας και της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ («Οδηγίες προς τους πολίτες σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου»), όπου δίνονται οδηγίες προς τους πολίτες σχετικά με το θέμα. Το υλικό έχει δοθεί στις τράπεζες, καθώς και σε άλλους φορείς (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, Τραπεζικό Μεσολαβητή, Ενώσεις Καταναλωτών, Σωματεία Εργαζομένων) προς αξιοποίηση.

2.2. Κλοπή και απατηλή χρήση καρτών

Το είδος αυτό της απάτης οφείλεται κυρίως στις πιο κάτω αιτίες:

2.2.1. Κλοπή ή απώλεια των καρτών που έχει ο νόμιμος κάτοχος στο πορτοφόλι του.

Ο κλέφτης φροντίζει να πραγματοποιεί με τις πιστωτικές κάρτες, συναλλαγές μικρής αξίας σε επιχειρήσεις, ώστε να μη χρειάζεται η λήψη εξουσιοδότησης από τον εκδότη και συνήθως τις πρώτες ώρες από την κλοπή. Ο κάτοχος δεν πρέπει ποτέ να έχει μαζί με την κάρτα και το PIN του, καθώς έτσι κινδυνεύει να του πάρει ο κλέφτης και χρήματα από το λογαριασμό του. Ο νόμιμος κάτοχος οφείλει να ειδοποιεί, αμέσως μόλις αντιληφθεί το συμβάν, την τράπεζά του και επιπλέον να κάνει δήλωση κλοπής ή απώλειας στην Αστυνομία.

2.2.2. Κλοπή των καρτών που αποστέλλουν οι τράπεζες ταχυδρομικώς στους πελάτες τους.

Το είδος αυτό της απάτης συμβαίνει με την κλοπή των φακέλων σε πολυκατοικίες. Οι τράπεζες ποτέ δεν αποστέλλουν το PIN μαζί με την κάρτα και πολλές τράπεζες έχουν εγκαταστήσει ηλεκτρονικά συστήματα παρακολούθησης της χρήσης των καρτών των πελατών τους. Αν παρατηρήσουν ασυνήθιστη χρήση ειδοποιούν τηλεφωνικά τον πελάτη τους, προκειμένου να εξακριβώσουν αν όντως έχει πραγματοποιήσει τις σχετικές συναλλαγές.

2.2.3. Υποκλοπή των περιεχομένων της μαγνητικής πίστας των καρτών και του PIN (skimming) και πραγματοποίηση συναλλαγών με πλαστογραφημένες κάρτες.

Είναι η πιο διαδεδομένη απάτη στα ΑΤΜ. Πραγματοποιείται με την εγκατάσταση ειδικών ηλεκτρονικών μηχανισμών και μικροκαμερών στα ΑΤΜ των τραπεζών, τα οποία είναι πολύ δύσκολο να εντοπίσει ο πελάτης και στοχεύουν στην αντιγραφή των περιεχομένων της μαγνητικής πίστας των καρτών και την υποκλοπή του PIN.

Οι κάρτες που έχουν «διαβαστεί» από το ειδικό εξάρτημα (skimmer) μπορούν αργότερα να αναπαράχθούν από τους δράστες στο «εργαστήριό τους».

Σε πολλές περιπτώσεις τα στοιχεία της κάρτας μεταδίδονται σε πραγματικό χρόνο σε κάποιο παραπλήσιο αυτοκίνητο ή μηχανή με κατάλληλο εξοπλισμό ώστε η επεξεργασία τους να γίνεται αμέσως από τους δράστες.

Για την αντιμετώπιση αυτού του είδους της απάτης, οι τράπεζες έχουν προβεί στις εξής ενέργειες:

- Προχωρούν, με επενδύσεις εκατομμυρίων ευρώ, στον εφοδιασμό των καρτών τους με chip, το οποίο θα φέρει τις προδιαγραφές ασφαλείας EMV. Η αλλαγή όλων των καρτών θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το 2010. Η επένδυση αυτή καθιστά αδύνατη την αντιγραφή του περιεχομένου του chip, στο οποίο και θα φυλάσσονται οι πληροφορίες για την κάρτα του κατόχου. Το chip θα επιτρέπει και τη χρήση PIN και για συναλλαγές με επιχειρήσεις που δεν είναι συνδεδεμένες on-line με την τράπεζα που εξέδωσε την κάρτα.
- Έχουν εκδώσει φυλλάδιο με τίτλο «Συναλλαγές στα ΑΤΜ, γρήγορα και απλά... αλλά όχι στα τυφλά...», το οποίο παρέχει συμβουλές στους συναλλασσόμενους για την ενίσχυση της ασφάλειάς τους κατά τη χρήση των καρτών τους στα ΑΤΜ. Το περιεχόμενο του διατραπεζικού φυλλαδίου δημοσιεύτηκε επανειλημμένα στον ημερήσιο Τύπο.
- Έχουν αναπτύξει στενή συνεργασία με την Αστυνομία και την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) για την καταπολέμηση του skimming στα ΑΤΜ.
- Οργάνωσαν ημερίδες, στις οποίες κλήθηκαν οι εκπρόσωποι των εταιρειών που εμπορεύονται στη χώρα μας τα ΑΤΜ, αλλά και εταιρειών από το εξωτερικό, προκειμένου να παρουσιάσουν στους εκπροσώπους των τραπεζών τους μηχανισμούς προστασίας που έχουν κατασκευάσει για την αποφυγή της απάτης στα ΑΤΜ.
- Έχουν στενή συνεργασία και εκπροσωπούνται στην επιτροπή European ATM Security Team, η οποία είναι μονάδα της EUROPOL, ασχολείται με την απάτη στα ΑΤΜ πανευρωπαϊκά και συνεδριάζει στη Χάγη κάθε τρίμηνο.

2.2.4. Αντιγραφή των στοιχείων των καρτών, όπως αυτά αποτυπώνονται στις αποδείξεις των συναλλαγών

Για την αντιμετώπιση αυτού του είδους απάτης, το οποίο πραγματοποιείται συνήθως με τη σύμπραξη υπαλλήλων ή ιδιοκτητών επιχειρήσεων, οι τράπεζες έχουν προχωρήσει στις εξής ενέργειες:

- Σε συνεργασία με την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ έχουν δημιουργήσει μία βάση πληροφοριών, στην οποία καταχωρούνται οι επιχειρήσεις των οποίων έχει καταγγελθεί η σύμβαση αποδοχής με κάρτες.
- Μετέχουν ενεργά στην πρωτοβουλία της Card Fraud Prevention Task Force του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών για τη δημιουργία Πανερωπαϊκής Βάσης Δεδομένων, στην οποία θα καταχωρούνται, με φροντίδα των ευρωπαϊκών τραπεζών που εκδίδουν κάρτες πληρωμών, τα στοιχεία των επιχειρήσεων στις οποίες παρατηρούνται κρούσματα απάτης (συναλλαγές) με κάρτες.

2.2.5. Εξαπάτηση των κατόχων καρτών, κυρίως μέσω του internet, για την υποκλοπή των απόρρητων προσωπικών τους πληροφοριών, όπως ο PIN (phishing, αντιγραφή ηλεκτρολόγησης)

Οι τράπεζες ενημερώνουν τους πελάτες τους ότι θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα antivirus του υπολογιστή τους και να το ενημερώνουν, ότι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να δίνουν τα προσωπικά και οικονομικά τους στοιχεία σε τρίτους που εμφανίζονται σαν εκπρόσωποι των τραπεζών ή τους υπόσχονται διάφορα χρηματικά ποσά, να μην ανοίγουν e-mails από άγνωστους αποστολείς και να μην μεταβαίνουν σε ιστοσελίδες που τους προτείνονται από διάφορα e-mails.

Σε κάθε περίπτωση οι πελάτες *πρέπει να ελέγχουν προσεκτικά το λογαριασμό της κάρτας τους και να ενημερώνουν άμεσα την τράπεζα για συναλλαγές που αμφισβητούν.*

Η σημερινή εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας ενσωματώνει στην καθημερινότητά της, τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, οι οποίες, παρότι μπορεί να ενέχουν κινδύνους, βοηθούν στη βελτίωση και διευκόλυνσή της.

Οι τράπεζες, οι οποίες είναι πρωτοπόροι στην υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών, δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ασφάλεια των ηλεκτρονικών συναλλαγών και λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη θωράκιση της πληροφοριακής υποδομής τους, χρησιμοποιώντας τις πιο σύγχρονες μεθόδους.

Τρέχουσες εξελίξεις στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα

της **ΕΛΕΝΗΣ ΒΡΕΝΤΖΟΥ*** και του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΝΟΥΝΗ****

Το τελευταίο χρονικό διάστημα έλαβε χώρα η ενσωμάτωση στο εθνικό μας δίκαιο θεμελιωκών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υλοποίηση του στόχου της ολοκλήρωσης σε πανευρωπαϊκή βάση των χρηματοπιστωτικών αγορών, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά και αναμορφώνουν ριζικά το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, των επενδυτικών εταιρειών και των οργανωμένων αγορών εν γένει. Πιο αναλυτικά:

Η Οδηγία για τη Βασιλεία II

Οι Οδηγίες υπ' αριθμ. 2006/48 «σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων» (L 177/30.6.2006) και 2006/49 «για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων» (L 177/30.6.2006), του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, εξετάζουν θέματα κεφαλαιακής επάρκειας των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων και προτείνουν νέες μεθόδους άσκησης της εποπτείας από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, σε ατομική και ενοποιημένη βάση. Οι Οδηγίες αυτές βασίζονται στις διατάξεις της συμφωνίας-πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία που εκδόθηκε στις 26 Ιουνίου 2004 και αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα με διεθνή παρουσία και οι οποίες έχουν υποστεί ορισμένες προσαρμογές, ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή τους από το σύνολο του τραπεζικού συστήματος στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.

* Η Ελένη Βρέντζου είναι Διδάκτωρ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και Εμπειρογνώμων στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

** Ο Χρήστος Νούνης είναι υποψήφιος Διδάκτωρ του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών και Χρηματοοικονομικός Σύμβουλος στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Με το νέο πλαίσιο αναμένεται βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων μέσω της ευθυγράμμισής του με τους σύγχρονους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα. Η μερική εφαρμογή από τα πιστωτικά ιδρύματα των μεταβατικών διατάξεων των ανωτέρω Οδηγιών και η περίοδος προετοιμασίας εφαρμογής του πλαισίου, κυρίως από τις μεγαλύτερες τράπεζες, έχει δείξει βελτίωση στην ανάπτυξη, την αποτελεσματική διαχείριση των κεφαλαίων και την κερδοφορία τους. Η βελτίωση της ποιότητας των χορηγήσεων και των γενικότερων συναλλαγών των τραπεζών και συνεπώς και η βελτίωση της ποιότητας των κερδών τους και των οικονομικών τους καταστάσεων αναμένεται να είναι σημαντική μετά την ενσωμάτωση των εν λόγω Οδηγιών στην εθνική μας νομοθεσία. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται η υποχρεωτική ανάλυση και παρακολούθηση των κινδύνων, επισφαλειών, αλλά και η καθοδήγηση των πιστωτικών ιδρυμάτων στον εντοπισμό των παρόντων και των μελλοντικών κινδύνων και την τήρηση επαρκών κεφαλαίων για την κάλυψή τους.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της Βασιλείας II το σύνολο των πληροφοριών, σχετικά με τη διαχείριση και αξιολόγηση των κινδύνων και την κατανομή των κεφαλαίων, πρέπει να παρέχεται στο επενδυτικό κοινό. Το γεγονός αυτό συμβαδίζει με τη γενικότερα επιδιωκόμενη διαφάνεια και τα θέματα προστασίας των καταναλωτών και των επενδυτών. Παράλληλα, η παροχή οικιοθελούς πληροφόρησης συμβαδίζει και με τους στόχους πολλών σχετικών Ευρωπαϊκών Οδηγιών αλλά και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, βασικός στόχος των οποίων είναι η παρουσίαση της εύλογης εικόνας των επιχειρήσεων, της οικονομικής τους κατάστασης και της γενικότερης στρατηγικής διαχείρισης των κεφαλαίων τους.

Μεταξύ των βασικότερων ρυθμίσεων που εισάγουν οι εν λόγω Οδηγίες είναι η θέσπιση των απαιτήσεων που προβλέπονται για πιστωτικά ιδρύματα και ΕΠΕΥ με βάση τρεις πυλώνες που αφορούν:

- α) τον υπολογισμό των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεών τους σύμφωνα με τις σχετικές τυποποιημένες ή τις πιο εξελεγχμένες προσεγγίσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεγέθους, εύρους δραστηριοτήτων και βαθμού ανάπτυξης των πιστωτικών ιδρυμάτων, το πλαίσιο της Βασιλείας δίνει τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ τριών εναλλακτικών μεθόδων υπολογισμού των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων, τόσο για τον πιστωτικό όσο και για το λειτουργικό κίνδυνο. Δεν τίθεται συνεπώς θέμα επιβάρυνσης των μικρότερων τραπεζών καθώς μπορούν οι τράπεζες αυτές να επιλέξουν μία από τις απλούστερες μεθοδολογίες μέτρησης και αποτίμησης κινδύνων, με χαμηλότερο κόστος. Από την άλλη πλευρά, όσο πιο εξελεγχμένο και αποτελεσματικό είναι ένα πιστωτικό ίδρυμα στην εκτίμηση και διαχείριση των αναλαμβανομένων κινδύνων, τόσο λιγότερο κεφάλαιο θα πρέπει να διακρατεί για μια συγκεκριμένη δρα-

στηριότητα, διασφαλίζοντας έτσι την αποδοτικότερη χρήση των λοιπών διαθεσίμων κεφαλαίων του. Τα διαθέσιμα αυτά κεφάλαια θα μπορούσαν ενδεχομένως να χρησιμοποιηθούν για την αύξηση στοιχείων του ενεργητικού (δάνεια, επενδύσεις, συγχωνεύσεις, εξαγορές κ.λπ.) εξασφαλίζοντας αυξημένη κερδοφορία και απόδοση στους μετόχους.

Για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεών τους, τα πιστωτικά ιδρύματα δύναται ελεύθερα να επιλέγουν μεταξύ:

i) των μεθοδολογιών, οι οποίες βασίζονται σε προκαθορισμένους συντελεστές, που έχουν καθοριστεί ανά κατηγορία κινδύνου, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα από τις σχετικές αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος με βάση την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία και

ii) των πιο εξελιγμένων μεθοδολογιών, οι οποίες βασίζονται σε εσωτερικά υποδείγματα των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίπτωση που επιλεγεί μία από τις πιο εξελιγμένες μεθοδολογίες που βασίζονται σε εσωτερικά υποδείγματα, η εφαρμογή της από το πιστωτικό ίδρυμα επιτρέπεται μόνον ύστερα από έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν ήδη αναπτύξει ένα πλαίσιο συνεργασίας για το σχεδιασμό κοινού συστήματος για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων. Οι τράπεζες ξεκίνησαν από το 2004 την προετοιμασία για τη μετάβαση στο πλαίσιο λειτουργίας που επιβάλλεται από τη Βασιλεία II. Η προσθήκη των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη και του λειτουργικού κινδύνου, δεν αποτελεί επιπλέον κεφαλαιακή επιβάρυνση, καθώς στην ουσία πρόκειται για ανακατανομή των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου που αντιμετώπιζαν ήδη τα πιστωτικά ιδρύματα. Πρόσφατες μελέτες που έχουν διενεργηθεί για την ανάλυση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του πλαισίου της Βασιλείας II έχουν αποδείξει την ανακατανομή αυτή των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

- β) τη θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών, ως αναπόσπαστου μέρους του πλαισίου της εταιρικής τους διακυβέρνησης για τον προσδιορισμό των κεφαλαίων που απαιτούνται προς κάλυψη των πάσης φύσεως κινδύνων, δίνοντας ιδιαίτερο βάρος στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων, και
- γ) την υποχρέωση δημοσιοποίησης των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών για την ενίσχυση της συνέπειας και διαφάνειας παρέχοντας στους συναλλασσόμενους και τους εν γένει μετέχοντες στην αγορά τη δυνατότητα σύγκρισης ως προς την ακολουθούμενη από κάθε πιστωτικό ίδρυμα πολιτική. Έτσι, επιβάλλονται όροι μεγαλύτερης διαφάνειας οι οποίοι θα έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών δανειοδότησης των επιχειρήσεων και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους. Η συγκέντρωση

και παρουσίαση από τις επιχειρήσεις όλων αυτών των πληροφοριών διαχείρισης κινδύνου διευκολύνουν και την παρουσίαση αξιόπιστων πληροφοριών χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα το επενδυτικό κοινό.

Καθιερώνεται επίσης, η υποχρέωση των εποπτικών αρχών να αξιολογούν τη συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων προς τις πιο πάνω υποχρεώσεις με αναβάθμιση του ρόλου της εποπτικής αρχής στην οποία ανατίθεται η εποπτεία σε επίπεδο ομίλου, τόσο σε περιόδους ομαλής λειτουργίας αλλά και σε περιπτώσεις κρίσης που θα μπορούσε να θέσει σε διακίνδυνο τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα σε οποιοδήποτε από τα κράτη-μέλη όπου λειτουργούν θυγατρικές επιχειρήσεις του ομίλου του εποπτευόμενου πιστωτικού ιδρύματος. Για το σκοπό αυτό άλλωστε αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στη συνεργασία των εποπτικών αρχών τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και διασυνοριακά, περιλαμβανομένης μάλιστα ρητής πρόβλεψης για κατάρτιση σχετικών Πρωτοκόλλων Συνεργασίας, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τις αντίστοιχες αρμοδιότητες εποπτείας σε πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν σε κράτος-μέλος αρμοδιότητάς τους και έχουν υποκαταστήματα σε άλλο κράτος-μέλος. Πρόσφατα, υπογράφηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος Πολυμερές Μνημόνιο Συνεργασίας με τις εποπτικές αρχές των Βαλκανικών χωρών καθώς και της Κύπρου ενώ παράλληλα συνεχίζεται η συνεργασία με τις εποπτικές αρχές των λοιπών κρατών-μελών. Για το σκοπό αυτό αναλύονται οι διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών που αφορούν τη ρευστότητα, τη φερεγγυότητα, την εγγύηση των καταθέσεων, τη συγκέντρωση κινδύνων, τη διοικητική και λογιστική οργάνωση και τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου.

Οι διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες στη λειτουργία της διεθνούς και εγχώριας χρηματοπιστωτικής αγοράς επιβάλλουν την καθιέρωση σχετικής ευελιξίας, ώστε οι αρμόδιες εποπτικές αρχές να είναι σε θέση να προσαρμόζουν την πολιτική τους στις επικρατούσες συνθήκες και στις απαιτήσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, χωρίς βέβαια η ευχέρεια αυτή να αποβαίνει σε βάρος του σχεδιασμού της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Συνέπεια της εφαρμογής της Βασιλείας II αναμένεται να είναι η στενή παρακολούθηση από τον τραπεζικό τομέα των γενικότερων εξελίξεων στην εγχώρια αλλά και την παγκόσμια οικονομία, με συνέπεια την παροχή πιο σύγχρονων και ανταγωνιστικών προϊόντων.

Σε αντίθεση πλέον με το παρελθόν, εισάγεται η διαφοροποίηση της στάθμισης των ανοιγμάτων όχι μόνο με βάση το είδος του πιστούχου (δηλ. ιδιωτικός ή δημόσιος τομέας) αλλά και την πιστοληπτική του αξιολόγηση από αναγνωρισμένους από τις εποπτικές αρχές οργανισμούς, ενώ επίσης γίνεται χρήση εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης. Στο ίδιο πλαίσιο επίσης, τα πιστωτικά ιδρύματα που εφαρμόζουν την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων υποχρεώνονται, εφόσον τους ζητηθεί, να παρέχουν στους πελάτες - μικρομεσαίες επιχειρήσεις, επεξηγήσεις σχετικά με την πιστοληπτική τους διαβάθμιση. Επιπλέον, από την άλλη πλευρά, οι εποπτικές αρχές οφείλουν να δημιουργούν ευέλικτα πρότυπα που να αντανα-

κλούν εντονότερα το επίπεδο διαφοροποίησης όχι μόνον ανάλογα με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των συναλλαγών αλλά και της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης κινδύνων και μηχανισμών ελέγχου της κάθε τράπεζας χωριστά.

Στα πλαίσια των εν λόγω Οδηγιών, τονίζεται η σπουδαιότητα της διατήρησης του μονοπωλίου στην αποδοχή καταθέσεων, μόνο υπέρ των επιχειρήσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, οι οποίες εποπτεύονται με βάση ειδικούς κανόνες που προσιδιάζουν στη φύση της δραστηριότητάς τους, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία των καταθετών και γενικότερα της χρηματοπιστωτικής αγοράς.

Εγγύηση για την ομαλή λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί ο διαρκής έλεγχος για τη μορφή και το ύψος του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου τους καθώς επίσης και των κυριότερων μετόχων και στελεχών της διοίκησης. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου δύναται πλέον να πραγματοποιείται και με εισφορά σε είδος, εφόσον θα καλύπτονται εποπτικά οι σχετικοί κίνδυνοι, ευθυγραμμίζοντας έτσι την ελληνική αγορά με τις ευρωπαϊκές, όσον αφορά και τον τομέα της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου.

Οι διατάξεις της Βασιλείας II αναμένεται να ευνοήσουν ιδιαίτερα τις υγιείς επιχειρήσεις, αφού η παρουσίαση στοιχείων χαμηλού κινδύνου και τα ισορροπημένα χαρτοφυλάκια, θα σημαίνουν ταυτόχρονα ελάφρυνση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, με συνέπεια χαμηλότερα επιτόκια ή και άλλους ευνοϊκούς όρους δανεισμού. Αντίθετες συνέπειες αναμένεται να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις που δεν διασφαλίζουν ορθολογική διαχείριση του κινδύνου τους. Αναμένεται, συνεπώς, βελτίωση των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων μέσω των όρων χρηματοδότησής τους και των διαθέσιμων κεφαλαίων τους αλλά και την επένδυση των διαθέσιμων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων στις αποδοτικότερες επιλογές.

Η Οδηγία MiFID

Η Οδηγία 2004/39 για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες γνωστή ως MiFID – τα αρχικά των λέξεων Markets in Financial Instruments Directive - Οδηγία για τις Αγορές Χρηματοπιστωτικών Μέσων – αποτελεί μία από τις σημαντικότερες ευρωπαϊκές θεσμικές εξελίξεις, η οποία έχει ως στόχο την περαιτέρω σύγκλιση και εναρμόνιση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών. Ειδικότερα, βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η εξασφάλιση της ρυθμιστικής εναρμόνισης εντός της ευρωπαϊκής κοινότητας προκειμένου να επιτευχθεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των επενδυτών αλλά και να διευκολυνθεί η διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών στην Κοινότητα βάσει της πρακτικής του «ενιαίου διαβατηρίου» και της αρχής της εποπτείας του κράτους-μέλους καταγωγής. Από την άλλη πλευρά, ο τελικός σκοπός της Οδηγίας είναι η ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές κεφαλαίου, ο οποίος επιτυγχάνεται με την κατάργηση του κανόνα της συγκέντρωσης των εντολών στο χρηματιστήριο και τη δυνατότητα εκτέλεσης τέτοιων εκτός χρηματιστηρίου (εσωτερικοποίηση των εντολών).

Με την ψήφιση και θέση σε ισχύ του σχεδίου νόμου για την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2004/39 (η πέμπτη κατά σειρά οδηγία που μεταφέρεται στο ελληνικό δίκαιο την τελευταία τριετία μετά τις Οδηγίες για τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες, την αποτροπή Κατάχρησης της Αγοράς, το Ενημερωτικό Δελτίο, τις Δημόσιες Προτάσεις και τη Διαφάνεια) αναδιαρθρώνεται και συστηματοποιείται μεγάλο μέρος της νομοθετικής ύλης που είχε εισαχθεί στο παρελθόν και ρύθμιζε επιμέρους θέματα της κεφαλαιαγοράς που πραγματεύεται η Οδηγία. Ολοκληρώνεται επίσης, μια άτυπη αλλά ουσιαστική «κωδικοποίηση» της ελληνικής νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά, η οποία όχι μόνο είναι πλήρως προσαρμοσμένη στο κοινοτικό δίκαιο αλλά είναι διαρθρωμένη με ορθολογικό τρόπο ώστε να εξασφαλίζει ασφάλεια δικαίου στους συμμετέχοντες στην κεφαλαιαγορά.

Η Οδηγία 2004/39 είναι οδηγία «μέγιστης εναρμόνισης», δεν επιτρέπει δηλαδή στα κράτη-μέλη να εισάγουν αυστηρότερες διατάξεις στα περισσότερα από τα θέματα που ρυθμίζει. Έτσι, και στο ελληνικό σχέδιο νόμου αποφεύγεται η εισαγωγή πρόσθετων υποχρεώσεων οι οποίες δεν προβλέπονται στο κοινοτικό δίκαιο και η εισαγωγή τους θα καθιστούσε τις επενδυτικές εταιρείες λιγότερο ανταγωνιστικές έναντι των κοινοτικών ομολόγων τους. Συγχρόνως όμως το σχέδιο νόμου εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες που παρέχει η Οδηγία για την αύξηση της προστασίας των επενδυτών και τη διασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς, έχοντας λάβει υπόψη τις νομοθετικές λύσεις που προκρίνουν τα άλλα κράτη-μέλη.

Η Οδηγία 2004/39 είναι επίσης οδηγία «γενικών αρχών», δηλαδή οι ρυθμίσεις που εισάγει έχουν το χαρακτήρα γενικών αρχών οι οποίες εξειδικεύονται από τον Κανονισμό 1287/2006 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τήρηση αρχείων από τις ΑΕΠΕΥ, τη γνωστοποίηση συναλλαγών, τη διαφάνεια της αγοράς και την εισαγωγή χρηματοπιστωτικών μέτρων προς διαπραγμάτευση καθώς και από την Οδηγία 2006/73 για τις οργανωτικές απαιτήσεις και τη λειτουργία των ΕΠΕΥ. Τα εκτελεστικά αυτά μέτρα της Οδηγίας πρόκειται να μεταφερθούν στο ελληνικό δίκαιο είτε άμεσα (Κανονισμός) με την έναρξη ισχύος τους, είτε με Αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και με Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για τις ΑΕΠΕΥ και τα πιστωτικά ιδρύματα (Οδηγία). Με τον τρόπο αυτό δεν επιβαρύνεται ο νόμος της MiFID με υπερβολικά λεπτομερείς ρυθμίσεις και διασφαλίζεται η προσαρμοστικότητα του κανονιστικού πλαισίου στις μεταβαλλόμενες συνθήκες των κεφαλαιαγορών.

Η νέα οδηγία εισάγει μία σειρά από νέες ρυθμίσεις και διαδικασίες προσαρμόζοντας τα θεσμικά δεδομένα στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες διεύρυνσης των αγορών και δραστηριοτήτων και αναμένεται να επηρεάσει θετικά τη διάρθρωση και λειτουργία του χρηματοοικονομικού τομέα γενικότερα. Πιο συγκεκριμένα, το νέο απελευθερωμένο καθεστώς αναμένεται ότι:

- θα διευρύνει τις επιχειρηματικές δυνατότητες και ευκαιρίες των συμμετεχόντων στις αγορές,
- θα θέσει ίσους όρους ανταγωνισμού και
- θα προστατεύει αποτελεσματικότερα τους επενδυτές και τις αγορές.

Οι ουσιαστικές αλλαγές που επιφέρει η MiFID μπορούν συνοπτικά να αναφερθούν ως ακολούθως:

Σε σχέση με το υφιστάμενο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο, οι νέες υποχρεώσεις της MiFID θα εξειδικεύσουν περαιτέρω τον κώδικα δεοντολογίας των ΕΠΕΥ έτσι ώστε να ισχύουν πανευρωπαϊκά ίδιοι λεπτομερείς κανόνες οι οποίοι όμως θα οδηγούν σε ένα απλούστερο αλλά ενισχυμένο πλαίσιο προστασίας των επενδυτών-πελατών των ΕΠΕΥ. Οι κανόνες αυτοί αφορούν τη βέλτιστη εκτέλεση εντολών, τη μεταχείριση των εντολών πελατών, την αντιμετώπιση των συγκρούσεων συμφερόντων αλλά και την εξωτερική ανάθεση εργασιών, την καταγραφή και τήρηση στοιχείων και τη διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων των πελατών. Με το νέο πλαίσιο θα εισαχθούν επίσης για πρώτη φορά στο ελληνικό δίκαιο επί μέρους ρυθμίσεις για την κατηγοριοποίηση πελατών.

Οι ελληνικές ΕΠΕΥ όπως και οι αντίστοιχες ευρωπαϊκές, θα μπορούν να παρέχουν την υπηρεσία της «εσωτερικοποίησης των εντολών», δηλαδή να συναλλάσσονται για ίδιο λογαριασμό εκτελώντας εντολές πελατών τους εκτός του χρηματιστηρίου. Πρόκειται για μία εντελώς καινούργια δυνατότητα για τις ελληνικές ΕΠΕΥ δεδομένου ότι μέχρι σήμερα ισχύει ο κανόνας της συγκέντρωσης όλων των συναλλαγών εντός του χρηματιστηρίου, ο οποίος και καταργείται με την έναρξη ισχύος της MiFID την 1.1.2008.

Η ελληνική χρηματιστηριακή αγορά θα διέπεται όπως και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές από τους ίδιους κανόνες για τις οργανωμένες αγορές, οι οποίες για πρώτη φορά εναρμονίστηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι ίδιοι όροι ανταγωνισμού για τις οργανωμένες αγορές αφορούν θέματα όπως τους κανόνες εισαγωγής προς διαπραγμάτευση, συμπεριλαμβάνοντας ακόμα και κανόνες για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση παραγώγων επί εμπορευμάτων και μεριδίων Α/Κ αλλά και τους εξειδικευμένους και ιδιαίτερα τεχνικούς κανόνες για την προ και μετά συναλλακτική διαφάνεια.

Η MiFID εγκαινιάζει νέες δραστηριότητες και μέσω της εισαγωγής της νέας επενδυτικής υπηρεσίας για τη λειτουργία Πολυμερούς Μηχανισμού Διαπραγμάτευσης. Η δυνατότητα αυτή θα εισαχθεί για πρώτη φορά στην ελληνική αγορά, η οποία δεν είναι εξοικειωμένη με τέτοιες εναλλακτικές μορφές τόπου συναλλαγών. Ως προς τον κατάλογο των επενδυτικών υπηρεσιών, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η δραστηριότητα των εξατομικευμένων επενδυτικών συμβουλών θα αποτελεί στο εξής κύρια επενδυτική υπηρεσία, για την οποία όμως δίνεται η υπό προϋποθέσεις εξαίρεση για μορφή παροχής της, ενώ η παρεπόμενη υπηρεσία των αναλύσεων εξειδικεύεται ως προς την άσκσή της από τη νέα Οδηγία.

Η διεύρυνση των επενδυτικών υπηρεσιών όπως είναι αναμενόμενο συνδέεται επίσης και με τη χρήση που εξειδικεύεται στη MiFID για το ενιαίο διαβατήριο παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Οι σχετικές διαδικασίες έχουν περαιτέρω εναρμονιστεί και απλοποιηθεί σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς, δίνοντας τη δυνατότητα στις επενδυτικές εταιρείες να παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες σε πολλές αγορές κρατών-μελών απλώς με την άδεια που τους έχει χορηγήσει η εποπτική αρχή της χώρας καταγωγής. Με τον τρόπο αυτό αυξάνονται οι επιχειρηματικές ευκαιρίες των επενδυτικών επιχειρήσεων και διευρύνεται το πεδίο δραστηριοποίησής τους.

Επιπλέον, η MiFID διευρύνει τις αρμοδιότητες των εποπτικών αρχών ως προς την άσκηση του εποπτικού τους έργου και ενισχύει περαιτέρω τους κανόνες για την ακεραιότητα των αγορών, ενώ ρυθμίζει θέματα σχετικά με την αδειοδότηση και τη λειτουργία των συστημάτων κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης ή διακανονισμού συναλλαγών επί χρημα-

τοπιστωτικών μέσων. Τα συστήματα αυτά ασκούν τις δραστηριότητες της οριστικοποίησης ή διευθέτησης της οριστικοποίησης συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα και τα οποία πρέπει κατ' ελάχιστο να παρέχουν τα απαραίτητα εχέγγυα οργάνωσης για την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων, όπως διάθεση απαραίτητων μηχανισμών για την αποτροπή συστημικών κινδύνων, διασφάλιση της ύπαρξης συνθηκών διαφάνειας και διάθεση Κανονισμού Λειτουργίας Συστήματος με τον οποίο ρυθμίζονται ιδίως θέματα σχετικά με τις διαδικασίες, τους κανόνες πρόσβασης στο σύστημα και τις υποχρεώσεις των μελών σε αυτό, τους κανόνες διαχείρισης κινδύνου για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του συστήματος καθώς και την ύπαρξη κεφαλαίου ασφαλειοδοτικού χαρακτήρα ή την υποχρέωση των μελών του για την παροχή ασφαλειών.

Το σχέδιο νόμου της MiFID προβλέπει επίσης την υποχρέωση συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος και τη σύναψη μεταξύ τους ειδικού Μνημονίου Συνεργασίας που θα προβλέπει μεταξύ άλλων, την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των εποπτευόμενων από αυτές ΑΕΠΕΥ και πιστωτικών ιδρυμάτων, τις διαδικασίες με τις οποίες θα διασφαλίζεται η προηγούμενη ενημέρωση και η εν γένει μεταξύ τους ανταλλαγή πληροφοριών, με σκοπό την, κατά το δυνατόν, αποφυγή επικαλύψεων, την παροχή κάθε αναγκαίας συνδρομής για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και καταληκτικά, την αποτελεσματική άσκηση της εποπτείας επί των ΕΠΕΥ και επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ωστόσο, αναφορικά με τις διατάξεις για την προστασία των επενδυτών, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ορίζεται στο σχέδιο νόμου ως η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, ανεξαρτήτως του εάν η επιχείρηση που παρέχει τις επενδυτικές υπηρεσίες είναι ΑΕΠΕΥ ή πιστωτικό ίδρυμα. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η άσκηση ενοποιημένης εποπτείας στα θέματα της παροχής επενδυτικών υπηρεσιών στο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα και αίρονται οι όποιες αιτιάσεις προβάλλονταν στο παρελθόν για διαφορετική εφαρμογή των ίδιων διατάξεων του κανονιστικού πλαισίου από τις αρμόδιες ελληνικές εποπτικές αρχές.

Τέλος, στη MiFID ορίζονται οι υποχρεώσεις των αρμοδίων αρχών για διεθνή συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με τις αρμόδιες αρχές τρίτων εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρών στο πλαίσιο της καλύτερης άσκησης του εποπτικού έργου.

Καταληκτικές παρατηρήσεις

Συνοψίζοντας, με την ενσωμάτωση της MiFID και της Βασιλείας II στην ελληνική έννομη τάξη σκοπεύεται:

- η απλοποίηση και συστηματικοποίηση ολόκληρου του νομοθετικού πλαισίου για την κεφαλαιαγορά
- η αμοιβαία αναγνώριση του ορισμού των ιδίων κεφαλαίων και κοινών μεθόδων εποπτείας
- η ενοποίηση της εποπτείας της κεφαλαιαγοράς
- η βελτίωση της ποιότητας των χορηγήσεων
- η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών ΑΕΠΕΥ και πιστωτικών ιδρυμάτων
- η διαφάνεια και τα θέματα προστασίας των καταναλωτών και των επενδυτών
- η αύξηση των επενδυτικών επιλογών των επενδυτών
- η ολοκλήρωση του εποπτικού πλαισίου κεφαλαιακών απαιτήσεων
- η αύξηση της ευρωστίας των πιστωτικών ιδρυμάτων
- η αποτελεσματικότερη διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων μέσω διαβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων του χαρτοφυλακίου τους
- η αύξηση της αποτελεσματικότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος
- η ανάπτυξη μηχανισμών αντιμετώπισης των διαταραχών και ανισορροπιών του συστήματος ώστε να διασφαλίζεται η χρηματοοικονομική σταθερότητα
- η στενή παρακολούθηση από τον τραπεζικό τομέα των γενικότερων εξελίξεων στην εγχώρια αλλά και την παγκόσμια οικονομία

Home Equity – Νέα μοντέλα δανεισμού

Η ακίνητη περιουσία «κλειδί»
για χρηματοδότηση καταναλωτικών αναγκών
αλλά και επενδύσεων με υψηλές αποδόσεις

Επιμέλεια: **ΕΦΗ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ**
Δημοσιογράφος

Η μεγάλη στροφή των Ελλήνων καταναλωτών προς το δανεισμό πραγματοποιήθηκε στις αρχές της δεκαετίας με την πλήρη απελευθέρωση της καταναλωτικής πίστης και την ταυτόχρονη έκρηξη στα στεγαστικά δάνεια.

Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών, που εστιάζεται κυρίως σε θέματα τιμολογιακής πολιτικής, με συνεχείς προσφορές στα επιτόκια, καθώς και στις μεταφορές δανείων μεταξύ των τραπεζών, με αποτέλεσμα τη μεγάλη συρρίκνωση των περιθωρίων κέρδους. Συγχρόνως, η επιβράδυνση της οικοδομικής δραστηριότητας και η φάση ωρίμανσης στην οποία έχουν πλέον εισέλθει οι χορηγήσεις στεγαστικών δανείων οδηγούν τα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην υιοθέτηση νέων μοντέλων δανεισμού.

Τα νοικοκυριά και ειδικά τα «νέα» θεωρούν τα δάνεια ως κομμάτι της ζωής τους. Για παράδειγμα τα στεγαστικά δάνεια διάρκειας 40 ετών – που έχουν διαθέσει στην αγορά οι τράπεζες – απευθύνονται σε δανειολήπτες νεαρής ηλικίας (όχι πάνω από 35 ετών), οι οποίοι προτιμούν να αποπληρώνουν κάθε μήνα τη δόση του δανείου τους, αντί να καταβάλουν το ίδιο ποσό ως ενοίκιο, χωρίς να έχουν ουσιαστικό κέρδος.

Παράλληλα, όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά τραπεζικά στελέχη, η αξία των ακινήτων επιδρά καταλυτικά στη δαπάνη των νοικοκυριών σε πολλές χώρες. Όσο η αξία της γης αυξάνει, τα νοικοκυριά – που χρησιμοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία για να χρηματοδοτήσουν τα έξοδά τους – νιώθουν πιο πλούσια, και ξοδεύουν πολύ περισσότερα από αυτά που θα τους επέτρεπαν οι πραγματικές τους δυνατότητες.

Τα «νέας γενιάς» δάνεια, που οι τράπεζες ετοιμάζονται να φέρουν στην ελληνική αγορά, εφαρμόζονται με επιτυχία στην Αμερική και τη Δυτική Ευρώπη, όπου το επονομαζόμενο “home equity” αποτελεί το βασικό μοχλό του δανεισμού. Δεν είναι εξάλλου τυχαίο ότι τα στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά στις ΗΠΑ, όπου το μοντέλο αυτό εφαρμόζεται εδώ και κάποιες δεκαετίες, έχουν ξεπεράσει τα 10 τρις. δολάρια και ανέρχονται στο 70% του ΑΕΠ.

Τα νέα δανειακά προϊόντα θα βασίζονται στην ακίνητη περιουσία που κατέχει ο καταναλωτής. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη χώρα μας το ποσοστό ιδιοκατοίκησης βρίσκεται στο 80%. Η περιουσία αυτή, αντί να «λιμνάζει», θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καλύψει ευρύτερες ανάγκες. Συγκεκριμένα θα πα-

ρέχεται στον υποψήφιο δανειολήπτη η δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την ακίνητη περιουσία του για να χρηματοδοτήσει επενδύσεις, καταναλωτικές δαπάνες, ακόμα και σπουδές.

Δύο νέες κατηγορίες δανείων έρχονται στην ελληνική αγορά

Οι τράπεζες – με κάποιες παραλλαγές – ετοιμάζονται να παρουσιάσουν στην αγορά δύο νέες κατηγορίες δανείων: η πρώτη αφορά αυτούς που έχουν στεγαστικά δάνεια και η δεύτερη τους ιδιοκτήτες ακινήτων που είναι απαλλαγμένα από χρέη.

Στην πρώτη περίπτωση, όπως αναφέρουν τραπεζικά στελέχη, ο δανειολήπτης θα μπορεί να αξιοποιεί όλη την πραγματική αξία του σπιτιού που αγοράζει, προκειμένου να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες του. Η λογική στην οποία θα στηριχθούν τα νέα δάνεια είναι απλή. Για παράδειγμα, ένας πελάτης τράπεζας αγοράζει ακίνητο αξίας 200.000 ευρώ. Συνάπτει δάνειο ύψους 150.000 ευρώ και το υπόλοιπο ποσό το καλύπτει με δικά του κεφάλαια. Με τα νέα δανειακά προϊόντα το υπόλοιπο των 50.000 ευρώ θα μπορεί να λειτουργήσει ως ανοικτή πίστωση για όλη τη διάρκεια του δανείου. Δηλαδή δεν γίνεται εκταμίευση όλου του ποσού αρχικά, αλλά η τράπεζα ορίζει ένα μέγιστο πιστωτικό όριο. Κάθε φορά που γίνονται πληρωμές ο καταναλωτής μπορεί να επαναχρησιμοποιήσει το υπόλοιπο του πιστωτικού του ορίου. Αν αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τα χρήματα αυτά, θα επιβαρύνεται με επιτόκιο όσο αυτό του στεγαστικού δανείου, ενώ δεν θα έχει περιορισμό για το πού πηγαίνουν τα επιπλέον ποσά (όπως συμβαίνει σήμερα στα επισκευαστικά δάνεια). Έτσι, θα μπορεί για παράδειγμα να αγοράσει – με χαμηλό επιτόκιο – τον οικιακό του εξοπλισμό, να καλύψει άλλες καταναλωτικές ανάγκες, όπως η αγορά ενός αυτοκινήτου ή ακόμα και τις σπουδές των παιδιών του.

Με δεδομένο ότι και σήμερα οι τράπεζες προσφέρουν καταναλωτικά δάνεια με εξασφαλίσεις, η ειδοποιός διαφορά με τα νέα δάνεια θα είναι ότι ο πελάτης-δανειολήπτης θα έχει πιο εύκολη πρόσβαση στα μετρητά, ενώ δεν θα υπάρχει κάθε φορά το επιπλέον κόστος προσημείωσης. Παράλληλα τα επιτόκια θα είναι χαμηλά, χαμηλότερα από αυτά των καταναλωτικών δανείων με προσημείωση, γεγονός που αποτελεί πλεονέκτημα για τον υποψήφιο δανειολήπτη.

Αντίστοιχα, όσοι έχουν χρέη σε στεγαστικά δάνεια, για κάθε τμήμα των οφειλών τους που αποπληρώνουν, θα μπορούν να αναλάβουν το εξοφλημένο ποσοστό του κεφαλαίου ως νέο δάνειο – από την ίδια πάντα τράπεζα.

Η δεύτερη κατηγορία δανείων απευθύνεται σε ιδιοκτήτες κατοικιών. Όσοι έχουν στην κατοχή τους ακίνητα απαλλαγμένα από χρέη θα έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τα περιουσιακά στοιχεία τους, προκειμένου είτε να επενδύσουν στην εγχώρια ή τις διεθνείς χρηματαγορές είτε να καλύψουν καταναλωτικές και άλλες ανάγκες με μειωμένο επιτόκιο σε σχέση με τα καταναλωτικά δάνεια.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν τραπεζικά στελέχη, ενώ αυτή τη στιγμή υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία «σε ύπνωση», με τα δάνεια αυτά οι ιδιοκτήτες ακινήτων θα μπορέσουν να τα αξιοποιήσουν προκειμένου να πραγματοποιήσουν κάθε είδους επενδύσεις. Η τράπεζα δηλαδή δανειοδοτεί τον πελάτη της για το σύνολο ή ένα ποσοστό της αξίας των περιουσιακών του στοιχείων και στη συνέχεια αναλαμβάνει να επενδύσει το ποσό αυτό, ενδεχομένως προσφέροντας και κάποια εγγυημένη ετήσια απόδοση. Με τον τρόπο αυτό ο δανειολήπτης επενδύει στη μελλοντική πορεία των χρηματαγορών και προσδοκά ότι θα του αποφέρει κέρδη, υψηλότερα από το κόστος εξυπηρέτησης του δανείου του.

Επίσης ο καταναλωτής μπορεί να χρησιμοποιήσει την περιουσία του με σκοπό την απόκτηση μηνιαίου εισοδήματος για την κάλυψη διαφόρων αναγκών, όπως π.χ. την αύξηση εισοδήματος κατά τη διάρκεια της σύνταξης, την κάλυψη ιατρικών αναγκών, κ.ά. Τέτοια δάνεια μπορεί να είναι χρήσιμα σε περιπτώσεις καταναλωτών που έχουν δυσκολία δανεισμού από το τραπεζικό σύστημα (π.χ. στην ηλικία των 65 ετών).

Η δεύτερη αυτή κατηγορία είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος η αξία της ακίνητης περιουσίας των νοικοκυριών ανέρχεται στο 650% του ΑΕΠ, έναντι 450% κατά το 2005. Πρόκειται δηλαδή για μια τεράστια «δεξαμενή» περιουσιακών στοιχείων, τα οποία, αν χρησιμοποιηθούν ως δανειακή εξασφάλιση, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να τροφοδοτήσουν εκ νέου την ανάπτυξη, αυξάνοντας βέβαια τα δανειακά υπόλοιπα αλλά – με σωστή διαχείριση – και τα κέρδη τόσο των επενδυτών όσο και των τραπεζών.

Νέα σχέση με την τράπεζα

Η εμφάνιση των νέων δανείων στην ελληνική τραπεζική θα οδηγήσει σταδιακά στην αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων. Η σχέση του πελάτη-καταναλωτή-δανειολήπτη με την τράπεζα θα είναι διαρκής, καθώς ο τραπεζικός δανεισμός θα τον συνοδεύει από τα πρώτα του βήματα (σπουδές, επαγγελματική σταδιοδρομία) μέχρι και τη σύνταξή του.

Αναμένεται δηλαδή ο Έλληνας να βαδίσει στο αμερικανικό και δυτικοευρωπαϊκό πρότυπο, καθώς θα ξεκινά τη σχέση του με τις τράπεζες ήδη από τη φοιτητική ηλικία και – αξιοποιώντας το ακίνητο που έχει από τους γονείς του ή αγοράζει με στεγαστικό δάνειο – θα μπορεί να χρηματοδοτήσει σχεδόν το σύνολο των αναγκών του. Παράλληλα θα μπορεί να χρησιμοποιεί το ακίνητό του ως «εργαλείο» για επενδύσεις που θα του αποφέρουν ελκυστικότερες αποδόσεις σε σχέση με τις παραδοσιακές καταθέσεις.

Δάνεια χωρίς ημερομηνία λήξης

Όπως υπογραμμίζουν τραπεζικά στελέχη, το κρίσιμο θέμα για τη χορήγηση των νέων δανείων είναι η αξιοποίηση των χρημάτων που θα βρίσκονται στη διάθεση του δανειολήπτη. Σωστή αξιοποίηση των χρημάτων γίνεται όταν επιλεγούν επενδύσεις που θα αποφέρουν αποδόσεις υψηλότερες σε σχέση με τα επιτόκια δανεισμού του δανειολήπτη. Αν αντίθετα ο επιπλέον δανεισμός χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη καταναλωτικών αναγκών, ο δανειολήπτης εκτίθεται σε επιπλέον ρίσκο, δίχως να προσδοκά σε υπεραξίες.

Παράλληλα, και ανεξάρτητα από τους λόγους του δανεισμού, ο δανειολήπτης θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι η ανάληψη επιπλέον υποχρεώσεων κατά τη διάρκεια αποπληρωμής του στεγαστικού του δανείου είναι πιθανόν να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στον προϋπολογισμό των δαπανών του, με ενδεχόμενες σοβαρές συνέπειες για το πραγματικό κόστος εξυπηρέτησης των χρεών του.

Αντίστοιχες θα είναι οι επιπτώσεις σύμφωνα με τα τραπεζικά στελέχη στην περίπτωση πώσης στις τιμές των ακινήτων, με αντίκτυπο μεταξύ άλλων και στην απασχόληση στη χώρα, καθώς πλήθος επαγγελματιών εξαρτάται άμεσα από την πορεία του κατασκευαστικού κλάδου.

Το στοίχημα της νεανικής επιχειρηματικότητας: η πολύτιμη συμβολή του Σωματείου Επιχειρηματικότητα Νέων (ΣΕΝ)

Επιμέλεια: **ΒΑΣΙΑΣ ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ**
Ειδικός συνεργάτης ΕΤΤ

Ο στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ανταποκριθεί η Ευρώπη στα δεδομένα και τις απαιτήσεις της νέας οικονομικής πραγματικότητας του σύγχρονου ενοποιημένου κόσμου περνά μέσα από την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Στον τομέα αυτόν από το βάρος της ιστορικής της διαμόρφωσης η ευρωπαϊκή ήπειρος υστερεί και δυσκολεύεται να ανταγωνιστεί τις ανερχόμενες δυνάμεις στην παγκόσμια αγορά. Η ανάγκη για δράση σε αυτόν τον τομέα οδήγησε τους ιδύνοντες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εκπόνηση πολιτικών για την επιχειρηματική εκπαίδευση των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Το εγχείρημα είναι μακρόπνοο και ζωτικό. Αγκαλιάζει όλη την κοινωνία και όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, από τις πιο νεοφώτιστες στην οικονομία της αγοράς μέχρι τις πιο ανεπτυγμένες, για τις οποίες επίσης έχει γίνει συνείδηση η ανάγκη για αναπροσαρμογή της επιχειρηματικής τους κουλτούρας.

Η έννοια και η πρακτική της επιχειρηματικότητας νοείται όχι με τη στενή ερμηνεία της διαμόρφωσης επιχειρηματιών και της δημιουργίας επιχειρήσεων, αλλά ως ευρύτερη κουλτούρα που αφορά όλα τα μέλη του κοινωνικού ιστού. Ορίζεται έτσι από τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Επιχειρηματικότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέπει τις ιδέες σε δράση. Περιλαμβάνει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την ανάληψη κινδύνων καθώς και την ικανότητα κατάρτισης και διαχείρισης σχεδίων για την επίτευξη στόχων. Στηρίζει όλους στην καθημερινή ζωή, τόσο στο σπίτι όσο και στην κοινωνία, και ειδικότερα ευαισθητοποιεί τους εργαζομένους ως προς το πλαίσιο της εργασίας τους και τους βοηθά να μπορούν να αξιοποιούν τις ευκαιρίες, ενώ προσφέρει την απαραίτητη βάση για τους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε κοινωνική ή εμπορική δραστηριότητα.

Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση,
COM (2005) 548 τελικό

Junior Achievement Worldwide

Το Junior Achievement Worldwide είναι ένας διεθνής οργανισμός που έχει στόχο να εισαγάγει την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση και να τη διδάξει στο μαθητικό κόσμο. Τα προγράμματα που έχει επεξεργαστεί είναι προσαρμοσμένα στις μαθησιακές προσλαμβάνουσες όλων των ηλικιών, από την Α' Δημοτικού μέχρι το Πανεπιστήμιο.

Τα προγράμματα

Τα προγράμματα του Junior Achievement είναι προσαρμοσμένα κατά ηλικία και εισάγουν κλιμακωτά τα παιδιά στην έννοια της επιχειρηματικότητας. Ενδεικτικά παρουσιάζουμε εδώ τα προγράμματα για τις ηλικίες 6-12 ετών. Κάθε πρόγραμμα αποτελείται από πέντε δραστηριότητες. Όλα τα προγράμματα, καθώς και πληροφορίες για την εφαρμογή τους, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του *Junior Achievement – Young Enterprise Europe*: www.ja-ye.org

Τα προγράμματα για τις ηλικίες 6-12 ετών

Εμείς (για 5-6 ετών)

Το πρόγραμμα εστιάζει στο άτομο και στο ρόλο που παίζει στην οικονομία ως εργαζόμενος και καταναλωτής.

Οι Οικογένειές μας (6-7 ετών)

Εξηγεί τι είναι η οικογένεια και πώς τα μέλη της εργάζονται μαζί, τι ανάγκες έχει η οικογένεια και τι επιθυμεί, πού μπορούν να συναντηθούν οι ανάγκες και οι επιθυμίες, καθώς και τα είδη των επαγγελματιών που υπάρχουν μέσα στην οικογένεια.

Η Κοινότητά μας (7-8 ετών)

Το πρόγραμμα οδηγεί τους μαθητές στην ανακάλυψη των εργασιών που εκτελούνται μέσα στην Κοινότητα, στο πώς εργάζεται η τοπική διοίκηση για να στηρίξει τις υπηρεσίες προς όφελος των πολιτών και πώς οι πολίτες πρέπει να αναλαμβάνουν ευθύνες για το καλό της Κοινότητας.

Η Πόλη μας (8-9 ετών)

Εξερευνά τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που μπορούν να βρεθούν σε μια τυπική πόλη, το είδος των εργαζομένων που χρειάζονται και πώς οι εργαζόμενοι εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στα επαγγέλματά τους.

Η Περιφέρειά μας (9-10 ετών)

Εστιάζεται στην παραγωγή και διανομή αγαθών σε μια περιφέρεια. Οι μαθητές μαθαίνουν για τη ροή του χρήματος μέσω της οικονομίας και για την αλληλεξάρτηση των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας. Λύνουν ακόμα βασικά επιχειρηματικά προβλήματα σε μια περιφερειακή οικονομία.

Το Έθνος μας (10-11 ετών)

Εισάγει τους μαθητές στις βασικές αρχές που διέπουν το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στο ελεύθερο επιχειρηματικό σύστημα. Οι μαθητές συζητούν την οργάνωση της επιχείρησης, τις επιλογές για σταδιοδρομία, τις τεχνικές παραγωγής, το μάρκετινγκ και τις παρουσιάσεις πωλήσεων.

Ο Κόσμος μας (11-12 ετών)

Εισάγει τους μαθητές στις έννοιες-κλειδιά των οικονομιών διαφόρων χωρών. Μαθαίνουν τους λόγους του διεθνούς εμπορίου, τις διαφορές μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών, το ρόλο του συναλλάγματος στις διεθνείς αγορές και τα οφέλη και τα προβλήματα του διεθνούς εμπορίου.

Η σημασία της ενημέρωσης, εξοικείωσης και μαθησιακής εμπειρίας των παιδιών στην έννοια της επιχειρηματικότητας, όπως προσδιορίζεται πιο πάνω, είναι πρόδηλη. Μπορούμε να προσθέσουμε ότι είναι και απαραίτητη για την πιο ολοκληρωμένη διαμόρφωση του γνωσιακού εξοπλισμού τους ώστε να είναι πιο δημιουργικοί, υπεύθυνοι και παραγωγικοί πολίτες κατά την ενηλικίωσή τους. Τα προγράμματα του Junior Achievement Worldwide έχουν εξαπλωθεί, άλλωστε, σε μεγάλο φάσμα ευρωπαϊκών κρατών και ιδιαίτερα στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης. Οι διαγωνισμοί που πραγματοποιούνται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο για τις αριστερές, πρωτότυπες και καινοτόμες νεανικές επιχειρήσεις, μέσα από την ανάπτυξη της άμιλλας, δίνουν ένα πρόσθετο κίνητρο και βοηθούν στην ανταλλαγή εμπειρίας και ιδεών ανάμεσα στους ευρωπαίους νέους. Τα βραβεία αναδεικνύουν πραγματικά πρωτότυπες και υποδειγματικές προσπάθειες, που μπορούν να μετατραπούν σε πραγματικές επιχειρήσεις και να αποτελέσουν παραδείγματα έμπνευσης για όλους.

Στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα οι κοινωνικές αντιφάσεις και οι οικονομικές νοοτροπίες αντανakλώνται στο πρόβλημα της συγκρότησης της επιχειρηματικότητας. Σύμφωνα με την έρευνα του IOBE για τη μέτρηση της επιχειρηματικότητας, η ελλαδική πραγματικότητα επικαθορίζεται από αντιφάσεις (σημειωτέον ότι η μέτρηση αυτή είναι συγκριτική και γίνεται σε όλο τον κόσμο). Στην Ελλάδα λοιπόν σημειώνονται οι ακόλουθοι δείκτες:

- Υψηλά επίπεδα αυτοπεποίθησης και εμπιστοσύνης στις ικανότητές τους για έναρξη επιχείρησης (σε αυτόν τον τομέα οι Έλληνες βρίσκονται στην 1η θέση της Ευρώπης)
- Αλλά ταυτόχρονα, είναι παγκόσμιοι πρωταθλητές στο φόβο της αποτυχίας
- Η επιχειρηματική σταδιοδρομία είναι κοινωνικά αποδεκτή επιλογή (2η υψηλότερη θέση στην Ευρώπη), που αντιμετωπίζεται με σεβασμό και από την κοινωνία
- Αλλά ταυτόχρονα υπάρχει ελάχιστη προβολή success stories από τα εγχώρια ΜΜΕ και έμφαση στα αρνητικά παραδείγματα
- Πολλοί στην Ελλάδα σχεδιάζουν να ακολουθήσουν επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά δεν βλέπουν σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες

Αγγ. Τσακανίκας, *Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*,
Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και προβλήματα, έρευνα IOBE

Η έκθεση διαπιστώνει ότι «η ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει την επιχειρηματικότητα περισσότερο ως κοινωνική θέση, παρά ως διαδικασία δημιουργίας». Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε σε αυτή τη διαπίστωση ότι η εικόνα του επιχειρηματία στην Ελλάδα δεν είναι ιδιαίτερα καλή, γεγονός που αναπαράγει το σύστημα επικοινωνίας προβάλλοντας τα αρνητικά παραδείγματα και αφήνοντας στη σκιά τα πρότυπα υγιούς επιχειρηματικής δράσης. Αυτή είναι μια αντίληψη που δεν μπορεί να αλλάξει από τη μια μέρα στην άλλη, παρά μόνο με τη συστηματοποίηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης από τις μικρές ηλικίες. Στο έργο αυτό έρχεται να συμβάλλει το Σωματείο «Επιχειρηματικότητα Νέων».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ: ΝΕΟ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΝΕΩΝ

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ), φορέας εκπροσώπησης των ελληνικών και ξένων τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα, αποφάσισε να συμπεριληφθεί στα μέλη του ΣΕΝ και να συνδράμει δυναμικά στις δραστηριότητες του ΣΕΝ με την υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την εθελοντική συμμετοχή στελεχών της στην εφαρμογή των προγραμμάτων στα σχολεία.

Σωματείο Επιχειρηματικότητα Νέων

Το μη κερδοσκοπικό Σωματείο Επιχειρηματικότητα Νέων μεταφράζει, προσαρμόζει και υλοποιεί προγράμματα του διεθνούς οργανισμού Junior Achievement Worldwide με στόχο την «ευαισθητοποίηση των μαθητών σε οικονομικά και επιχειρηματικά θέματα».

Τα προγράμματα αντιστοιχούν σε ηλικίες από 6 μέχρι και 16+ ετών. Την ακαδημαϊκή χρονιά που τελείωσε εφαρμόστηκαν τρία προγράμματα για παιδιά Γυμνασίου, αποκλειστικά σε ιδιωτικά σχολεία.

Για τη νέα σχολική χρονιά είναι στο στάδιο της ετοιμασίας ένα μεγάλο πρόγραμμα που απευθύνεται σε μαθητές της Α΄ Λυκείου. Ονομάζεται «Εικονική Επιχείρηση» (Company Program) και αφορά την εικονική δημιουργία επιχειρήσεων από ομάδες μαθητών (ή τάξεις) με ταυτόχρονη μαθητεία στον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης. Οι αρτιότερες μαθητικές επιχειρήσεις θα διαγωνιστούν σε εθνικό επίπεδο, και οι καλύτερες από αυτές σε ευρωπαϊκό.

Ένα δεύτερο πρόγραμμα, που ετοιμάζεται ταυτόχρονα, αφορά μαθητές Γυμνασίων.

Τα προγράμματα 2007-2008 του ΣΕΝ

Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητας Νέων για το Λύκειο «Εικονική Επιχείρηση»

Οι μαθητές δημιουργούν μια δική τους επιχείρηση και είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη λειτουργία της. Κάνουν συχνές παρουσιάσεις στο σχολείο για την πορεία της εταιρείας τους και κρατούν σε ένα φάκελο όλα τα έγγραφα, που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία της επιχείρησης.

Οι μαθητικές εταιρείες συμμετέχουν σε πανελλήνιο διαγωνισμό για την ανάδειξη της αριστερής επιχείρησης.

Η μαθητική επιχείρηση, που θα πρωτεύσει στον πανελλήνιο διαγωνισμό, παίρνει μέρος στον ευρωπαϊκό διαγωνισμό, ο οποίος διεξάγεται κάθε χρόνο σε διαφορετική πόλη της Ευρώπης.

Στελέχη επιχειρήσεων/εθελοντές καθοδηγούν τους μαθητές στις επιχειρηματικές διαδικασίες.

Οι εκπαιδευτικοί που θα αναλάβουν να στηρίξουν το πρόγραμμα:

- λειτουργούν ως σημείο επαφής ανάμεσα στο σχολείο, το στέλεχος της επιχείρησης και το γραφείο του Σωματείου Επιχειρηματικότητα Νέων
- διοργανώνουν μια εμπορική έκθεση
- και εξασφαλίζουν τη συμμετοχή του σχολείου στο διαγωνισμό

Οι νεανικές εταιρείες κρίνονται με βάση:

- τα κέρδη της επιχείρησης
- την καινοτόμο προσέγγιση στη λειτουργία της
- την κατανόηση των μαθητών πάνω στις αρχές λειτουργίας μιας επιχείρησης

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας Νέων για το Γυμνάσιο

Το πρόγραμμα αυτό, που έχει εγκριθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και έχει επιτυχώς εφαρμοστεί πιλοτικά, έχει σκοπό να εξοικειώσει τους μαθητές με τις βασικές οικονομικές έννοιες, με τη λειτουργία της αγοράς και των επιχειρήσεων και τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της περιφέρειας και της εθνικής οικονομίας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις ενότητες: Οικονομία και Εγώ, Διεθνής Αγορά, Επιχείρηση σε Δράση.

Το Σωματείο Επιχειρηματικότητα Νέων θα στηρίξει τη σωστή εφαρμογή της δραστηριότητας:

- με έντυπο υποστηρικτικό υλικό για τους μαθητές (διανέμεται δωρεάν)
- με έντυπο υποστηρικτικό υλικό - οδηγίες διδασκαλίας για τον καθηγητή και το στέλεχος (διανέμεται δωρεάν)
- με στελέχη επιχειρήσεων, που εθελοντικά προσφέρουν το χρόνο τους για το σκοπό αυτό

Το πρόγραμμα βασίζεται στη στενή συνεργασία στελεχών επιχειρήσεων και καθηγητών των σχολείων.

Ανάμεσα στα ιδρυτικά μέλη, εκτός από τον ΣΕΒ (ο οποίος είναι πρωτεργάτης) είναι η Εθνική Τράπεζα, η Citibank, η Eurobank από τον τραπεζικό χώρο, αλλά και επιχειρήσεις, όπως οι Microsoft, TITAN, TOYOTA κ.ά.

Οι σκοποί του Σωματείου είναι:

- να στηρίξει την ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα στην ανάπτυξη μιας εσωτερικής κουλτούρας που προωθεί την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία,
- να συνεργαστεί με τους αρμόδιους φορείς στην προετοιμασία των μαθητών για τη σύγχρονη αγορά εργασίας βοηθώντας τους να αναπτύξουν δεξιότητες και κριτική σκέψη,
- να εξοπλίσει τους νέους με εργαλεία που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν βιώσιμες επιχειρήσεις,
- να βοηθήσει επιχειρηματίες και στελέχη επιχειρήσεων που θέλουν να ασχοληθούν, αλλά χρειάζονται στήριγμα με κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα,
- να συμβάλει ώστε η χώρα μας να δημιουργεί περισσότερες επιχειρήσεις με μεγαλύτερη πιθανότητα μακροχρόνιας επιτυχίας.

Το ΟΡΑΜΑ του είναι **η διεύρυνση του Προγράμματος Επιχειρηματικότητα Νέων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης** σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της χώρας, ιδιαίτερα στις πιο απομακρυσμένες περιοχές.

Συνέντευξη του Προέδρου ΔΣ του ΣΕΝ κ. Οδυσσέα Κυριακόπουλου

Ποιος είναι ο απολογισμός της προσπάθειας του ΣΕΝ μέχρι τώρα;

Το ΣΕΝ με κεντρικό μήνυμα «Αφήστε την επιτυχία σας να γίνει έμπνευσή τους», υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα, σε συνεργασία με τις ελληνικές επιχειρήσεις και το ελληνικό, δημόσιο και ιδιωτικό εκπαιδευτικό σύστημα όλων των βαθμίδων, σε ολόκληρη την επικράτεια.

Ο πρώτος κύκλος δραστηριοποίησης του Σωματείου πέτυχε να προσδιορίσει ένα σχέδιο δράσης και να θέσει τα θεμέλια για την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που προάγουν την επιχειρηματική σκέψη των νέων.

Ειδικότερα, το **Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητα Νέων αποτελεί μια πρωτοπόρο για την Ελλάδα εκπαιδευτική πρωτοβουλία που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών σε οικονομικά και επιχειρηματικά θέματα**. Ξεκίνησε πιλοτικά το 2000 από τον ΣΕΒ, σε συνεργασία με το διεθνή – μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα – οργανισμό **Junior Achievement Worldwide** ο οποίος παρέχει το πρότυπο εκπαιδευτικό υλικό.

Μέχρι σήμερα, στο πρόγραμμα έχουν συμμετάσχει περισσότεροι από 8.780 μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από σχολεία όλης της Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Άργος, Κατερίνη, Κέρκυρα, Τρίκαλα, Κόρινθος, Πάτρα κ.ά.). Παράλληλα, περισσότερα από 230 στελέχη από διάφορες επιχειρήσεις, έχουν υποστηρίξει την προσπάθεια του ΣΕΝ, παρέχοντας υλικούς και ανθρώπινους πόρους σε έναν κεφαλαιώδους σημασίας τομέα, όπως η εκπαίδευση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, καθοριστικός παράγοντας για τη μέχρι σήμερα επιτυχημένη υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων ήταν η αποτελεσματική συνεργασία των στελεχών επιχειρήσεων, μελών και μη μελών του ΣΕΝ – που εθελοντικά προσέφεραν το χρόνο και την εμπειρία τους – με τους φορείς εκπαίδευσης, καθώς έχει λειτουργήσει σαν γέφυρα μεταξύ των σχολικών αιθουσών και της αγοράς εργασίας.

Ποιες είναι οι ιδιομορφίες της ελλαδικής πραγματικότητας σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των προγραμμάτων του ΣΕΝ; Πώς μπορεί να συμβάλλει το ΣΕΝ στη διόρθωση της εικόνας που έχει η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα σήμερα;

Η ευρωπαϊκή κοινότητα συνολικά στοχεύει να γίνει πιο ανταγωνιστική και πιο δυναμική, βασισμένη στη γνώση, ικανή για βιώσιμη ανάπτυξη με περισσότερες επιχειρήσεις, περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

Οι νέοι άνθρωποι πρέπει να μάθουν με ποιους τρόπους, ποια δεδομένα, ποια εμπόδια και ποιους κινδύνους, μπορούν να ξεκινήσουν μια νέα δραστηριότητα που θα αναπτυχθεί σε μια κερδοφόρα επιχείρηση.

Το ξεκίνημα ωστόσο μιας επιχείρησης δεν είναι εύκολη υπόθεση, είναι όμως κάτι που μαθαίνεται.

Υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρηματικής παιδείας από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ανάγκη για εκπαίδευση στη λειτουργία της αγοράς, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για εντοπισμό και αξιοποίηση πιθανών επιχειρηματικών ευκαιριών.

Στην Ελλάδα μέχρι σήμερα το εκπαιδευτικό σύστημα δεν οδηγεί τους νέους στην επιλογή του επιχειρηματικού στίβου για τη σταδιοδρομία τους. Δεν υποστηρίζεται επαρκώς η δημιουργικότητα και το πνεύμα ανάληψης πρωτοβουλιών. Δεν παρέχονται σημαντικά κίνητρα στους εκπαιδευτικούς για την προώθηση της επιχειρηματικότητας αλλά ούτε και ενθαρρύνονται οι συμπράξεις ιδιωτικού και δημοσίου τομέα για την ανάπτυξη εκπαίδευσης σχετικά με την επιχειρηματικότητα.

Οι προσπάθειες του ΣΕΝ υποστηρίζουν τη θετική προβολή της επιχειρηματικότητας, με την ενθάρρυνση των συμπράξεων μεταξύ των σχολείων και των επιχειρήσεων, σε δύο επίπεδα: καταρχάς προάγοντας τη δημιουργική πλευρά του επιχειρείν και όχι απλώς τη βελτίωση του προσωπικού βιοτικού επιπέδου που μπορεί κάποιος να επιτύχει μέσα από την επιχειρηματική δραστηριότητα. Δεύτερον, υποστηρίζοντας δράσεις εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων σε νέους έτσι ώστε αυτοί αφενός να μπορούν να αναγνωρίζουν επιχειρηματικές ευκαιρίες στο περιβάλλον τους, αφετέρου να είναι σε θέση από πλευράς ικανοτήτων να τις αξιοποιήσουν επιχειρηματικά.

Μέσα από το πρόγραμμα οι νέοι εξοικειώνονται με την έννοια της επιχειρηματικότητας και της λειτουργίας των επιχειρήσεων μέσα στο σύγχρονο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, συνειδητοποιούν τα ενδιαφέροντά τους και ανακαλύπτουν τις δεξιότητες και τις ευκαιρίες για τη μετέπειτα επαγγελματική σταδιοδρομία τους. Σε αυτό το πλαίσιο το πρόγραμμα προχωρά πέρα από τη θεωρία και περιλαμβάνει ομαδική εργασία, δημιουργία εικονικών επιχειρήσεων και επισκέψεις σε επιχειρήσεις.

Για τη νέα σχολική χρονιά βρίσκεται σε εξέλιξη ένα καινοτόμο για τα ελληνικά δεδομένα πρόγραμμα το οποίο απευθύνεται στους μαθητές της Α΄ Λυκείου που ονομάζεται Εικονική Επιχείρηση. Το Πρόγραμμα «Εικονική Επιχείρηση» αποτελεί μια ζωντανή εμπειρία δημιουργίας και διαχείρισης μιας επιχείρησης. Οι μαθητές ανακαλύπτουν τις λειτουργίες μιας επιχείρησης, αναπτύσσουν νέες δεξιότητες, μαθαίνουν έννοιες όπως την ομαδική εργασία, τον ηγετικό ρόλο, την κατάρτιση στρατηγικών σχεδίων σε όλο το εύρος της επιχείρησης, την οικονομική διαχείριση, την ανάληψη ευθύνης καθώς και τη δέσμευση για ποιότητα.

Οι μαθητές δημιουργούν μια δική τους επιχείρηση και είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη λειτουργία της.

Κάνουν συχνές παρουσιάσεις στο σχολείο για την πορεία της εταιρείας τους και κρατούν σε ένα φάκελο όλα τα έγγραφα, που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία της επιχείρησης. Ενώ συγχρόνως στελέχη επιχειρήσεων/εθελοντές καθοδηγούν τους μαθητές στις επιχειρηματικές διαδικασίες.

Οι μαθητικές εταιρείες συμμετέχουν σε πανελλήνιο διαγωνισμό για την ανάδειξη της αρτιότερης επιχείρησης.

Η μαθητική επιχείρηση, που θα νικήσει στον πανελλήνιο διαγωνισμό, παίρνει μέρος σε ευρωπαϊκό διαγωνισμό, ο οποίος διεξάγεται κάθε χρόνο σε μια διαφορετική πόλη της Ευρώπης.

«Εθελοντισμός» και «ενθουσιασμός»: τι σημαίνουν αυτές οι δύο λέξεις για το ΣΕΝ;

Το Σωματείο «Επιχειρηματικότητα Νέων» κατευθύνεται από τις δύο αυτές αξίες. Καταρχήν η πρωτοβουλία της δημιουργίας του Σωματείου στηρίχθηκε στην εθελοντική εργασία των στελεχών επιχειρήσεων-εισηγητών του Προγράμματος Επιχειρηματικότητα Νέων, οι οποίοι με ενθουσιασμό και αφοσίωση προσπαθούν να μεταδώσουν στους νέους βασικές αξίες για μια επιτυχημένη σταδιοδρομία.

Παράλληλα, την εθελοντική προσφορά και τον ενθουσιασμό επιδιώκουμε να καλλιεργήσουμε στα παιδιά, καθώς γνωρίζουμε καλά ότι αποτελούν βασικά συστατικά για ισορροπημένη και επιτυχημένη πορεία στη ζωή.

Ποιες είναι οι προτεραιότητες του ΣΕΝ για το άμεσο μέλλον;

Τι ζητά από τις ελληνικές τράπεζες;

Το όραμά μας είναι η διεύρυνση του Προγράμματος Επιχειρηματικότητα Νέων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της χώρας, ιδιαίτερα στις πιο απομακρυσμένες περιοχές.

Σε αυτό το πλαίσιο στο ΣΕΝ έχουμε ορίσει τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Να αξιοποιήσουμε τις βέλτιστες πρακτικές χωρών-μελών του Οργανισμού Junior Achievement
- Να συνεργαστούμε με δημόσιους φορείς για τη διεύρυνση του βαθμού συμμετοχής
- Να προσελκύσουμε περισσότερα στελέχη ως εθελοντές-εισηγητές των προγραμμάτων
- Να παράσχουμε πιστοποιημένη εκπαίδευση στελεχών και καθηγητών

Η συνεργασία με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών μπορεί να συνδράμει δυναμικά στις δραστηριότητές μας μέσα από την υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων καθώς και την εθελοντική συμμετοχή στελεχών στην εφαρμογή των προγραμμάτων στα σχολεία. Παράλληλα, με τις τράπεζες ως συνεργάτες, έχουμε την ευκαιρία να αναπτύξουμε νέες εκπαιδευτικές ενότητες (όπως για παράδειγμα το πρόγραμμα Banks in Action) οι οποίες θα παρέχουν στους νέους εξειδικευμένη γνώση σε σχέση με το χρηματοπιστωτικό τομέα, που διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη χώρα μας.

Η συμβολή ενός πρωτότυπου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στον οικονομικό εκσυγχρονισμό

ΤΟΥ **ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΕΣΥΛΛΑ**
Διδάκτορας Οικονομικής Ιστορίας

Για τις προ-μοντέρνες κοινωνίες το ζήτημα της φτώχειας αποτελεί σε μεγάλη έκταση ενδημικό φαινόμενο το οποίο τα κοινωνικά σύνολα προσπαθούν να αντιμετωπίσουν με κάθε δυνατό τρόπο. Ταυτόχρονα οι τρόποι υπέρβασης της φτώχειας υπήρξαν μια διαρκής πρόκληση. Ένα από τα μείζονα ζητήματα που συναρθρώνονται με τη διαφυγή από τον κύκλο της φτώχειας ή τον περιορισμό των συνεπειών της, παραμένει για την ευρωπαϊκή πραγματικότητα, από την εποχή του ύστερου μεσαίωνα, η προσπάθεια σύνδεσης του φτωχού με μια νέα πραγματικότητα, την «αγαθοεργή» πίστωση¹. Στην ιστορική της διαδρομή η πίστωση είχε πολλούς και διαφορετικούς πρωταγωνιστές. Χριστιανοί, εβραίοι τραπεζίτες, ενεχυροδανειστές, έμποροι, φοροεισπράκτορες, αργυραμοιβοί, ιδιώτες και τέλος όσοι διαθέτοντας ρευστό μπορούσαν να δανείζουν έντοκα, ήταν οι πρωταγωνιστές. Ο κύκλος της διακίνησης του χρήματος έγινε αφορμή αξιοποίησης διαφόρων ειδών αντικειμένων τα οποία μπορούσαν πλέον να αξιοποιηθούν ως εγγυήσεις για την εξασφάλιση πίστωσης².

Στο πολύπλοκο δίκτυο της πίστωσης στο δεύτερο μισό του 15ου αιώνα κάνει την εμφάνισή του στις μικρομεσαίες πόλεις της κεντρικής Ιταλίας ένας καινοτόμος θεσμός, το Monte di Pietà (MdP). Πρόκειται για ένα υβριδικό πιστωτικό ίδρυμα που δημιουργήθηκε το 1462 στην Περούτζια από τους Φραγκισκανούς μοναχούς με στόχο να προσφέρει τις υπηρεσίες

¹ P. Camporesi, *Bread of Dreams. Food and Fantasy in Early Modern Europe*, London 1966 και B. Geremek, *Poverty. A History*, Oxford 1997.

² R.D. Richards, *The Early History of Banking*, London 1929.

του σε όσους εξαιτίας των υψηλών επιτοκίων δεν μπορούσαν να προσφύγουν στις υπηρεσίες των ιδιωτικών τραπεζών. Ο στόχος υλοποιούνταν με τη χορήγηση χαμηλότοκων καταναλωτικών δανείων τα οποία εξασφαλιζόνταν με κινητές αξίες. Από τα πρώτα στάδια της λειτουργίας του κατόρθωσε επιτυχημένα να συνδυάσει τη μεταφυσική χριστιανική *πίστη* με την *πίστη* του καθημερινού οικονομικού βίου. Σχεδόν ταυτόχρονα με την εμφάνιση MdP οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες παρείχαν τη δυνατότητα επέκτασης της λειτουργίας τους πέρα από τον ενεχυροδανεισμό σε τραπεζικές εργασίες και σε παρακαταθήκες³. Η θεολογική σκέψη διαδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο, αφού προσδιόρισε το ηθικό πλαίσιο δράσεως, και παράλληλα κατάφερε με αποτελεσματικό τρόπο να εξασφαλίζει τα ιδρυτικά κεφάλαια. Η πολιτισμική αποδοχή του θεσμού διεύρυνε τη χορεία των ιδρυτών με τη συμμετοχή διαφόρων ιδιωτικών τραπεζών, επαγγελματικών ενώσεων και συντεχνιών που ήταν εξοικειωμένες με ζητήματα πιστώσεως, αλλά και ιδιωτών των οποίων ο ρόλος παρέμενε πρωταγωνιστικός⁴.

Για την οικονομική ιστορία ο χαρακτήρας του MdP παρέμεινε *sui generis*, εναρμονίζοντας με ιδιότυπο τρόπο την πίστωση και την ιδέα εφαρμογής μιας μη κερδοσκοπικής οικονομικής πρακτικής για την αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας με αποτελεσματικότητα μέσα από συνθήκες διαφάνειας και σταθερότητας⁵. Η λειτουργία των MdP είναι συνυφασμένη με την εδραίωση του εγχρήματου καπιταλισμού, επειδή με τη δραστηριότητά τους μεταφέρουν το αποθησαυρισμένο χρήμα των εύπορων τάξεων στις φτωχές, που το ανακυκλώνουν στην κατανάλωση δημιουργώντας ταυτόχρονα τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και επέκταση της ευρωπαϊκής οικονομίας⁶.

Ο θεσμός των Monti di Pietà που μεταφυτεύτηκε από τη Δύση σε άλλες χώρες κατά τον 17ο αιώνα έχει ελάχιστα απασχολήσει την ιστορική έρευνα. Στα 1613 ιδρύθηκε στον Χάνδακα της Κρήτης το πρώτο MdP του ελληνικού χώρου με στόχο την εξάλειψη της τοκογλυφίας και την υποβοήθηση όσων είχαν ανάγκη, για να ακολουθήσει ένα ακόμη στο Ρέθυμνο προς το τέλος του αιώνα⁷. Σε σύντομο χρονικό διάστημα για την εποχή ο θεσμός εξαπλώθηκε και στα νησιά του Ιονίου. Πρώτη περίπτωση υπήρξε η Κέρκυρα που απέκτησε το δικό της

³ V. Meneghin, *I Monti di Pietà in Italia dal 1462 al 1562*, Vicenza 1986.

⁴ G. Todeschini, *Ricchezza francescana. Dalla povertà volontaria alla società di mercato*, Bologna 2004, σελ. 9-54.

⁵ C. Tavernari, *I Monti di Pietà in Italia*, L. Parma, Bologna 1915, σελ. 8-49.

⁶ *Banchi pubblici, banchi privati e monti di pietà nell' Europa preindustriale. Amministrazione, tecniche operative e ruoli economici*, Società Ligure di Patria Storia, Genova 1991 και G. Luzzatto, *Per una storia economica d' Italia*, Laterza, Roma – Bari 1967.

⁷ Α. Παπαδία – Λάλα, *Το Monte di Pietà του Χάνδακα (1613 – μέσα 17ου αιώνα)*. Συμβολή στην κοινωνική και οικονομική ιστορία της βενετοκρατούμενης Κρήτης, Παρουσία, Αθήνα 1987.

Monte di Pietà το 1630-1 και λίγες δεκαετίες αργότερα, το 1670, η εξάπλωση συνεχίστηκε με την ίδρυση αντίστοιχων ιδρυμάτων στη Ζάκυνθο, την Κεφαλονιά και την Ιθάκη το 1677⁸. Η πλέον ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι αυτή της Κέρκυρας, δεδομένου ότι επέδειξε σημαντική χρονική διάρκεια καθώς η λειτουργία του MdP άρχισε το 1630 και ολοκληρώθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1970 αποτυπώνοντας με ανάγλυφο τρόπο τη συνολική οικονομική και κοινωνική ιστορία του νησιού⁹.

Η ίδρυση του MdP της Κέρκυρας, που αποτελεί μεταγενέστερη οργανική συνέχεια των αντίστοιχων ιταλικών, υπήρξε σε περίοδο εμφανούς κρίσεως, ουσιαστική προσπάθεια διαρθρωτικού ελέγχου της οικονομικής δραστηριότητας και βελτιώσεως του βιοτικού επιπέδου των κατωτέρων κοινωνικών στρωμάτων. Έμμεσα όμως και μέσω της διαχείρισης της πίστωσης στόχευε στην πάταξη της παραοικονομίας, των τοκογλυφικών δραστηριοτήτων και στον έλεγχο του διακινούμενου χρήματος, παρέχοντας σε συνθήκες σπανιότητας οικονομικών πόρων, τη δυνατότητα άμεσης μετατροπής των κινητών αξιών σε χρήμα και αντίστροφα. Στην περίπτωση της Κέρκυρας η ιδρυτική πρωτοβουλία ανήκε στη βενετσιάνικη διοίκηση και υλοποιήθηκε το 1630. Παρά το άρτιο θεωρητικά θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας, τα προβλήματα δυσλειτουργίας δεν έλειψαν από καμία περίοδο του μακραίωνου και πολυτάραχου βίου του με άμεση συνέπεια αρκετές φορές να αναγκαστεί να διακόψει τη λειτουργία του. Τα συμφέροντα του ιδρύματος πλήττονταν εσωτερικά από τις καταδολιεύσεις και τα σφάλματα του προσωπικού και εξωτερικά από τις επεμβάσεις διοικητικών αξιωματούχων στα κεφάλαιά του¹⁰.

Η βασική λειτουργία του ιδρύματος ήταν η συνομολόγηση δανείων με εγγύηση συγκεκριμένης τυπολογίας κινητές αξίες. Κατά την ενάσκηση της ενεχυροδανειστικής του λειτουργίας εξυπηρετούσε την καταναλωτική πίστη με τη χορήγηση καταναλωτικών δανείων σε φυσικά πρόσωπα που ήταν καλυμμένα με εμπράγματα ασφάλειες. Κατά τη διαδικασία του ενεχυριασμού και της δανειοληψίας εξετάζονταν ιδιαίτερα τα χαρακτηριστικά που συνδέονταν με τον πελάτη και λαμβάνονταν υπόψη οι συνθήκες της αγοράς. Στη λειτουργική του ευλυγισία καταγράφονται και δευτερεύουσες δραστηριότητες τραπεζικού χαρακτήρα (αποταμι-

⁸ Δ. Ιθακήσιος, «Η εξέλιξη του θεσμού των πρώτων πιστωτικών ιδρυμάτων – Monti di Pietà στη Μεσαιωνική Ευρώπη και η μεταφύτευσή τους στο χώρο της Δυτικής Ελλάδας κατά τον XVII αιώνα», *Αρχαίον Οικονομικής Ιστορίας*, τ. 1. 1990, σελ. 65-130.

⁹ Για την περίπτωση του Monte di Pietà της Κέρκυρας πρβλ. τα έργα: Χ. Δεσύλλας, *Το Monte di Pietà της Κέρκυρας και η ιστορική και οικονομική σημασία του για την Κερκυραϊκή κοινωνία*, Διδακτορική Διατριβή, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα 2003, τ. 3 και επίσης του ίδιου, *Η Τράπεζα των φτωχών. Το Monte di Pietà της Κέρκυρας (1630-1864)*, ΠΙΟΠ, Αθήνα 2006.

¹⁰ Γενικά Αρχεία του Κράτους – Αρχείο Νομού Κερκύρας (ΑΝΚ), *Ενετοκρατ.*, Φ. 64, f. 23, fs. 8, φ. 11r και L. Ippaviz, *Corcyra antica e moderna*, Typografia Greca la Fenice, Venezia 1901, σ. 310.

εύσεις, χορηγήσεις, παρακαταθήκες, διαμεσολαβητικές υπηρεσίες) με τις οποίες προσπαθούσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες της τοπικής αγοράς χρήματος. Ο παραδοσιακός του ρόλος υπήρξε αυτός του διαμεσολαβητικού οργανισμού μεταξύ αποταμιευτών και πιστούχων. Με την τραπεζική του λειτουργία βελτίωνε την αποτελεσματικότητα του χρηματοδοτικού συστήματος και ταυτόχρονα προσέφερε προστασία στους καταθέτες. Μετασχηματίζοντας τις απαιτήσεις χαμηλού βαθμού ρευστότητας (δάνεια) σε υποχρεώσεις υψηλού βαθμού (καταθέσεις) ανταποκρινόταν με ικανοποιητικό τρόπο στις ανάγκες μεγάλου αριθμού δανειζομένων και αποταμιευτών, ώστε και οι δύο πλευρές να ικανοποιούνται¹¹.

Στη μακρά διάρκεια του βίου του το ίδρυμα συμπλέκεται με οικονομικές πράξεις, κυρίως με τη διαπραγμάτευση του χρήματος. Από αυτή τη σύμπλεξη διαφαίνεται η αλληλοεπηρεαζόμενη σχέση του, τόσο με την τοκογλυφία και τη γενικότερη οικονομική κατάσταση που επικρατούσε στο νησί, όσο και με την αγροτική παραγωγή σε σχέση με την οποία φαίνεται να παρακολουθεί με μεγάλη πιστότητα τον κύκλο της ελαιοπαραγωγής σε ετήσια βάση¹². Στους στόχους της οικονομικής του διαχείρισης υπήρξε η αυτάρκεια που εξασφάλιζε την απρόσκοπτη λειτουργία του με την οποία αντιμετώπιζε το μείγμα ένδειας και χρηματοδείας που επικρατούσε στην κοινωνία της Κέρκυρας. Τα στοιχεία αποδεικνύουν ότι αναλογικά μεγάλος αριθμός κατοίκων που ανέρχεται σε 13,9% του συνολικού πληθυσμού προέβαιναν στη σύναψη πιστωτικών συμβάσεων, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό από αυτούς που αγγίζει το 21,1% δεν κατόρθωνε ποτέ να αποπληρώσει το δάνειο που είχε λάβει. Τις αυξημένες ανάγκες των πελατών του σε χρήμα καταγράφει και η τυπολογία των ενεχύρων από την οποία για ενδεικτικό διάστημα 65 ετών προκύπτει πως το 29,8% αντιστοιχούσε σε τιμαλφή είδη και το 14,8% σε μη τιμαλφή¹³.

Το δίπτυχο των προσφερομένων υπηρεσιών αφορούσε στη διεκπεραίωση και τη διανομή, δημιουργώντας προστιθέμενη αξία με τη διαμεσολάβηση μεταξύ αποταμιευτών και πιστούχων με ελεγχόμενο κόστος. Παραδοσιακά, εκδιπλώνοντας τη λειτουργία του σε ένα ιδιότυπο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον και σε συνδυασμό με συγκεκριμένο κανονιστικό πλαίσιο, εντοπίστηκαν φαινόμενα ειδικής διαμεσολάβησης¹⁴.

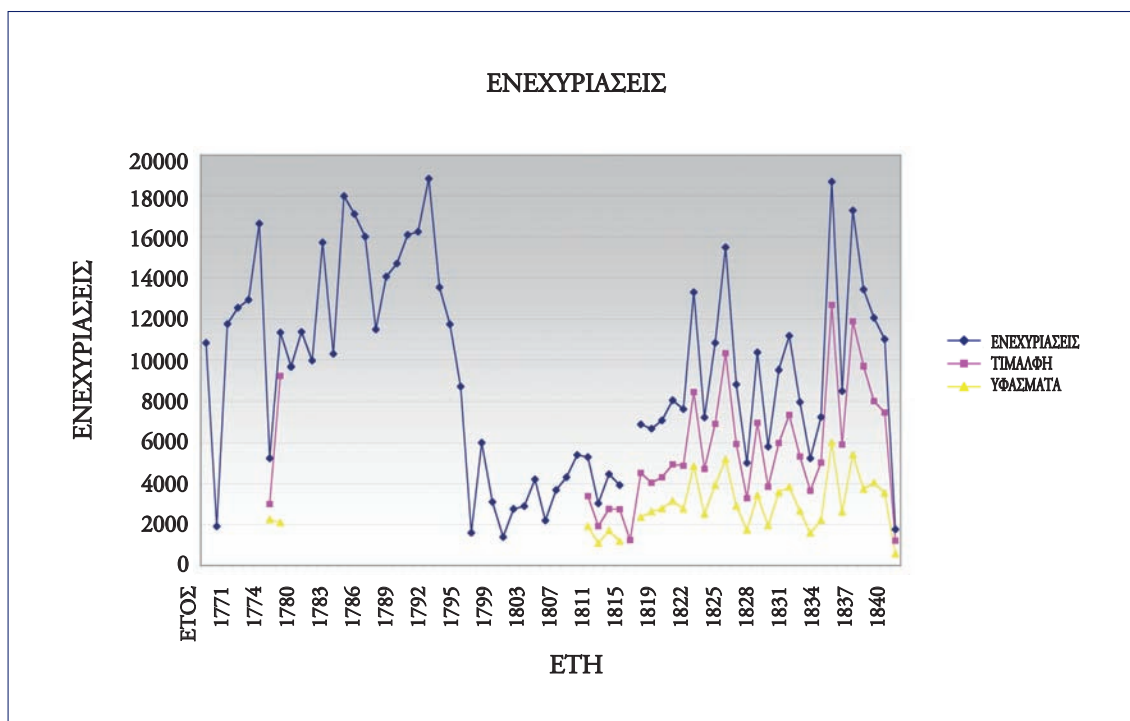
Από τα πρωτογενή αρχειακά δεδομένα προκύπτει ακόμη ότι διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στα εξής:

¹¹ Χ. Δεσύλλας, *Η Τράπεζα των Φτωχών*, ό.π., σελ. 197-210.

¹² ΑΝΚ, *Έπαρχ.*, Φ. 43, έγγρ. 20.1.1859.

¹³ Χ. Δεσύλλας, *Η Τράπεζα των Φτωχών* ό.π., σελ. 214-220.

¹⁴ ΑΝΚ, *Ειρην.* Φ. 1437, reg. 4.

1. Μετάδοση της εκάστοτε νομισματικής πολιτικής, γιατί με την οικονομική του συμπεριφορά επιδρούσε στο ύψος των επιτοκίων και στη συνολική ποσότητα του διακινούμενου χρήματος.
2. Κατανομή της εγχώριας πίστης, καθώς από τις τοπικές αρχές υπήρχαν πρωτοβουλίες για τη συρρίκνωση ή επέκταση της καταναλωτικής πίστης ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες.
3. Μεταφορά πλούτου μεταξύ των γενεών, αφού με την τήρηση συνταξιοδοτικών λογαριασμών και υπηρεσιών (πρβλ. συνταξιοδοτικό ταμείο αχθοφόρων κ.ά.) μετέφερε τον πλούτο από τους εργαζόμενους συνεισφορείς στους συνταξιούχους.
4. Υπηρεσίες διακανονισμού πληρωμών, επειδή ο διακανονισμός αποτελούσε συγγενή δραστηριότητα με τη διαμεσολάβηση.

Η ύπαρξη αυστηρά οριοθετημένου θεσμικού-κανονιστικού πλαισίου απέβη όχι μόνο οικονομικά, αλλά και κοινωνικά ωφέλιμη, επειδή απέτρεπε τον κίνδυνο διακοπής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του ιδρύματος και περιορίζε ριψοκίνδυνες ενέργειες και πρωτοβουλίες των Εποπτικών και Διοικητικών του αρχών. Ιδιαίτερη φροντίδα είχε δοθεί στις διατάξεις για την κεφαλαιακή επάρκεια, τα χρηματοδοτικά ανοίγματα, την κατανομή των δανείων. Η έστω και μικρή μεταβολή των ρυθμιστικών κανόνων είχε πάντοτε σημαντικό αντίκτυπο και στις εσωτερικές δραστηριότητες του ιδρύματος, του οποίου σκοπός υπήρξε η «*αποτελεσματικότητα*» και η «*ασφάλεια*» κατά τις πιστωτικές συναλλαγές¹⁵. Το MdP ακολουθώντας τις ανάγκες, τις συλλογικές συμπεριφορές και νοοτροπίες κατάφερε να επεκτείνει τη δραστηριότητά του προσφέροντας νέες υπηρεσίες. Η κύρια δραστηριότητά του ήταν νομισματικής φύσης, για το λόγο αυτό διατηρούσε πάγια περιουσιακά στοιχεία μικρής αξίας προκειμένου να έχει μικρά, σταθερά και ελεγχόμενα κόστη. Αυτός ήταν άλλωστε ο προσανατολισμός και το κύριο σημείο αναφοράς σε κάθε περίπτωση εκτίμησης, διαχείρισης, εκμετάλλευσης και αξιοποίησης ακινήτων περιουσιακών του στοιχείων¹⁶.

Ως χρηματοπιστωτικός οργανισμός αντιμετώπισε διαχρονικά αυξημένες εξωτερικές και εσωτερικές πιέσεις. Οι εξωτερικές πιέσεις πήγάζαν κυρίως από τον ανταγωνισμό και την αλλαγή των ρυθμιστικών κανόνων, ενώ οι εσωτερικές δημιουργούσαν ευκαιρίες αποτελεσματικότερης διαχείρισης, καθώς το ίδρυμα παρείχε ποικιλία υπηρεσιών σε ένα ευρύ πελατειακό φάσμα το οποίο εκτεινόταν σε διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες του νησιού, κοινωνικές, οικονομικές συστρωματώσεις και θρησκευτικές κοινότητες. Οι πελάτες παρουσιάζονται ενημερωμένοι για την ποιότητα, το κόστος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες. Από τις επαναλαμβανόμενες συναλλαγές γίνονταν περισσότερο έμπειροι αυξάνοντας τις απαιτήσεις τους, ενώ σε πολλές περιπτώσεις παρουσιάζονται διατεθειμένοι να απευθυνθούν και σε ανταγωνιστές. Για το λόγο αυτό η πίστη του πελάτη δεν μπορούσε να εξασφαλιστεί αποκλειστικά και μόνο με τις υπηρεσίες ενεχυροδανεισμού, οπότε το MdP παρείχε το σύνολο των προϊόντων/υπηρεσιών που αυτοί χρειάζονταν ή ήταν διατεθειμένοι να χρησιμοποιήσουν και να πληρώσουν μη εξαιρουμένων και των υπηρεσιών παρακολούθησης των οφειλετών¹⁷.

Τα περιθώρια κέρδους στένευαν ανάλογα με τη διάρκεια και την ένταση των ανταγωνιστικών φαινομένων και των οικονομικών κρίσεων. Κατά τις συναλλαγές ιδιαίτερη μέριμνα

¹⁵ Χ. ΔΕΣΥΜΛΑΣ, *Η Τράπεζα των φτωχών*, ό.π., σελ. 161-165.

¹⁶ Χ. ΔΕΣΥΜΛΑΣ, *Η Τράπεζα των Φτωχών*, ό.π., σελ. 321-326.

¹⁷ Αναλυτικές πληροφορίες για τους συναλλασσόμενους πρβλ. Χ. ΔΕΣΥΜΛΑΣ, *Η Τράπεζα των Φτωχών*, ό.π., σελ. 297-300.

δόθηκε στη διασφάλιση ότι οι προσφερόμενες υπηρεσίες μπορούσαν να υποστηριχθούν από τις υπάρχουσες υποδομές χωρίς αύξηση του αντίστοιχου κόστους. Οι άνθρωποι πόροι του ιδρύματος ήταν καίριας σημασίας για την επιχειρηματική ασφάλεια και κατά συνέπεια απαραίτητος ο ορθολογικός σχεδιασμός για τη διαχείρισή τους. Αξίζει όμως να σημειωθεί πως διαχρονικά υπήρχε μια εύθραυστη ισορροπία στη διάρθρωση ανωτέρου και κατωτέρου προσωπικού¹⁸.

Η διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων σε οργανωμένες αγορές είναι μια αρκετά πολύπλοκη διαδικασία, η διαδικασία αυτή όμως γίνεται εξαιρετικά περίπλοκη και αβέβαιη στην ιστορική της διάσταση. Ιδίως κατά τις περιπτώσεις που η διαχείριση περιλαμβάνει στοιχεία όπως η ρύθμιση του ύψους των επιτοκίων, η ρευστότητα, ο πιστωτικός και νομισματικός κίνδυνος, αλλά και διάφοροι λειτουργικοί κίνδυνοι. Η απαραίτητη πληροφόρηση για την επιτυχημένη διαχείριση κινδύνου ήταν έγκαιρη και ακριβής, ενώ η διοίκησή του μπορούσε σχετικά εύκολα να παρακολουθεί τον οικονομικό αντίκτυπο που είχαν στον οργανισμό και να λαμβάνει αποφάσεις με γνώμονα τη μελλοντική επιρροή τους στην οικονομική απόδοση. Το σημείο ισορροπίας των κινδύνων υπήρξε εξαιρετικά εύθραυστο, έτσι κάθε δυσλειτουργία αποτυχημένης διαχείρισης κινδύνου είχε άμεσο και αρνητικό αντίκτυπο στους λειτουργικούς πόρους του ιδρύματος. Με τη συνδυασμένη ανάπτυξη της ενεχυροδανειστικής και της τραπεζικής του λειτουργίας είχε τη δυνατότητα να δημιουργεί «νέο» χρήμα του οποίου η αξιοποίηση σε καταναλωτικές δραστηριότητες επέτρεπε την οικονομική επέκταση.

Σε σχέση με την τελευταία περίοδο της ζωής του ιδρύματος και κυρίως σε ό,τι αφορούσε την απορρόφησή του από άλλα πιο ευέλικτα και ισχυρά τραπεζικά ιδρύματα προέκυψε από την έρευνα ότι οι λόγοι που επέβαλαν αυτή την πρακτική υπήρξαν αμιγώς οικονομικού χαρακτήρα. Διαπιστώθηκε η ύπαρξη επιθετικών και αμυντικών κινήτρων μέσα από τα οποία διασφάλισε τη μακράιωνη και συνεχή παρουσία του σε ένα δυναμικό και συνεχώς μεταλλασόμενο ιστορικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Στα πλαίσια αυτά η ανάπτυξη επιθετικών κινήτρων συνδεόταν με την παρουσία αυξουσών αποδόσεων κλίμακας στην παραγωγή των πιστωτικών υπηρεσιών βοηθώντας το ίδρυμα ώστε να επιτύχει:

¹⁸ Χ. ΔΕΣΥΛΛΑΣ, *To Monte di Pietà της Κέρκυρας*, ό.π., τ. 2, σελ. 296-307.

- τη βελτίωση της θέσης του στην τοπική αγορά,
- την απόκτηση ικανού μεγέθους ώστε να συνεχίσει να χρηματοδοτεί επαρκώς τις δραστηριότητές του, και
- την εξειδίκευσή του σε συγκεκριμένο τομέα υπηρεσιών.

Από την άλλη, η εφαρμογή αμυντικών κινήτρων συνδέθηκε κατά κύριο λόγο με την περιστολή του λειτουργικού κόστους, ενώ όπως έδειξε εκ των υστέρων η ιστορική του πορεία, η συγχώνευση υπήρξε αναπόφευκτη και σε σημαντικό βαθμό αποτελεσματική¹⁹.

Με την ενσωμάτωση της Κέρκυρας στο νεότερο ελληνικό κράτος αρχίζει μια νέα πορεία καθώς η περίοδος μετά το 1864 σηματοδοτεί σειρά από καθοριστικής σημασίας αλλαγές στο σύνολο των οικονομικών και κοινωνικών δομών. Εξαίρεση δεν θα μπορούσε να αποτελέσει το MdP, για το οποίο ανοίγει ένας νέος ιστορικός κύκλος. Μέσα από την ανίχνευση πτυχών της πολυδιάστατης ιστορίας του, γίνεται αντιληπτό πως, αν και η πίστωση από μόνη της δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει αποφασιστικά το φαινόμενο της ένδειας που επικρατούσε στην τοπική κοινωνία, δημιούργησε όμως το πνεύμα μέσα στο οποίο γίνεται αντιληπτή η λειτουργία του χρήματος και σε αυτό ώθησε η παροχή προσωρινής έστω διεξόδου, ανακουφίσεως ή διαφυγής από την κακή συγκυρία απόμων και κοινωνικών ομάδων²⁰. Πρωταρχικό στοιχείο στη σύνδεση αυτή υπήρξε η αξιοποίηση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων σε κινητές αξίες, την οποία το ίδρυμα μπορούσε να κινητοποιήσει. Όμως πέρα από όλα αυτά, το MdP αποτέλεσε για αιώνες και μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1970 ένα δυναμικό οικονομικό θεσμό της Κέρκυρας με ιδιαίτερη θέση στην ιστορία των τραπεζών.

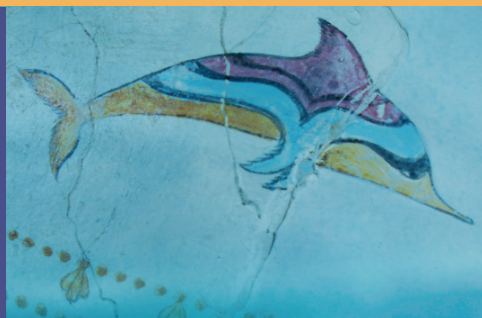
¹⁹ Για το σύνολο των πληροφοριών της χρηματοοικονομικής λειτουργίας του ιδρύματος: Χ. ΔΕΣΥΛΛΑΣ, *Η Τράπεζα των Φτωχών*, ό.π., κεφ. 9ο.

²⁰ Χ. ΔΕΣΥΛΛΑΣ, *Η Τράπεζα των Φτωχών*, ό.π., σελ. 326-335.

Τραπεζικά Θέματα

από τη δραστηριότητα της ΕΕΤ

Επιμέλεια:
Χριστίνα Λιβαδά
Γιάννης Παλασάκης
Βασίλης Παναγιωτίδης
Ναταλία Παξινού
Κωνσταντίνος Τασάκος

Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

Συστήματα πληρωμών

Προστασία καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Κείμενα της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου, η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors) συνεχίζοντας το έργο που έχει ξεκινήσει από το Δεκέμβριο του 2004, σε σχέση με τη δημοσίευση κατευθυντήριων γραμμών αναφορικά με επιμέρους πτυχές του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, δημοσίευσε τα ακόλουθα κείμενα:

- κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τον κίνδυνο τιμών εμπορευμάτων και τις επιχειρήσεις που διενεργούν συναλλαγές σε εμπορεύματα,
- κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, και
- κείμενα ποσοτικής ανάλυσης των ιδίων κεφαλαίων για σκοπούς εκπλήρωσης κεφαλαιακών απαιτήσεων στα κράτη-μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

Πλαίσιο εποπτείας καλυμμένων ομολόγων που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα (covered bonds)

Στο σχέδιο νόμου «Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις» προτάθηκε από την ΕΕΤ και έγινε δεκτή η προσθήκη άρθρου με το οποίο εισάγεται στο ελληνικό δίκαιο ο θεσμός των καλυμμένων ομολογιών. Ο θεσμός αυτός αναπτύχθηκε αρχικά στη Γερμανία πριν από 200 χρόνια, έχει δε επεκταθεί σε ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες με αποτέλεσμα να έχουν εισαγάγει ειδική νομοθεσία για τις καλυμμένες ομολογίες περισσότερα από 20 ευρωπαϊκά κράτη. Μορφή καλυμμένων ομολογιών αποτελούσαν οι κτηματικές ομολογίες που είχαν εισαχθεί νομοθετικά στην Ελλάδα ήδη από τη δεκαετία του 1920 με το νόμο 3221/1924 που κωδικοποιήθηκε με το Π.Δ. της 22-30.9.1931. Ωστόσο, το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για τις κτηματικές ομολογίες παρότι πρωτοποριακό για την εποχή του, έχει ξεπεραστεί από τις εξελίξεις και για το λόγο αυτό έχει περιπέσει σε αχρησία. Με τις διατάξεις που προτάθηκαν το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο καταργείται.

Οι καλυμμένες ομολογίες είναι ομολογίες που εκδίδονται από πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο ευθύνεται έναντι των Ομολογιούχων με το σύνολο της περιουσίας του, όμως οι Ομολογιούχοι ικανοποιούνται προνομιακά από ορισμένα περιουσιακά στοιχεία του πιστωτικού ιδρύματος που συνίστανται κατά κύριο λόγο σε δάνεια, συνήθως στην πράξη δάνεια εξασφαλισμένα με εμπράγματα ασφάλεια επί ακινήτων καθώς και δάνεια προς φορείς του δημοσίου τομέα. Οι καλυμμένες ομολογίες είναι μεγαλύτερης διάρκειας από τις τιτλοποιημένες ομολογίες (mortgage backed securities) και προσφέρουν διπλή προστασία: πρώτον, της εκδότριας τράπεζας που έχει υψηλό βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας και δεύτερον της παρεχόμενης εξα-

σφάλισης από τα υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο διασφαλιστικό χαρτοφυλάκιο ή «κάλυμμα».

Οι καλυμμένες ομολογίες θεωρούνται διεθνώς εξαιρετικά ασφαλής μορφή επένδυσης με αποτέλεσμα να επενδύουν σε αυτές φορείς που κατά τα λοιπά επενδύουν μόνο σε κρατικούς τίτλους, όπως ενδεικτικά η Κεντρική Τράπεζα της Κίνας που διαχειρίζεται τεράστια συναλλαγματικά διαθέσιμα. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα το κόστος δανεισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων σε περίπτωση έκδοσης καλυμμένων ομολογιών να μειώνεται δραστικά. Είναι φανερό συνεπώς ότι η εισαγωγή του σχετικού θεσμού στην Ελλάδα θα μειώσει το κόστος του χρήματος για τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα και κατ' επέκταση για τους Έλληνες δανειολήπτες.

Ήδη σήμερα είναι δυνατή η έμμεση έκδοση καλυμμένων ομολογιών με τη χρήση των διατάξεων περί τιτλοποίησης (άρθρο 10 Ν. 3156/2003) σε συνδυασμό με την παροχή πλήρους εγγύησης από το πιστωτικό ίδρυμα προς τους ομολογιούχους δανειστές. Με τις προταθείσες διατάξεις η δυνατότητα έμμεσης έκδοσης διατηρείται, παρέχεται όμως και η δυνατότητα άμεσης έκδοσης από το πιστωτικό ίδρυμα. Παράλληλα καθιερώνεται και στις δύο περιπτώσεις ο έλεγχος της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων από την Τράπεζα της Ελλάδος με σκοπό την προστασία των Ομολογιούχων.

Με την καθιέρωση της εποπτείας αυτής καλύπτονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 22, παρ. 4 της Οδηγίας 85/611/ΕΚ για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, που περιέχει ορισμό των καλυμμένων ομολογιών. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η αγορά των καλυμμένων ομολογιών εκδόσεως άμεσα ή έμμεσα ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων από τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων άλλων κρατών-μελών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη δημιουργίας ειδικού νομοθετικού πλαισίου για την εποπτική αναγνώριση εκδόσεων ομολόγων που καλύπτονται με εξασφαλίσεις δημοσίευσε προς διαβούλευση, το Μάιο 2007, σχέδιο ΠΔ/ΤΕ με θέμα «Πλαίσιο εποπτείας καλυμμένων ομολόγων που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα (covered bonds)».

Το σχέδιο ΠΔ/ΤΕ αποτελείται από τρεις ενότητες: α) προϋποθέσεις για την εποπτική αναγνώριση εκδόσεων καλυμμένων ομολόγων, β) λοιποί όροι και γ) στάθμιση θέσεων σε καλυμμένα ομόλογα.

Στο κείμενο παρατηρήσεών της η ΕΕΤ σχολίασε, μεταξύ άλλων, το ζήτημα του ελάχιστου ύψους ιδίων κεφαλαίων (ευρώ 1 δισ.) που πρέπει να διαθέτουν τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία προτίθεται να προχωρήσουν στην έκδοση καλυμμένων ομολογιών, καθώς επίσης και το θέμα του ελέγχου που πρέπει να πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της έκδοσης σχετικά με την καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων που προκύπτουν έναντι των επενδυτών και των εξασφαλιζομένων έναντι του καλύμματος δανειστών, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει την καθαρή παρούσα αξία του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων του καλύμματος συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς αντιστάθμισης των κινδύνων των στοιχείων αυτών.

Β. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

Κοινοτικό επίπεδο

Δημιουργία από το Ευρωσύστημα ενιαίας πλατφόρμας για το διακανονισμό συναλλαγών επί κινητών αξιών σε χρήμα Κεντρικής Τράπεζας – TARGET2 Securities

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη μετάβαση από την κατακερματισμένη και εθνικά προσανατολισμένη αγορά σε ενιαία συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού, στις 7 Ιουλίου 2006 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ανακοίνωσε ότι εξετάζει τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών διακανονισμού συναλλαγών επί κινητών αξιών στην ευρωζώνη σε χρήμα κεντρικής τράπεζας (TARGET2 Securities Project – T2S).

Η υιοθέτηση ενιαίου συστήματος διακανονισμού που θα το διαχειρίζεται το ευρωσύστημα θα συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση της ρευστότητας που αφορά τις συναλλαγές σε κινητές αξίες σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, στην επίτευξη σημαντικών οικονομιών για τους συμμετέχοντες και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής αγοράς έναντι των άλλων διεθνών αγορών και κυρίως των ΗΠΑ (για τα βασικότερα λειτουργικά χαρακτηριστικά του T2S, βλ. ΔΕΕΤ α' τρίμηνο 2007, σελ. 111).

Η οργανωτική δομή του πρώτου σταδίου του έργου (project governance arrangements) περιλαμβάνει:

- τη Συμβουλευτική Επιτροπή (Advisory Group), η οποία αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και είναι αρμόδια για την υλοποίηση των στόχων του πρώτου σταδίου, τη διαβούλευση με τους φορείς της αγοράς και την καθοδήγηση των Τεχνικών Επιτροπών. Μέλη της είναι εκπρόσωποι των εθνικών κεντρικών τραπεζών της ευρωζώνης, εκπρόσωποι των κεντρικών αποθετηρίων, εκπρόσωποι επιλεγμένων τραπεζών και ορισμένοι παρατηρητές, μεταξύ των οποίων και η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία,
- τις διάφορες Τεχνικές Επιτροπές (Technical Groups), η κάθε μια εκ των οποίων είναι αρμόδια για συγκεκριμένη παράμετρο του έργου. Η Ελλάδα εκπροσωπείται στο TG1 (Scope and Schedule), στο TG3 (Settlement Functionality), στο TG4 (Static Data) και στο TG5 (Interfaces),
- την Επιτροπή Συντονισμού (Coordination Group), η οποία είναι αρμόδια να επιλύει προβλήματα αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων Τεχνικών Επιτροπών, και
- τις Εθνικές Επιτροπές Χρηστών (National User Groups), στις οποίες θα συμμετέχουν οι εθνικοί εκπρόσωποι στο Advisory Group, καθώς επίσης και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς από την αγορά και θα συγκροτηθούν με πρωτοβουλία των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Κύριος σκοπός των εν λόγω επιτροπών είναι η διευκόλυνση της διάχυσης της πληροφόρησης στις εθνικές αγορές. Οι επιτροπές αυτές θα επιλαμβάνονται επίσης ερωτημάτων που θα τίθενται από το Advisory Group και τα Technical Groups και θα μπορούν να αποστέλλουν τυχόν αποφάσεις τους στο Advisory Group προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη στις σχετικές συζητήσεις.

Στο παρόν στάδιο έχει τεθεί σε διαβούλευση κείμενο αναφορικά με τις γενικές αρχές και μια δέσμη προτάσεων υψηλού επιπέδου σχετικά με λειτουργικά χαρακτηριστικά και το πεδίο εφαρμογής του T2S (T2S consultation paper: general principles and high-level proposals for the user requirements).

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ αποφάσισε τη σύσταση Ομάδας Εργασίας για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και συμμετοχή στις εξελίξεις που αφορούν το T2S, έχει δε ήδη ενεργοποιηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος η συγκρότηση της Εθνικής Επιτροπής Χρηστών.

Γ. Συστήματα Πληρωμών

Κοινοτικό επίπεδο

Έγκριση της Οδηγίας για τις Υπηρεσίες Πληρωμών στην Εσωτερική Αγορά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Στις 24 Απριλίου 2007 η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκρινε την πρόταση Οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών. Το κείμενο της Οδηγίας έχει πλέον διαβιβαστεί στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τελική έγκριση και η Οδηγία αναμένεται να δημοσιευτεί εντός του Νοεμβρίου του τρέχοντος έτους. Στη συνέχεια, τα κράτη-μέλη θα κληθούν να ενσωματώσουν την Οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο έως την 1η Νοεμβρίου 2009.

Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2

Στις 12 Ιουνίου 2007 δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κείμενο Κατευθυντήριων Γραμμών σχετικά με το Διερωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο (TARGET2). Μετά την οριστικοποίησή του αναμένεται να δημοσιευτεί στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η υιοθέτηση του νέου συστήματος πληρωμών απαιτεί ειδικότερες προσαρμογές σε επίπεδο μηνύματος πληρωμών προκειμένου να διακρίνονται οι εγχώριες από τις διασυνοριακές πληρωμές. Λόγω του ότι στο TARGET2 προβλέπονται δύο κατηγορίες συμμετεχόντων, τα άμεσα και τα έμμεσα μέλη (περίπτωση στην οποία εντάσσονται και οι περιπτώσεις multi-addressee access, και addressable BICs) ανακύπτει το εξής ζήτημα: εγχώριες πληρωμές (έμμεσων μελών) μπορεί να πραγματοποιούνται μέσα από τράπεζες (άμεσα

μέλη) με εγκατάσταση σε άλλο κράτος-μέλος. Έτσι, η χρήση του BIC της αποστέλλουσας και παραλήπτριας τράπεζας στο μήνυμα SWIFT δεν επαρκεί για το χαρακτηρισμό μιας πληρωμής ως εγχώριας. Στις 23 Μαΐου 2007 η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία απέστειλε μετά από σχετική διαβούλευση με τα μέλη της το τελικό κείμενο κατευθυντήριων γραμμών για το χαρακτηρισμό μιας πληρωμής ως εγχώριας ή διασυννοριακής. Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών είναι να διαμορφωθεί μια ενιαία προσέγγιση από όλες τις τράπεζες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν εθνικές ιδιαιτερότητες.

Στο τέλος Ιουνίου δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η 4η Έκθεση Προόδου για το TARGET2. Σκοπός της 4ης Έκθεσης Προόδου είναι να ενημερώσει τους χρήστες του νέου συστήματος αναφορικά με τις τελικές αποφάσεις του ευρωσυστήματος για κάποια εκκρεμή θέματα, όπως, μεταξύ άλλων, η τιμολόγηση των επικουρικών συστημάτων, η ενοποίηση ρευστότητας, το πλαίσιο δοκιμών και η διαδικασία μετάπτωσης.

Η διαμόρφωση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA) – Πρωτοβουλίες του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης

Η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών¹ (EPC) ενέκρινε κατά τη συνεδρίασή της τον Ιούνιο του 2007 τα ακόλουθα ψηφίσματα, και συνοδευτικά αυτών κείμενα, που σχετίζονται με τα SEPA ηλεκτρονικά εργαλεία πληρωμών (κάρτες πληρωμών, ηλεκτρονικές μεταφορές πιστώσεων και ηλεκτρονικές άμεσες χρεώσεις):

- SEPA *Credit Transfers* Scheme Rulebook version 2.3 (εφαρμογή από τον Ιανουάριο του 2008),
- SEPA *Direct Debits* Scheme Rulebook version 2.3 (εφαρμογή το αργότερο μέχρι το Νοέμβριο του 2009),
- SEPA Countries and SEPA Transactions (οριοθέτηση του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του SEPA),
- Preventing Card Fraud in the New SEPA Environment, και
- SEPA Scheme Management Internal Rules.

¹ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (European Payments Council - EPC) είναι το σώμα λήψης αποφάσεων και συντονισμού του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου σε σχέση με τις πληρωμές και αποτελείται από εκπροσώπους μεγάλων ευρωπαϊκών τραπεζών, εθνικών ενώσεων τραπεζών και τις τρεις ευρωπαϊκές τραπεζικές ομοσπονδίες (εμπορικών, αποταμιευτικών και συνεταιριστικών τραπεζών) που αντιπροσωπεύουν όλα τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα. Στην ολομέλεια του EPC τη χώρα μας εκπροσωπεί η Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Επίσης στην ολομέλεια συμμετέχει ως παρατηρητής εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο άμεσος στόχος του EPC είναι να υποστηρίξει και να προωθήσει με αυτορρύθμιση τη δημιουργία του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://www.europeanpaymentscouncil.eu>

Πρακτική υλοποίηση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ από τις εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες

Για την επίτευξη της έγκαιρης πρακτικής υλοποίησης του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ από τις εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ προχώρησε, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες δράσεις κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2007:

- Απέστειλε ερωτηματολόγια προς όλες τις τράπεζες-μέλη της αναφορικά με το στάδιο προετοιμασίας τους για την υιοθέτηση του SEPA Credit Transfer Scheme του EPC από τον Ιανουάριο του 2008. Το ερωτηματολόγιο έχει σαν στόχο τη συγκέντρωση των πληροφοριών που θα επιτρέψουν στην ΕΕΤ να ενημερώνει επί μηνιαίας βάσεως το Program support office του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών σχετικά με το βαθμό προετοιμασίας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος για την υιοθέτηση του SEPA Credit Transfer Scheme. Το ερωτηματολόγιο θα αποσταλεί εντός του Ιουλίου και στα συνδεδεμένα μέλη και μη μέλη της ΕΕΤ (εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες).
- Προετοίμασε, σε συνεργασία με τις τράπεζες και τη ΔΙΑΣ Α.Ε., το εγχειρίδιο με τίτλο “*SEPA Credit Transfers Migration Manual*”, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά κειμένων τα οποία θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση του SEPA Credit Transfer Scheme του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Το περιεχόμενο του εγχειριδίου και τα σχετικά υποστηρικτικά κείμενα θα επικαιροποιούνται κάθε φορά που αυτό θα κρίνεται απαραίτητο, λόγω εξελίξεων που θα λαμβάνουν χώρα σε πανευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο.
- Απέστειλε στις τράπεζες-μέλη της κείμενα διαβούλευσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών σε σχέση με: (α) τη διαδικασία προσχώρησης των τραπεζών στο SEPA Credit Transfers Scheme του EPC, (β) την ηλεκτρονική πληρωμή αγορών και υπηρεσιών στο διαδίκτυο χωρίς τη χρήση Πιστωτικών Καρτών (SEPA Online Payments Solution), και (γ) την ηλεκτρονική παροχή εξουσιοδότησης για την πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών (SEPA Direct Debit Electronic Mandate creation, validation and exchange solution).
- Παρουσίασε, σε περισσότερους από εκατό (100) εκπροσώπους τραπεζών, τις πανευρωπαϊκές εξελίξεις στις ηλεκτρονικές συναλλαγές, σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Ξενοδοχείο TITANIA τον Ιούνιο του 2007.
- Ξεκίνησε, τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους, σεμινάριο ενημέρωσης για τον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος του ETI. Στις πέντε τετράωρες διοργανώσεις που πραγματοποιήθηκαν μέχρι τον Ιούνιο του 2007 ενημερώθηκαν περισσότεροι από εκατό (100) εκπρόσωποι τραπεζών, επιχειρήσεων και φορέων όπως ο Τραπεζικός Μεσολαβητής και η ΔΙΑΣ. Το σεμινάριο ενημέρωσης θα συνεχιστεί από το Σεπτέμβριο του 2007.
- Συμμετείχε σε όλες τις συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας και της Ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, ως εκπρόσωπος του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, ενημερώνοντας άμεσα τις τράπεζες-μέλη της.

Δ. Προστασία καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Κοινοτικό επίπεδο

Συστάσεις της Ομάδας Εμπειρογνομόνων για τους τραπεζικούς λογαριασμούς και την κινητικότητα των καταναλωτών

Η Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τους τραπεζικούς λογαριασμούς και την κινητικότητα των καταναλωτών συστάθηκε το Μάιο του 2006 με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, υπό την αιγίδα της οποίας λειτούργησε μέχρι και τα μέσα του 2007. Στην Ομάδα Εμπειρογνομόνων συμμετείχαν ακαδημαϊκοί και εκπρόσωποι τραπεζών και ενώσεων καταναλωτών.

Σκοπός της εν λόγω Ομάδας ήταν η μελέτη του καθεστώτος που διέπει το άνοιγμα και κλείσιμο τραπεζικών λογαριασμών και της κινητικότητας των καταναλωτών και η υποβολή συστάσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αντιμετώπιση των εμποδίων που παρατηρούνται σχετικά. Η Ομάδα Εμπειρογνομόνων δημοσίευσε το τελικό κείμενο της Έκθεσής της στις 5 Ιουνίου 2007. Παράλληλα, άρχισε η διαδικασία διαβούλευσης για το εν λόγω κείμενο, η οποία θα διαρκέσει τρεις μήνες.

Η Έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων περιλαμβάνει συνολικά 40 συστάσεις, το περιεχόμενο των οποίων αφορά δύο θεματικές:

1. τη δυνατότητα μεταφοράς ενός τραπεζικού λογαριασμού σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα (switching), και
2. τη δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού σε διασυνοριακό επίπεδο (cross-border opening).

1. Δυνατότητα μεταφοράς ενός τραπεζικού λογαριασμού σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα

Αναφορικά με το θέμα αυτό, οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση επιχειρούν να δώσουν λύσεις, μεταξύ άλλων, σε τρία επιμέρους ζητήματα:

- την ασυμμετρία της πληροφόρησης μεταξύ πιστωτικού ιδρύματος και κατόχου τραπεζικού λογαριασμού και την έλλειψη διαφάνειας σε ό,τι αφορά την κοστολόγηση (υπό α)
- τον περιορισμό των εμποδίων διοικητικής φύσεως που προκύπτουν κατά τη μεταφορά τρεχούμενου λογαριασμού από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο (υπό β), και
- τα έξοδα κατά το κλείσιμο ενός τραπεζικού λογαριασμού (υπό γ).

(α) Ασυμμετρία πληροφόρησης μεταξύ πιστωτικού ιδρύματος και κατόχου τραπεζικού λογαριασμού και έλλειψη διαφάνειας σε ό,τι αφορά την κοστολόγηση

Η έκθεση περιέχει για το ζήτημα αυτό εννέα (9) συστάσεις, με κύριο στόχο όλων τη μείωση της ασυμμετρίας στην πληροφόρηση και την ενίσχυση της διαφάνειας σε ό,τι αφορά την κοστολόγηση. Ειδικότερα, προτείνεται καταρχήν να διεξαχθεί πανευρωπαϊκή έρευνα με αντικείμενο τον προσδιορισμό των κριτηρίων επιλογής του είδους των τραπεζικών λογαριασμών που τηρούν οι καταναλωτές, ενώ σε ένα δεύτερο επίπεδο, προτείνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- διενέργεια εκπαιδευτικών προγραμμάτων χρηματοπιστωτικής εκπαίδευσης,
- αναθεώρηση των απαιτήσεων που ισχύουν με βάση το υφιστάμενο καθεστώς για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές, και
- παροχή πληροφόρησης στους καταναλωτές αναφορικά με τυχόν αλλαγές στις χρεώσεις.

Επίσης, προτείνεται αφενός μεν να συνταχθεί σε εθνικό επίπεδο των κρατών-μελών λεξικό, το οποίο θα περιέχει τους σχετικούς με τη λιανική τραπεζική όρους και αφετέρου να δημιουργηθεί βάση δεδομένων, φιλική προς τον καταναλωτή, με συγκριτικά στοιχεία για τις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών ανά κράτος-μέλος. Αναφορικά με τη δημιουργία βάσης δεδομένων προτείνεται να εκδοθεί Οδηγία, με την οποία θα κατοχυρώνεται το νομικό καθεστώς αυτής. Τέλος, προτείνεται η δημιουργία ευρωπαϊκής πύλης στο διαδίκτυο, η οποία θα παραπέμπει σε συνδέσμους εθνικών βάσεων δεδομένων με συγκριτικά στοιχεία και χρήσιμες πληροφορίες.

(β) Περιορισμός των εμποδίων διοικητικής φύσεως που προκύπτουν κατά τη μεταφορά τρεχούμενου λογαριασμού από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο

Για τον περιορισμό των εμποδίων διοικητικής φύσεως που προκύπτουν κατά τη μεταφορά τρεχούμενου λογαριασμού από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο περιέχονται στην Έκθεση δέκα (10) συστάσεις.

Καταρχήν, προτείνεται η σύνταξη κωδίκων σε εθνικό επίπεδο, μέσω των οποίων θα αναλύεται η διαδικασία μεταφοράς ενός τραπεζικού λογαριασμού, καθώς επίσης και η υιοθέτηση ευρωπαϊκού κώδικα που θα καταλαμβάνει τις περιπτώσεις διασυνοριακής μεταφοράς τραπεζικού λογαριασμού. Προτείνεται επίσης να παρέχονται υπηρεσίες μεταφοράς τρεχούμενων λογαριασμών και λογαριασμών καταθέσεων ταμειευτηρίου σε όλα τα κράτη-μέλη. Σύμφωνα με την Έκθεση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών θα μπορούσε να αναλάβει την πρωτοβουλία να εξετάσει τη δυνατότητα επέκτασης των κριτηρίων που ισχύουν για τα προϊόντα του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών (π.χ. μηνύματα – R-messages), προκειμένου να διευκολυνθεί η κινητικότητα των καταναλωτών. Προτείνεται ακόμη, στις περιπτώσεις απευθείας χρεώσεων λογαριασμών να μεταφέρουν οι τράπεζες, εντός προκαθορισμένου χρονικού διαστήματος, σε μηχανογραφημένα αρχεία οποιαδήποτε αλλαγή γνωστοποιείται σε αυτές είτε από τον καταναλωτή είτε από άλλη τράπεζα. Η τελευταία σύσταση αφορά το σχεδιασμό ενός συστήματος μεταφοράς τραπεζικού λογαριασμού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν η δημιουργία ενός εθνικού συστήματος μεταφοράς τραπεζικού λογαριασμού κατά τα πρότυπα του σουηδικού μοντέλου “Bankgiro”.

(γ) Έξοδα κατά το κλείσιμο ενός τραπεζικού λογαριασμού

Αναφορικά με τα έξοδα κατά το κλείσιμο ενός τραπεζικού λογαριασμού, διατυπώθηκαν τρεις (3) συστάσεις:

- να παρέχεται σαφής κατάλογος των εξόδων που υποχρεούται να καταβάλει ο καταναλωτής κατά το κλείσιμο ενός τραπεζικού λογαριασμού,
- να απαγορευτεί η χρέωση εξόδων για το κλείσιμο λογαριασμού καταθέσεων ταμιευτηρίου, και
- να καταργηθούν τα έξοδα κλεισίματος λογαριασμών για τους καταναλωτές που επιθυμούν να κλείσουν τρεχούμενο λογαριασμό οποιαδήποτε χρονική στιγμή, ακόμα και σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δώδεκα μηνών.

2. Δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού σε διασυνοριακό επίπεδο (cross-border opening)

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο θέμα, δηλαδή τη δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού σε διασυνοριακό επίπεδο, οι συστάσεις που περιέχονται στην Έκθεση αφορούν ιδίως τα ακόλουθα:

- τα εμπόδια νομικής και ρυθμιστικής φύσεως (υπό α),
- τα εμπόδια στην παροχή πληροφόρησης (υπό β), και
- τη δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικών λογαριασμών (υπό γ).

(α) Εμπόδια νομικής και ρυθμιστικής φύσεως

Αναφορικά με τα εμπόδια νομικής και ρυθμιστικής φύσεως που μπορεί να προκύψουν κατά τη διαδικασία ανοίγματος λογαριασμού σε άλλο κράτος-μέλος, περιέχονται δύο (2) συστάσεις που αφορούν το ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συστήνεται ειδικότερα να αξιολογηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- η επίδραση που έχουν οι κανόνες αναφορικά με το ζέπλυμα βρώμικου χρήματος στην κινητικότητα των καταναλωτών, καθώς και
- η επίδραση των διαφορετικών προϋποθέσεων νομικής και ρυθμιστικής φύσεως, που απαιτούνται για το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(β) Εμπόδια στην παροχή πληροφόρησης

Αναφορικά με τα εμπόδια στην παροχή πληροφόρησης και την αβεβαιότητα που επικρατεί στις συναλλαγές, προτείνονται τα ακόλουθα:

- οι ιστοσελίδες των τραπεζών να διατίθενται σε περισσότερες από μία γλώσσες,
- να δημιουργηθεί ένας μοναδικός τύπος κινητικότητας,
- να απαγορευτούν οι προϋποθέσεις διοικητικής φύσεως για το άνοιγμα λογαριασμού, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν βάσει του ευρωπαϊκού δικαίου ως μια μορφή έμμεσης ή άμεσης διακριτικής μεταχείρισης,

- να παρέχεται η δυνατότητα σε όλες τις ευρωπαϊκές τράπεζες, ανεξαιρέτως, να έχουν πρόσβαση σε καταλόγους, όπου θα αναφέρονται πληροφοριακά στοιχεία για το δανειολήπτη όπως π.χ. ιστορικά στοιχεία,
- να εξεταστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με κάθε λεπτομέρεια η δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού με τη χρήση ηλεκτρονικής υπογραφής, και
- να διερευνηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές κατά πόσο ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου μπορεί να αποτελέσει άμεσο συνδετικό στοιχείο με τον τόπο κατοικίας του καταναλωτή.

(γ) Δυνατότητα ανοίγματος τραπεζικών λογαριασμών

Αναφορικά με τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τις τράπεζες ως προς την παροχή δυνατότητας σε όλους τους καταναλωτές να ανοίγουν και να τηρούν τραπεζικό λογαριασμό, περιέχονται στην Έκθεση τρεις (3) συστάσεις:

- να παρέχεται η κατάλληλη πληροφόρηση στους καταναλωτές σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τις τράπεζες που παρέχουν τη δυνατότητα σε καταναλωτές από άλλα κράτη-μέλη να ανοίγουν τραπεζικούς λογαριασμούς σε αυτές,
- να διεξαχθεί έρευνα για τους λόγους που μια τράπεζα αρνείται το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού σε καταναλωτή από άλλο κράτος-μέλος, και
- να κατοχυρωθεί νομικά το δικαίωμα κάθε καταναλωτή, είτε αυτός είναι πολίτης του κράτους-μέλους, όπου θέλει να ανοίξει το λογαριασμό είτε όχι, να τηρεί ένα βασικό τραπεζικό λογαριασμό (basic bank account) στο κράτος αυτό. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτού του τραπεζικού λογαριασμού θα καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο. Οι εκπρόσωποι των τραπεζών άφησαν ανοικτό το ενδεχόμενο παροχής μιας τέτοιας υπηρεσίας, η οποία όμως θα παρέχεται με την ανάλογη επιβάρυνση.

Πράσινη Βίβλος για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες λιανικής στην ενιαία αγορά

Στις αρχές Μαΐου 2007 εκδόθηκε Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες λιανικής στην Ενιαία Αγορά (COM (2007) 226 τελικό). Με το εν λόγω κείμενο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει την πολιτική της στον εν λόγω τομέα και τις πρωτοβουλίες που, κατά την εκτίμησή της, πρέπει να αναληφθούν προκειμένου οι αποδέκτες των υπηρεσιών αυτών να επωφεληθούν ακόμη περισσότερο στο πλαίσιο της ενοποιημένης αγοράς και αναζητά τις απόψεις των φορέων της αγοράς επί των κατευθύνσεων που προτείνει. Η διαβούλευση επί της Πράσινης Βίβλου θα διαρκέσει μέχρι τις 16 Ιουλίου 2007.

Στη συνέχεια, στις 19 Σεπτεμβρίου 2007 πρόκειται να διοργανωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημόσια ακρόαση, προκειμένου να αποτυπωθούν τα συμπεράσματα από τη διαβούλευση. Τα αποτελέσματα της

διαβούλευσης, που θα αφορούν πιθανότατα τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση και την ενίσχυση λειτουργίας των αγορών λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, πρόκειται να συμπεριληφθούν στην τελική έκθεση της Επιτροπής, η οποία έχει προγραμματιστεί να δημοσιευτεί το φθινόπωρο του 2007.

Στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών λιανικής περιλαμβάνονται σύμφωνα με την Επιτροπή υπηρεσίες όπως οι τρεχούμενοι λογαριασμοί και οι λογαριασμοί αποταμιευτηρίου, οι πληρωμές, τα καταναλωτικά και ενυπόθηκα δάνεια, οι επενδυτικές υπηρεσίες και τα ασφαλιστικά προϊόντα εφόσον παρέχονται προς ιδιώτες.

Σε ό,τι αφορά τις ήδη αναληφθείσες και δρομολογούμενες πρωτοβουλίες στον τομέα αυτό, στην Πράσινη Βίβλο επισημαίνεται ότι η Επιτροπή θα επιδιώξει τα ακόλουθα:

- άρση των εμποδίων που εντοπίζονται στον ανταγωνισμό και επισημαίνονται στη σχετική μελέτη που εκπονήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού,
- λήψη μέτρων με γνώμονα την ενίσχυση της κινητικότητας των καταναλωτών ιδίως σε ό,τι αφορά τους τραπεζικούς λογαριασμούς, σε συνέχεια των συστάσεων που πρόκειται να εκδοθούν το Μάιο 2007 από την αρμόδια για το θέμα Ομάδα Εμπειρογνομώνων,
- έκδοση Λευκής Βίβλου για την ενυπόθηκη πίστη με γνώμονα τη λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της ολοκλήρωσης της αγοράς στον τομέα αυτό (ζητήματα που πρόκειται να εξεταστούν στη Λευκή Βίβλο είναι, μεταξύ άλλων, οι απαιτήσεις πληροφόρησης, το δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής, το ΣΕΠΕ, η παροχή συμβουλών και η εκτίμηση ακινήτων),
- σε συνέχεια της Λευκής Βίβλου που πρόκειται να εκδοθεί για την ενυπόθηκη πίστη, εξέταση της τυχόν ανάγκης λήψης μέτρων αναφορικά με την προσβασιμότητα και μεταφορά δεδομένων που αφορούν τη χορήγηση πιστώσεων,
- επανεξέταση της σκοπιμότητας δημιουργίας απλοποιημένων και τυποποιημένων προϊόντων που θα παρέχονται πανευρωπαϊκά με τους ίδιους όρους,
- υιοθέτηση της πρότασης Οδηγίας για την παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές,
- επαναθεώρηση της Οδηγίας 2002/65/EK για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της Οδηγίας 2002/92/EK για την ασφαλιστική διαμεσολάβηση,
- επανεξέταση του καθεστώτος που ισχύει στα κράτη-μέλη για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών, και
- εκπόνηση μελετών για την ενίσχυση της καταναλωτικής παιδείας, το καθεστώς που ισχύει αναφορικά με την παρεχόμενη στους καταναλωτές πληροφόρηση ανά επιμέρους τομέα υπηρεσιών και τους μεσίτες πιστώσεων.

Ε. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Διεθνές επίπεδο

Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης

Στο τέλος Ιουνίου συνεδρίασε στο Παρίσι η Ολομέλεια της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, γνωστή ως FATF (Financial Action Task Force). Σύμφωνα με το σχετικό δελτίο τύπου που δημοσιεύτηκε στις 29 Ιουνίου² τα βασικά θέματα που απασχόλησαν την Ολομέλεια αφορούσαν τα εξής:

- την αποδοχή της Κίνας ως μέλους της FATF. Πλέον, τα μέλη της FATF έχουν ανέλθει σε 34, μεταξύ των οποίων και η χώρα μας, ενώ η Ινδία και η Κορέα παραμένουν στο καθεστώς του παρατηρητή,
- την έγκριση κειμένου κατευθυντήριων γραμμών προς τον ιδιωτικό τομέα και τις κυβερνήσεις για την αποτελεσματική καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο (Risk Based Approach),
- την έγκριση των εκθέσεων αξιολόγησης της Ελλάδας, της Κίνας και της Μεγάλης Βρετανίας αναφορικά με την τήρηση εκ μέρους τους των 40 Συστάσεων και των 9 Ειδικών Συστάσεων της FATF. Σχετικές περιλήψεις των εκθέσεων αξιολόγησης έχουν ήδη δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της FATF,³ ενώ τα τελικά κείμενα αξιολόγησης αναμένεται να δημοσιευτούν έως το τέλος Ιουλίου,
- τη δημοσίευση δύο μελετών σχετικά με: (α) την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω της αγοράς ακινήτων (real estate), και (β) μέσω της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, με επικέντρωση στη γεωγραφική περιοχή της Κεντρικής Ασίας, και
- την έγκριση κειμένου κατευθυντήριων γραμμών για την ομοιόμορφη εφαρμογή περιοριστικών μέτρων που επιβάλλονται από ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής⁴.

² <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/13/31/38877832.pdf>

³ <http://www.fatf-gafi.org>

⁴ <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/28/62/38902632.pdf>

Τροποποίηση του παραρτήματος 4 της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006

Με την υπ' αριθμ. 242/6/4.5.2007 απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποιήθηκε το Παράρτημα 4 της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, με το οποίο εξειδικεύονται οι βασικές αρχές και τα κριτήρια αξιολόγησης της οργανωτικής δομής του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας⁵ στα ακόλουθα σημεία:

(α) Προστέθηκε νέο εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 1.3 του Παραρτήματος 4 της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, όπως ισχύει, σύμφωνα με το οποίο: *«Η πιστοποίηση και επαλήθευση των στοιχείων των πελατών δύναται να πραγματοποιείται και από άλλες, πλην των ανωτέρω, αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές, για τις οποίες το εποπτευόμενο ίδρυμα (Ε.Ι.) μπορεί να τεκμηρίωσε: ότι τα τηρούμενα σε αυτές στοιχεία είναι δύσκολο να παραποιηθούν ή να αποκτηθούν με Τροποποίηση του παραρτήματος 4 της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006 παράνομο τρόπο από τον πελάτη.»*

(β) Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2.4.4. αντικαταστάθηκε ως εξής: *«Για τον εντοπισμό του πραγματικού δικαιούχου απαιτείται: (i) είτε η δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας με την προσκόμιση επικυρωμένων αντιγράφων πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων, (ii) είτε η πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητάς τους από το αρμόδιο για τη χρηματοδότηση στέλεχος του Ε.Ι., κατόπιν έγκρισης ανώτερου διευθυντικού στελέχους, βάσει εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών από αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή. Στην τελευταία περίπτωση τα Ε.Ι. οφείλουν να τηρούν φάκελο της υπεράκτιας εταιρείας, όπου θα φυλάσσονται όλα τα σχετικά έγγραφα, τα οποία θα πρέπει να είναι επικαιροποιημένα και να τίθενται στη διάθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.»*

(γ) Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2.4.7. αντικαταστάθηκε ως εξής: *«Οι ίδιες απαιτήσεις που καθορίζονται πιο πάνω σε σχέση με φυσικά πρόσωπα, εφαρμόζονται για εταιρείες ή οργανισμούς που ζητούν το άνοιγμα λογαριασμού μέσω του ταχυδρομείου ή του διαδικτύου. Τα Ε.Ι., για να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους που συνεπάγεται η δημιουργία μιας τέτοιας επιχειρηματικής σχέσης, πρέπει να εφαρμόζουν **πρόσθετα μέτρα** προσδιορισμού της ταυτότητας, όπως ενδεικτικά τα ακόλουθα:*

- να λαμβάνουν επιβεβαιωτική πιστοποίηση από πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό που λειτουργεί σε χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Financial Action Task Force (FATF),

⁵ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, ΦΕΚ Β 1626.

- να ζητούν η πρώτη πληρωμή, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης ή των μεμονωμένων συναλλαγών, να πραγματοποιηθεί μέσω λογαριασμού στο όνομα του πελάτη που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί σε χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Financial Action Task Force (FATF),
- να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή σύναψης επιχειρηματικής σχέσης με εταιρείες για τις οποίες υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι εμπλέκονται σε εγκληματικές δραστηριότητες σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.»

Μέχρι το τέλος Ιουνίου η 242/6/4.5.2007 απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος δεν είχε δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

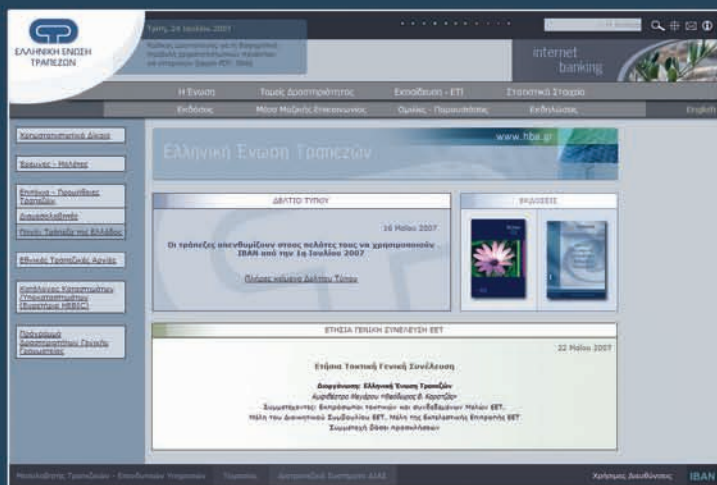
Φυλλάδιο οδηγιών προς τους πολίτες σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου

Λόγω της αύξησης των εγκληματικών ενεργειών που αφορούν την έκδοση δανείων και καρτών με τη χρήση πλαστών πιστοποιητικών, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία και την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. εκπόνησε ενημερωτικό υλικό (φυλλάδιο και αφίσσα⁶) αναφορικά με τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνουν οι πολίτες σε περίπτωση απώλειας ή κλοπής της ταυτότητας ή του διαβατηρίου τους.

⁶ Το ενημερωτικό φυλλάδιο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών <http://www.hba.gr/Index.asp?Menu=5&smap=5-6enimerotika.asp>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ

www.hba.gr

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών στηρίζει την Ένωση Τραπεζών Γεωργίας σε εκπαιδευτικά θέματα

ΤΟΥ **DAN BERKSHIRE**

Επικεφαλής Ομάδας Εργασίας του *SME Support Project*

Κατόπιν συμφωνίας με την Ένωση Τραπεζών Γεωργίας (Association of Banks of Georgia – ABG), η Ελληνική Ένωση Τραπεζών και ο εκπαιδευτικός της φορέας, το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, θα προσφέρουν τεχνογνωσία και εκπαιδευτικό υλικό για το πρόσφατα ιδρυθέν Κέντρο Τραπεζικής Εκπαίδευσης Γεωργίας (Georgian Bank Training Center – GBTC). Το κέντρο, με έδρα στην Τιφλίδα της Γεωργίας, θα καλύπτει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των εμπορικών τραπεζών, αλλά και του υπόλοιπου χρηματοπιστωτικού τομέα της χώρας.

Στα εγκαίνια του Κέντρου, τα οποία έχουν προγραμματιστεί για το Σεπτέμβριο 2007, θα παρευρεθούν ανώτατα στελέχη της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου, εκπρόσωποι της Πρεσβείας της Ελληνικής Δημοκρατίας, στελέχη της κυβέρνησης της Γεωργίας, της Ένωσης Τραπεζών Γεωργίας, τοπικών τραπεζών, καθώς και άλλοι επίσημοι.

Ιστορικό

Το 1991, αμέσως μετά τη διάσπαση της Σοβιετικής Ένωσης, η Γεωργία βρέθηκε αντιμέτωπη με ένα δύσκολο έργο, δεδομένου ότι δεν διέθετε τραπεζικό σύστημα. Μέχρι τα τέλη του 1991 λειτουργούσαν πέντε εμπορικές τράπεζες, αριθμός που αυξανόταν σταθερά μέχρι τα τέλη του 1994, οπότε έφτασε τις 226. Η ταχύτατη αύξηση του αριθμού των τραπεζών και η απουσία επαρκούς εποπτείας προξένησαν διάφορα προβλήματα στην οικονομία της Γεωργίας. Στις αρχές του 1995, η Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας (NBB) έλαβε διάφορα μέτρα για να ενισχύσει το τραπεζικό σύστημα και να διασφαλίσει τη συμμόρφωση των εμπορικών τραπεζών με τους εποπτικούς κανόνες. Ως αποτέλεσμα, στα τέλη του 1997 ο συνολικός αριθμός των τραπεζών είχε μειωθεί στις 173. Έκτοτε, η Κεντρική Τράπεζα συνεχίζει να μειώνει τον

αριθμό των τραπεζών, με βάση τη δυνατότητά τους για συμμόρφωση στους εποπτικούς κανόνες, τις υποχρεώσεις κεφαλαιακής επάρκειας και τις άλλες αρχές της υγιούς τραπεζικής.

Σήμερα λειτουργούν στη Γεωργία 17 εμπορικές τράπεζες, ενώ ένα ή δύο νέα διεθνή πιστωτικά ιδρύματα ενδιαφέρονται να ιδρύσουν θυγατρικές ή να ανοίξουν υποκαταστήματα. Επιπλέον, στη χώρα δραστηριοποιούνται 14 μη τραπεζικά χρηματοδοτικά ιδρύματα (οργανισμοί μικροχρηματοδότησης), 41 πιστωτικοί συνεταιρισμοί, 14 ασφαλιστικές εταιρείες και 3 συνταξιοδοτικά ταμεία.

Αν και στη Γεωργία το τραπεζικό σύστημα αποτελεί έναν από τους πιο αναπτυγμένους τομείς της οικονομίας και η πρόοδός του είναι ραγδαία, αντιμετωπίζει διαρκή έλλειψη καταρτισμένων και ικανών υπαλλήλων για την κάλυψη των αναγκών του. Ανάπτυξη, αν και με βραδύτερο ρυθμό, παρουσιάζουν και τα μη τραπεζικά χρηματοδοτικά ιδρύματα, τα οποία αντιμετωπίζουν εξίσου πρόβλημα έλλειψης κατάλληλου προσωπικού που να καλύπτει τις ανάγκες τους.

Η ανάπτυξη του Κέντρου Τραπεζικής Εκπαίδευσης Γεωργίας

Στη Γεωργία δεν υπάρχει ενεργός φορέας χρηματοπιστωτικής εκπαίδευσης. Οι μεγαλύτερες τράπεζες έχουν δημιουργήσει κάποια εσωτερικά προγράμματα κατάρτισης, πάνω σε συγκεκριμένα πεδία, τα οποία, όμως, περιορίζονται σε γενικά αντικείμενα και απευθύνονται σε υπαλλήλους χαμηλότερων βαθμίδων. Επίσης, οι μεγαλύτερες τράπεζες στέλνουν κάποια μεσαία και ανώτατα στελέχη τους στο εξωτερικό, για να παρακολουθήσουν προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και κατάρτισης σε ευρωπαϊκές και αμερικανικές τράπεζες, αλλά σε περιορισμένο βαθμό, λόγω του σχετικού κόστους. Η Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας αξιοποιεί τις δυνατότητες εκπαίδευσης του προσωπικού της που προσφέρουν κάποιες ευρωπαϊκές εμπορικές και κεντρικές τράπεζες – και πάλι, όμως, σε αρκετά περιορισμένο βαθμό. Οι οργανισμοί μικροχρηματοδότησης (ΟΜΧ) και οι μικρότερες τράπεζες δεν διαθέτουν καν τους πόρους που απαιτούνται για να προσφέρουν εκτεταμένη εσωτερική εκπαίδευση, πόσο μάλλον για συμμετοχή σε εκπαίδευση, σεμινάρια και συνέδρια στο εξωτερικό.

Η ζήτηση τραπεζικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα είναι μεγάλη στη Γεωργία. Αν και συνήθως τα προγράμματα πιστοποίησης επικεντρώνονται στους νεοπροσληφθέντες υπαλλήλους και τα μεσαία στελέχη, οι Γεωργιανοί τραπεζίτες υποστηρίζουν ότι θα είναι χρήσιμα και

για τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη. Θεωρούν επίσης ότι το μυστικό της επιτυχίας ενός προγράμματος έγκειται στην εξασφάλιση της σύνδεσής του με ένα αξιόπιστο ίδρυμα του εξωτερικού, έτσι ώστε να αναγνωρίζεται διεθνώς στους τραπεζικούς κύκλους. Ένα πρόγραμμα διατραπεζικής εκπαίδευσης δεν θα υποκαταστήσει την εσωτερική κατάρτιση, αλλά θα τη συμπληρώσει. Έτσι, οι βασικοί κανόνες και αρχές θα αποτελούν το θεμέλιο της επαγγελματικής τραπεζικής εκπαίδευσης, ενώ οι τράπεζες θα καθορίζουν τις δικές τους πρόσθετες εσωτερικές ανάγκες, τις οποίες θα αντιμετωπίζουν ανάλογα.

Η Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας έχει επίσης διαπιστώσει την ανάγκη ίδρυσης ενός φορέα τραπεζικής εκπαίδευσης. Θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό το ότι, βελτιώνοντας τις ικανότητές τους, τα στελέχη των εμπορικών τραπεζών θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αξιολογούν και να διαχειρίζονται τους πιστωτικούς κινδύνους και τους κινδύνους αγοράς, γεγονός που με τη σειρά του θα ενισχύσει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Επιπλέον, θα επωφεληθούν και τα μέλη του προσωπικού της ίδιας, αφού θα χρησιμοποιούν το εκπαιδευτικό κέντρο για να αποκτήσουν γνώσεις, να εξελιχθούν και να προοδεύσουν.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) υποστηρίζει ένθερμα την ιδέα της ίδρυσης του κέντρου τραπεζικής εκπαίδευσης. Η ευρωστία και η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη του χρηματοοικονομικού συστήματος, ενώ η βελτίωση των ικανοτήτων των τραπεζοϋπαλλήλων θα ενισχύσει την αποδοτικότητα των τραπεζικών εργασιών, περιορίζοντας παράλληλα τους σχετικούς κινδύνους. Η ΕΤΑΑ δεσμεύθηκε να μετάσχει στη θεσμική οικοδόμηση του GBTC, προβάλλοντας τις υπηρεσίες του κέντρου εκπαίδευσης στις εμπορικές τράπεζες εντός του δικτύου της στη Γεωργία.

Οι διεθνείς δωρητές κάνουν ό,τι μπορούν για να συνδράμουν την προσπάθεια θεσμικής ανάπτυξης και οικονομικής μεγέθυνσης της Γεωργίας. Ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία έχει, μεταξύ άλλων, η Υπηρεσία Διεθνούς Ανάπτυξης των ΗΠΑ (U.S. Agency for International Development – USAID).

Στη Γεωργία λειτουργεί το πρόγραμμα “SME Support Project”, με την υποστήριξη της USAID. Το πρόγραμμα υλοποιείται από τον αμερικανικό, ιδιωτικό, μη κερδοσκοπικό οργανισμό International Executive Service Corps, τον οποίο ίδρυσαν ο Ντέιβιντ Ροκφέλερ και άλλοι επιφανείς Αμερικανοί. Ο οργανισμός, ο οποίος έχει κύριο σκοπό τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο μέσα από την ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, διαπίστωσε ότι ήταν απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα κέντρο εκπαίδευσης αφιερωμένο στη βελτίωση της γνώσης των επαγγελματιών του χρηματοπιστωτικού τομέα της Γεωργίας και έλαβε απόφαση να διευκολύνει την ίδρυσή του. Το SME Support Project αποφάσισε να συνεργαστεί με την Ένωση Τραπεζών Γεωργίας, παρέχοντας τεχνική βοήθεια και μια μη αντα-

γωνιστική επιχορήγηση για την ανάπτυξη του GBTC. Η επιχορήγηση συνοδεύεται από τις συνεισφορές εμπορικών τραπεζών – που όλες είναι μέλη της ABG – σε αναλογία 50/50. Από την πλευρά της, η ABG προκήρυξε διαγωνισμό για την επιλογή της σχολής διοίκησης επιχειρήσεων, η οποία, σε συνδυασμό με την ABG, θα αναλάβει την εποπτεία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, των χρονοδιαγραμμάτων, του περιεχομένου, της τιμολόγησης κ.λπ. Με βάση το διαγωνισμό επιλέχθηκε για τη στέγαση, διαχείριση και υποστήριξη του GBTC η Caucasus School of Business, μία από τις κορυφαίες σχολές διοίκησης επιχειρήσεων της Γεωργίας. Το εποπτικό συμβούλιο του GBTC θα περιλαμβάνει μέλη της τραπεζικής κοινότητας, της Κεντρικής Τράπεζας της Γεωργίας και άλλων ενδιαφερόμενων μερών. Όλοι οι διδάσκοντες στο GBTC θα είναι πρώην ή ενεργά τραπεζικά στελέχη, με επαρκή εμπειρία για τη διδασκαλία των συγκεκριμένων μαθημάτων.

Το GBTC, το οποίο απευθύνεται κυρίως στις εμπορικές τράπεζες, θα είναι ανοικτό και σε όλες τις επιχειρήσεις που παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, στις οποίες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι οργανισμοί μικροχρηματοδότησης, η Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, συνταξιοδοτικά ταμεία, ο χρηματιστηριακός κλάδος, αλλά και ιδιώτες που προσβλέπουν σε σταδιοδρομία στο χρηματοπιστωτικό χώρο.

Στο παρελθόν είχαν γίνει αρκετές απόπειρες να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο κέντρο εκπαίδευσης, με ή χωρίς την υποστήριξη διεθνών δωρητών, οι οποίες, όμως, απέτυχαν επειδή δεν προσέφεραν την ποιοτική κατάρτιση που προσδοκούσε ο κλάδος και έχασαν την υποστήριξη των εμπορικών τραπεζών. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κέντρου εκπαίδευσης εξαρτάται κατά κύριο λόγο από το βαθμό συμμετοχής των τραπεζών. Για να επιτύχει ένα ινστιτούτο ή πρόγραμμα τραπεζικής εκπαίδευσης, θα χρειαστεί να προσφέρει ποιοτική κατάρτιση, η οποία με τη σειρά της εξαρτάται από την ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιείται. Το υλικό αυτό θα πρέπει να συνδυάζει ένα πιστοποιημένο πρόγραμμα ή μια ομάδα προγραμμάτων με διεθνή αναγνώριση, κατά προτίμηση από αξιόπιστες τραπεζικές ενώσεις προηγμένων οικονομιών ή ινστιτούτα εκπαίδευσης που να ανήκουν σε τράπεζες, με το συμπληρωματικό υλικό που χρειάζεται για να ενταχθούν οι βασικές έννοιες στη Γεωργιανή πραγματικότητα.

Συνεργασία Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και Ένωσης Τραπεζών Γεωργίας

Το SME Support Project και η ABG άρχισαν να αναζητούν τέτοιου είδους υλικό. Η Πρεσβεία της Γεωργίας στην Ελλάδα ενημέρωσε την ABG ότι η Ελληνική Ένωση Τραπεζών διαθέτει εκπαιδευτικό κέντρο, το οποίο ασχολείται αποκλειστικά με την εκπαίδευση επαγγελματιών του ελληνικού χρηματοπιστωτικού κλάδου – το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο (ΕΤΙ).

Το ΕΤΙ προσφέρει στο GBTC αφενός βραχυχρόνια προγράμματα κατάρτισης που καλύπτουν διάφορα θέματα, από τα προϊόντα λιανικής μέχρι την επενδυτική τραπεζική, τη διαχείριση κινδύνων, το τραπεζικό μάρκετινγκ, την ανάλυση οικονομικών καταστάσεων, τον εμπορικό δανεισμό, το μάνατζμεντ κ.λπ. Αφετέρου το ΕΤΙ προσφέρει το ειδικό πρόγραμμα προετοιμασίας για τις εξετάσεις πιστοποίησης European Foundation Certificate in Banking (EFCB), με τη διαπίστευση του European Bank Training Network. Το πρόγραμμα βασίζεται σε ευρωπαϊκά πρότυπα που έχουν αναπτυχθεί από κοινού από 19 ινστιτούτα τραπεζικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο του EBTN. Σκοπός του EFCB είναι να προσφέρει στο προσωπικό, τα στελέχη και τους υποψήφιους εργαζομένους στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα την απαραίτητη γνώση της χρηματοοικονομικής θεωρίας και τραπεζικής πρακτικής, η οποία χρειάζεται για την αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων τους στο ιδιαίτερα πολύπλοκο σύγχρονο περιβάλλον. Το πρόγραμμα αποτελεί ιδανική βάση για να αποκτήσουν στη συνέχεια οι εκπαιδευόμενοι ειδίκευση πάνω σε συγκεκριμένες υπηρεσίες και προϊόντα του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Η ABG και το SME Support Project ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών και το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, με σκοπό να αποκτήσουν τα δικαιώματα χρήσης του βασικού προγράμματος τραπεζικής εκπαίδευσης EFCB και των εγχειριδίων που χρησιμοποιούνται γι' αυτό. Οι άδειες χρήσης για άλλα προγράμματα, τα οποία δεν οδηγούν σε πιστοποίηση, θα αποκτηθούν από το GBTC στο μέλλον. Από ελληνικής πλευράς, στις διαπραγματεύσεις μετέχουν ο Γενικός Γραμματέας της ΕΕΤ, κ. Χρήστος Γκόρτοος και η Διευθύντρια του ΕΤΙ, κα Μαρία Μαγγιώρου, μαζί με τον Καθηγητή κ. Ιωσήφ Χασσίδ, Σύμβουλο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Διεθνών Συνεργασιών. Η Γεωργιανή πλευρά εκπροσωπήθηκε από τον κ. Dan Berkshire, Επικεφαλής Ομάδας Εργασίας του SME Support Project και τον κ. Zurab Gvasalia, Πρόεδρο της Ένωσης Τραπεζών Γεωργίας. Οι δύο πλευρές σύντομα βρήκαν κοινά πεδία συνεργασίας και ετοιμάζονται να υπογράψουν τη σύμβαση παραχώρησης δικαιωμάτων χρήσης.

Πολύ σημαντική είναι επίσης η εκπαίδευση των εκπαιδευτών που θα επιλεγούν για το GBTC να προετοιμαστούν για τη διδασκαλία των μαθημάτων του ΕΤΙ. Μέρος της συμφωνίας παραχώρησης δικαιωμάτων χρήσης αφορά την παροχή αυτής της εκπαίδευσης για τους Γεωργιανούς εισηγητές, καθώς και άλλες μορφές τεχνικής βοήθειας. Η προοπτική εί-

ναι ότι το ΕΤΙ και το Πανεπιστήμιο Πειραιώς θα παράσχουν προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών το φθινόπωρο του 2007 και την άνοιξη του 2008. Στο πλαίσιο αυτό οι εκπαιδευτές θα διδαχθούν μεθόδους κατάρτισης και εκπαιδευτικής επικοινωνίας, αρχές εκπόνησης εκπαιδευτικού υλικού, μεθόδους δημιουργίας ασκήσεων και εξετάσεων για την αξιολόγηση της απόδοσης των εκπαιδευομένων.

Έτσι, το Georgian Bank Training Center θα είναι σε θέση να προσφέρει στους επαγγελματίες του χρηματοπιστωτικού κλάδου της Γεωργίας συνεχή και αποτελεσματική εκπαίδευση και κατάρτιση, βασισμένη σε διεθνή πρότυπα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που επιφυλάσσει το μέλλον για ένα ραγδαία αναπτυσσόμενο κλάδο της οικονομίας.

Το όφελος του ΕΤΙ από τη συνεργασία με το GBTC είναι προφανές: το ΕΤΙ εξάγει τα ποιοτικά εκπαιδευτικά προγράμματά του και γίνεται φορέας παροχής ολοκληρωμένων μαθημάτων για επαγγελματίες του χρηματοπιστωτικού κλάδου στο εξωτερικό. Εύκολα μπορεί να προβλέψει κανείς ότι η Γεωργία δεν θα είναι η τελευταία χώρα όπου το ΕΤΙ θα παράσχει τη συνδρομή του για την ανάπτυξη ενός ισχυρού τραπεζικού συστήματος.

Το εικοστό ετήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

της **ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΓΓΙΩΡΟΥ**

Διευθύντριας Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών αναπτύσσει εδώ και πολλά χρόνια εκπαιδευτική δραστηριότητα, από την εποχή δηλαδή που πρωτοεμφανίστηκε στην Ελλάδα, όπως και στις άλλες χώρες, η ανάγκη για διατραπεζική επαγγελματική κατάρτιση. Οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες της ΕΕΤ, και πριν και μετά τη θεσμοθέτησή τους ως Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, καθορίζονται από τον καταστατικό της στόχο να συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των τραπεζών. Έτσι, το Πρόγραμμα του ΕΤΙ εξελίσσεται διαρκώς με γνώμονα την ανταγωνιστικότητα των τραπεζών και σύμφωνα με τις εκάστοτε εκπαιδευτικές ανάγκες. Προσφέρει λοιπόν την απαραίτητη και κατάλληλη εκπαίδευση για όλα τα αντικείμενα της τραπεζικής δραστηριότητας, τα οποία γίνονται όλο και πιο περίπλοκα.

Για όλο το προσωπικό, από τον κάθε νέο υπάλληλο μέχρι και τα στελέχη της διοίκησης, είναι απαραίτητη η κατανόηση του στόχου των ρυθμιστικών κανόνων που είναι η σταθερότητα του συστήματος και η προστασία της πελατείας του.

Η διατραπεζική εκπαίδευση του ΕΤΙ δεν είναι δυνατόν όμως να περιορίζεται στο στόχο της ανταγωνιστικότητας, όπως συμβαίνει με τους υπόλοιπους φορείς τραπεζικής εκπαίδευσης. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν χαρακτηρίζεται μόνο από την ένταση του ανταγωνισμού αλλά και από τη συνεχή ανάπτυξη των ρυθμιστικών παρεμβάσεων εκ μέρους των αρχών που το εποπτεύουν. Άρα και η τραπεζική εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει τα θέματα που αφορούν το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μέρος της οπτικής αυτής υιοθετείται στον προγραμματισμό των εκπαιδευτικών αναγκών εκ μέρους των τραπεζών, αλλά υπό το πρίσμα της επιμόρφωσης των εξειδικευμένων στελεχών που καλούνται να υλοποιήσουν νέους ρυθμιστικούς κανόνες. Το ΕΤΙ όμως, και μόνο με τη βαρύτητα που δίνει στην ευρύτερη ενημέρωση σε θέ-

ματα του ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας των τραπεζών, διαχέει την άποψη ότι για **όλο** το προσωπικό, από τον κάθε νέο υπάλληλο μέχρι τα στελέχη της διοίκησης, είναι απαραίτητη η κατανόηση του στόχου των ρυθμιστικών κανόνων που είναι η σταθερότητα του συστήματος και η προστασία της πελατείας του.

Είναι φυσικό για τις τράπεζες ως επιχειρήσεις να μην αποδίδουν τη δέουσα σημασία στο γεγονός ότι οι κανόνες εποπτείας τους, με τη μορφή επανασχεδιασμού του ρυθμιστικού πλαισίου (reregulation), διασφαλίζουν συνθήκες υγιούς λειτουργίας,

Οι εμπειρογνώμονες της EET συμβάλλουν στη διαμόρφωση άρτιων προγραμμάτων, τα οποία διδάσκουν έμπειροι εισηγητές του ETI.

εξίσου αναγκαίας με τις συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού που τους εξασφάλισε η απελευθέρωση από το πλέγμα των λεπτομερών κανονιστικών ρυθμίσεων (deregulation). Είναι επίσης αναμενόμενο το ζήτημα αυτό να αποτελεί προτεραιότητα για την EET, η οποία συμμετέχει στην επεξεργασία του θεσμικού πλαισίου, μεταφέροντας τις απόψεις των τραπεζών. Οι εμπειρογνώμονες της EET, γνωρίζοντας τις σχετικές δια-

τάξεις σε βάθος, συμβάλλουν στη διαμόρφωση άρτιων προγραμμάτων, τα οποία διδάσκουν έμπειροι εισηγητές του ETI. Κατά συνέπεια το ETI είναι σε θέση να προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες που αφορούν στα θέματα αυτά με όρους μοναδικής ποιότητας και αποτελεσματικότητας. Αποτελεί αδιαμφισβήτητο συγκριτικό πλεονέκτημα του ETI το γεγονός ότι είναι η πηγή της αυθεντικής και έγκαιρης γνώσης για τους ρυθμιστικούς κανόνες λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Παράλληλα, πρωταρχικός ρόλος ενός φορέα εκπροσώπησης όπως η EET είναι να ορίζει τις προδιαγραφές (τα standards) της επαγγελματικής εκπαίδευσης και των πιστοποιητικών εκπαίδευσης αναφορικά με τις αγορές και τα προϊόντα. Εκτός δηλαδή από το ρόλο της σε θέματα ρυθμιστικού πλαισίου του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η EET διαδραματίζει ενεργό ρόλο σε θέματα αυτορρύθμισης. Και ο ρόλος αυτός γίνεται εμφανής σήμερα λόγω της ανάγκης για πιστοποιημένες γνώσεις του προσωπικού των

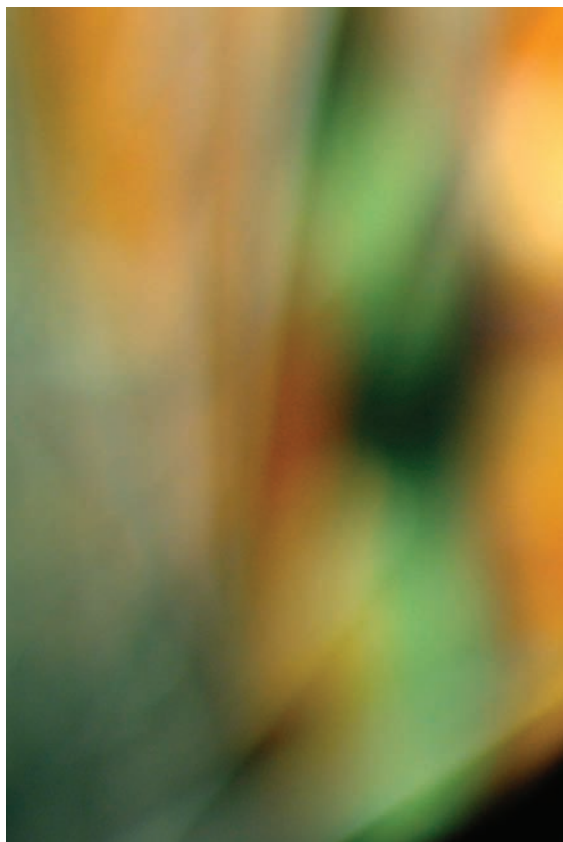
τραπεζών που προσφέρει επενδυτικά προϊόντα. Οι αποδεδειγμένες γνώσεις πάνω στα προϊόντα αυτά, αλλά και στα ρυθμιστικά θέματα που τα αφορούν, είναι απαραίτητες τόσο για τους ίδιους τους εργαζομένους όσο και για το επενδυτικό κοινό. Όπως κανείς δεν εμπιστεύεται ένα γιατρό που δεν έχει άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος, έτσι και κανένας πελάτης δεν μπορεί να εμπιστευτεί επενδυτικό προϊόν όταν του προσφέρεται χωρίς τέτοια άδεια ή αποδεικτικό των απαιτούμενων γνώσεων. Οι ίδιοι οι εργαζόμενοι οφείλουν να γνωρίζουν καλά, όχι μόνο τι και πώς πωλούν, αλλά γιατί και από πού προέρχεται κάθε φορά ο κίνδυνος, αφού στο σημερινό απελευθερωμένο περιβάλλον όλα τα χρηματοοικονομικά/επενδυτικά προϊόντα ενέχουν κάποιον (μικρότερο ή μεγαλύτερο) κίνδυνο.

Η επενδυτική τραπεζική δεν έχει απλώς προστεθεί ως μια ακόμη υπηρεσία αλλά ως ένα νέο τραπεζικό επάγγελμα – σαν επιπρόσθετος κλάδος στην εμπορική τραπεζική – στο οποίο πρέπει να εκπαιδευτεί τεράστιος αριθμός υπαλλήλων και στελεχών. Ανάπτυξη του επαγγελματισμού του προσωπικού των τραπεζών σημαίνει ότι στην κλασική εκπαίδευση σήμερα έχει προστεθεί η εκπαίδευση που οδηγεί σε εμπεριστατωμένες και πιστοποιημένες γνώσεις, μέσω εξεταστικών διαδικασιών. Ίσως η σημασία αυτών των πιστοποιήσεων να μην έχει γίνει ακόμα ευρέως κατανοητή. Και ο λόγος είναι ότι η αναγκαιότητα για μια εκπαίδευση με ορατά αποτελέσματα προέρχεται, όχι μόνο από την ανάγκη προστασίας του καταναλωτή/επενδυτή, αλλά και από την ανάγκη για σταθερότητα και ομαλή λειτουργία του συστήματος, η οποία συνήθως παραβλέπεται, όπως ήδη αναφέρθηκε. Εντούτοις το ETI, με συνείδηση των αναγκών αυτών, εμφανίζεται πρωτοπόρο με το σημερινό του Πρόγραμμα, έχοντας μάλιστα επιλεγεί από τις αρμόδιες αρχές, ως φορέας διεξαγωγής των εξετάσεων για την απόκτηση των πιστοποιητικών επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών.

Με άλλα λόγια, στο σημερινό Πρόγραμμα του ETI αντικατοπτρίζεται η νέα πραγματικότητα που επιβάλλει στην ανάπτυξη του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ευρώπη να μην περιορίζεται στην ανταγωνιστικότητα, αλλά να είναι συνυφασμένη με ένα αποτελεσματικό πλαίσιο εποπτείας και με την προστασία του επενδυτικού κοινού.

Η επενδυτική τραπεζική δεν έχει απλώς προστεθεί ως μια ακόμη υπηρεσία αλλά ως ένα νέο τραπεζικό επάγγελμα – σαν επιπρόσθετος κλάδος στην εμπορική τραπεζική – στο οποίο πρέπει να εκπαιδευτεί τεράστιος αριθμός υπαλλήλων και στελεχών. Ανάπτυξη του επαγγελματισμού του προσωπικού των τραπεζών σημαίνει ότι στην κλασική εκπαίδευση σήμερα έχει προστεθεί η εκπαίδευση που οδηγεί σε εμπεριστατωμένες και πιστοποιημένες γνώσεις, μέσω εξεταστικών διαδικασιών.

Στο σημερινό Πρόγραμμα του ETI αντικατοπτρίζεται η νέα πραγματικότητα που επιβάλλει στην ανάπτυξη του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ευρώπη να μην περιορίζεται στην ανταγωνιστικότητα, αλλά να είναι συνυφασμένη με ένα αποτελεσματικό πλαίσιο εποπτείας και με την προσασία του επενδυτικού κοινού.

Πέρα όμως από τη φιλοσοφία του σχεδιασμού του Προγράμματός του, το ETI εξελίσσεται και ως προς την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση των μαθημάτων που διενεργεί, τα οποία προσφέρονται είτε ως διατραπεζικά είτε κατά παραγγελία για συγκεκριμένο μέλος της ΕΕΤ.

Όχι μικρότερης αξίας εξέλιξη αποτελεί η πληρότητα και η μεθοδολογία του σχεδιασμού του. Έχοντας συμπληρώσει 20 χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας, το ETI είναι σε θέση σήμερα να προσφέρει ένα πλήρες σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης. Σήμερα δηλαδή, το Πρόγραμμα του ETI, όχι μόνο δεν περιορίζεται σε μεμονωμένα σεμινάρια εξειδίκευσης, αλλά είναι έτσι δομημένο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των αναγκών του χρηματοπιστωτικού τομέα. Σύμφωνα μάλιστα με τη μεθοδολογία του συστήματος, μπορεί κανείς να διακρίνει τις εκπαιδευτικές απαιτήσεις κατά πεδίο, επίπεδο και αντικείμενο δραστηριότητας, αλλά και κατά προτεραιότητα ή υποχρεωτικότητα, καθώς και να αντιληφθεί τη διαβάθμιση των γνώσεων και ικανοτήτων που επιβάλλεται κάθε φορά. Ένα τέτοιο Πρόγραμμα μπορεί επομένως να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο ελέγχου για την καταλληλότητα της κάθε εκπαίδευσης. Παράλληλα προσφέρεται και ως χαρτογράφηση για τον εντοπισμό των εκπαιδευτικών αναγκών και των δυνατοτήτων επαγγελματικής διαδρομής.

Θα μπορούσε λοιπόν να υποστηρίξει κανείς με βεβαιότητα ότι, σήμερα, το ίδιο το Πρόγραμμα του ETI αποτελεί από μόνο του ένα μαθησιακό αντικείμενο.

Εμπορική τραπεζική

Θεμελιώδεις γνώσεις τραπεζικής

European Foundation Certificate in Banking

120 ώρες

Τραπεζικές εργασίες

Γενικές γνώσεις τραπεζικών εργασιών

Εισαγωγή στις τραπεζικές εργασίες

Προϊόντα

Α. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΕΣ

1. Χρηματοδότηση ακίνητης περιουσίας

1.1	Στεγαστικά δάνεια I	16 ώρες
1.2	Στεγαστικά δάνεια II	16 ώρες
1.3	Επενδύσεις και δάνεια σε ακίνητη περιουσία I	16 ώρες
1.4	Επενδύσεις και δάνεια σε ακίνητη περιουσία II	16 ώρες

2. Καταναλωτική πίστη

2.1	Δάνεια και κάρτες	16 ώρες

3. Καταθετικά προϊόντα

3.1	Καταθέσεις	8 ώρες

4. Ασφαλιστικά προϊόντα

4.1	Υποχρεωτική εκπαίδευση για άσκηση ασφαλιστικής διαμεσολάβησης	
4.2	Bancassurance: Δόμηση μιας δυναμικής υπηρεσίας και κερδοφορία	16 ώρες

Β. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1. Χρηματοδότηση επιχειρήσεων

1.1	Πιστοδοτήσεις προς επιχειρήσεις	21 ώρες
1.2	Η μεθοδολογία των χρηματοδοτήσεων στην τραπεζική πρακτική*	
1.3	Διαχείριση καθυστερήσεων (εμπλοκών)	21 ώρες
1.4	Αξιολόγηση χρηματοδοτικών αιτημάτων επιχειρήσεων	20 ώρες
1.5	Επιταγή και συναλλαγματική Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση	8 ώρες
1.6	Δυναμική διαχείριση χαρτοφυλακίου και η σημασία του collateral management	12 ώρες

*Εκπαίδευση εξ αποστάσεως.

2. Εγγυητικές επιστολές
 - 2.1 Εγγυητικές επιστολές*
3. Συνάλλαγμα
 - 3.1 Συνάλλαγμα*
4. Εισαγωγές-Εξαγωγές
 - 4.1 Τραπεζική τεχνική και πρακτική στο διεθνές εμπόριο 16 ώρες
 - 4.2 ΟΣΠ 600 – Οι νέοι κανόνες για τις πιστώσεις 8 ώρες
 - 4.3 INCOTERMS 2000 8 ώρες
5. Ασφαλιστικά προϊόντα
 - 5.1 Υποχρεωτική εκπαίδευση για άσκηση ασφαλιστικής διαμεσολάβησης
 - 5.2 Bancassurance: Δόμηση μιας δυναμικής υπηρεσίας και κερδοφορία 16 ώρες

Μέσα και συστήματα πληρωμών και διακανονισμού

A. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

1. Ο ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ (SEPA) 4 ώρες
2. TARGET II
3. TARGET II SECURITIES

B. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

1. Ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών και παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής 4 ώρες

Το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών

1. Πρόληψη εγκληματικών δραστηριοτήτων
 - 1.1 Υποχρεωτική εκπαίδευση σε θέματα ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας 4 ώρες
2. Τραπεζικό απόρρητο
 - 2.1 Τραπεζικό απόρρητο: Ζητήματα και χειρισμοί τραπεζικής πρακτικής 7 ώρες
 - 2.2 Τραπεζικό απόρρητο*
3. Προστασία καταναλωτή
 - 3.1 Νομικές πιυχές καταναλωτικής πίστης 8 ώρες
4. Η Βασιλεία II στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα
 - 4.1 Εισαγωγή στο νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας της Επιτροπής της Βασιλείας 8 ώρες

Οριζόντιες γνώσεις - ικανότητες

A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

1. Γενική λογιστική και αρχές ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων*
2. Χρηματοοικονομικές εφαρμογές 16 ώρες
 - 2.1 Απλά μαθήματα χρηματοοικονομικών εφαρμογών για καλύτερη επικοινωνία με τον πελάτη 12 ώρες

B. ΝΟΜΙΚΑ

1. Γενικοί Όροι Συναλλαγών
2. Νομικά θέματα συναλλαγών: Θεωρητική προσέγγιση και πρακτικές εφαρμογές 8 ώρες
3. Βασικές νομικές γνώσεις και θέματα για μη νομικούς 12 ώρες
4. Νομικά θέματα διασυνοριακού τραπεζικού δανεισμού 4 ώρες

Γ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Χρηματοοικονομικά αγγλικά 60 ώρες
2. Σύνταξη ειδικών κειμένων 20 ώρες

Δ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

1. Τραπεζικό μάρκετινγκ
 - 1.1 Αρχές μάρκετινγκ και τεχνικές πωλήσεων για τη δημιουργία ικανοποιημένων πελατών*
 - 1.2 CRM
 - 1.3 Τεχνικές πωλήσεων 16 ώρες
2. Τραπεζικό μάνατζμεντ
 - 2.1 Εργαλεία οικονομικής ανάλυσης για τη διαμόρφωση του business plan 7 ώρες
 - 2.2 Βασικές αρχές μάνατζμεντ 8 ώρες
 - 2.3 Επικοινωνία 12 ώρες
 - 2.4 Διαχείριση αλλαγής 8 ώρες
 - 2.5 Διαχείριση χρόνου 8 ώρες
 - 2.6 Διαχείριση σχέσεων στο εργασιακό περιβάλλον 8 ώρες

Ε. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ

1. Έλεγχος γνησιότητας εγγράφων
 - 1.1 Έλεγχος γνησιότητας εγγράφων I 6 ώρες
 - 1.2 Έλεγχος γνησιότητας εγγράφων II 16 ώρες
2. Φυσική ασφάλεια δικτύου
 - 2.1 Αντιμετώπιση κρίσεων όπου απειλούνται ζωές: Χειρισμός τρομοκρατικών, εγκληματικών και άλλων ένοπλων επιθέσεων 8 ώρες
 - 2.2 Ελαχιστοποίηση κινδύνου σε ένοπλες επιθέσεις κατά καταστημάτων 8 ώρες
 - 2.3 Φυλάξεις στο χώρο της τράπεζας 6 ώρες
 - 2.4 Φυσική ασφάλεια στους χώρους της τράπεζας 8 ώρες
 - 2.5 Σύγχρονες μέθοδοι επιλογής και εκπαίδευσης προσωπικού φύλαξης και ασφάλειας 8 ώρες

Διοίκηση εμπορικών τραπεζών

Διαχείριση αποδοτικότητας

Μέθοδοι μέτρησης και διαχείρισης της αποδοτικότητας των τραπεζών

Διαχείριση κινδύνων

Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

1. Πιστωτικός κίνδυνος
 - 1.1 Πρακτικές αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου 15 ώρες
 - 1.2 Πρακτικές μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου στο πλαίσιο εφαρμογής της προσέγγισης των εσωτερικών διαβαθμίσεων 16 ώρες
 - 1.3 Η ΠΔ/ΤΕ για την τυποποιημένη προσέγγιση 12 ώρες
 - 1.4 Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις στην εφαρμογή της τυποποιημένης προσέγγισης 4 ώρες
 - 1.5 Χειρισμός του on-line συστήματος της Τειρεσίας 4 ώρες
2. Κίνδυνοι αγοράς
 - 2.1 Διαχείριση κινδύνου επιτοκίων 16 ώρες
 - 2.2 Η ΠΔ/ΤΕ για τον υπολογισμό απαιτήσεων για τον κίνδυνο αγοράς του χαρτοφυλακίου συναλλαγών 12 ώρες
 - 2.3 Διαχείριση συναλλαγματικού κινδύνου 16 ώρες

Β. ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

1. Λειτουργικός κίνδυνος

- 1.1 Διαχείριση λειτουργικού κινδύνου: Το εποπτικό πλαίσιο και οι πρακτικές της αγοράς 8 ώρες
- 1.2 Η ΠΔ/ΤΕ για την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων 12 ώρες
- 1.3 Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες 60 ώρες

Διαχείριση Ενεργητικού-Παθητικού

- 1. Διαχείριση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών (Προσέγγιση του Πυλώνα II) 8 ώρες

Το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών

- 1. Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες 60 ώρες
- 2. Η Βασιλεία II στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα
 - 2.1 Εισαγωγή στο νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας της Επιτροπής της Βασιλείας 8 ώρες
 - 2.2 Το νέο πλαίσιο κεφαλαιακών απαιτήσεων (Βασιλεία II): Αναλυτική παρουσίαση της τυποποιημένης μεθόδου 8 ώρες
 - 2.3 Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις στην εφαρμογή της τυποποιημένης προσέγγισης 4 ώρες
 - 2.4 Η ΠΔ/ΤΕ για την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων 12 ώρες
 - 2.5 Πρακτικές μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου στο πλαίσιο εφαρμογής της προσέγγισης των εσωτερικών διαβαθμίσεων 16 ώρες

- 2.6 Διαχείριση λειτουργικού κινδύνου: Το εποπτικό πλαίσιο και οι πρακτικές της αγοράς 8 ώρες
- 2.7 Η ΠΔ/ΤΕ για τον υπολογισμό απαιτήσεων για τον κίνδυνο αγοράς του χαρτοφυλακίου συναλλαγών 12 ώρες
- 2.8 Η ΠΔ/ΤΕ για τον Πυλώνα II 8 ώρες

3. Αντιμετώπιση εγκληματικών δραστηριοτήτων

- 3.1 Πρόληψη και καταπολέμηση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος 8 ώρες
- 3.2 Πρακτική διάσταση της αποτροπής ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας 4 ώρες

4. Τραπεζικό απόρρητο

- 4.1 Τραπεζικό απόρρητο: Ζητήματα και χειρισμοί τραπεζικής πρακτικής 7 ώρες
- 4.2 Τραπεζικό απόρρητο*

5. Προστασία καταναλωτή

- 5.1 Νομικές πτυχές καταναλωτικής πίστης 8 ώρες

Ελεγκτικό πλαίσιο

- 1. Εσωτερικός έλεγχος 21 ώρες
- 2. Treasury audit 16 ώρες
- 3. IS audit 16 ώρες
- 4. Disaster Recovery Plan 14 ώρες
- 5. Ασφάλεια πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων 14 ώρες

Μέσα και συστήματα πληρωμών και διακανονισμού

Α. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

1. SEPA
 - 1.1 Γενική ενημέρωση στελεχών 4 ώρες
 - 1.2 Τεχνική εφαρμογή συστημάτων ΔΙΑΣ
2. TARGET II
3. TARGET II SECURITIES
4. Διεθνές και κοινοτικό δίκαιο διενέργειας και διακανονισμού πληρωμών 8 ώρες
5. Πρόταση Οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών/κίνηση κεφαλαίων

Β. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

1. Ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών και παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής 4 ώρες

Οριζόντιες γνώσεις - ικανότητες

Α. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

1. Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις 12 ώρες
2. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS/IFRS) 16 ώρες
3. Δημιουργική λογιστική 16 ώρες

Β. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

1. Εισαγωγή στον προγραμματισμό και τη διοίκηση έργου (με χρήση του MS project)
2. Προγραμματισμός και διοίκηση έργου: Προχωρημένες λειτουργίες (με χρήση του MS project) 8 ώρες
3. Ανάπτυξη διοικητικού προφίλ 24 ώρες
4. Ειδικά θέματα τραπεζικού μάνατζμεντ
5. Διαχείριση της αλλαγής 8 ώρες
6. Ηγεσία και ρόλοι 8 ώρες

Γ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

1. Αυτορρύθμιση: Κανόνες δεοντολογίας

Ανώτατη επαγγελματική εξειδίκευση

1. Μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην τραπεζική (ΕΕΤ-Οικονομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Αθηνών)
2. MBA in Banking (ΕΕΤ-ΑΛΒΑ)

Θεμελιώδεις γνώσεις επενδυτικής τραπεζικής

Εισαγωγή
στην επενδυτική τραπεζική

Επενδυτικές υπηρεσίες

Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας

1. Το θεσμικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς
2. Λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες (α1)

Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης
επαγγελματικής επάρκειας

1. Το θεσμικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς
2. Λήψη και διαβίβαση εντολών σε παράγωγα προϊόντα (α2)
3. Παροχή επενδυτικών συμβουλών (β)
4. Παροχή επενδυτικών συμβουλών σε κινητές αξίες (β1)

Εξειδικευμένες γνώσεις

1. Ομόλογα	8 ώρες
2. Τιτλοποίηση Απαιτήσεων	16 ώρες
3. Τα ΔΛΠ και οι επιπτώσεις τους στην κεφαλαιαγορά	16 ώρες
4. Νομικά θέματα παραγώγων	4 ώρες
5. Η λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης στις ΑΕΔΑΚ και τις ΕΕΧ	12 ώρες

Επενδυτική τραπεζική

Διοίκηση επιχειρήσεων επενδύσεων

Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης
επαγγελματικής επάρκειας

1. Το θεσμικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς
2. Διαχείριση χαρτοφυλακίου πελατών (γ)
3. Ανάλυση μετοχών και αγοράς (δ)

Θεσμικό πλαίσιο
της επενδυτικής τραπεζικής

1. MIFID
2. Επιχειρηματική ηθική

Ανώτατη επαγγελματική εκπαίδευση

1. CFA - LEVEL 1	64 ώρες
2. CFA - LEVEL 2	60 ώρες

Η επενδυτική τραπεζική και τα πιστοποιητικά επαγγελματικής επάρκειας

ΤΟΥ **ΚΩΣΤΑ ΓΑΛΙΑΤΣΟΥ**

Υπεύθυνου Εκπαιδευτικού Προγράμματος ΕΤΙ

Η παροχή επενδυτικών υπηρεσιών από τις εμπορικές τράπεζες που ξεκίνησε κατά τα τελευταία χρόνια, άλλαξε τη μορφή του τραπεζικού και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Επίσης δημιούργησε νέες απαιτήσεις τόσο για τις τράπεζες όσο και για τα τραπεζικά στελέχη. Στην προσπάθεια κάλυψης αυτών των απαιτήσεων αποβλέπει και η καθιέρωση από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς πιστοποιητικών επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής.

Στο σύντομο αυτό άρθρο παρουσιάζονται η βασική επίπτωση που είχε για τις τράπεζες η παράλληλη παροχή υπηρεσιών επενδυτικής και εμπορικής τραπεζικής (τραπεζική γενικών συναλλαγών), τα επίπεδα κατανόησης των επενδυτικών προϊόντων, καθώς και η σύνδεσή τους με τα αντίστοιχα πιστοποιητικά επαγγελματικής επάρκειας.

Η τραπεζική γενικών συναλλαγών

Ο διαχωρισμός της εμπορικής από την επενδυτική τραπεζική έχει πολύ βαθιές ιστορικές ρίζες. Συγκεκριμένα ξεκινά από την εποχή της μεγάλης οικονομικής κρίσης του 1929, όπου θεωρήθηκε ότι οι αιτίες της ήταν η ανάμιξη των εμπορικών τραπεζών σε εργασίες επενδυτικής τραπεζικής, δηλαδή στην αγοραπωλησία αξιογράφων για ίδιο λογαριασμό. Με το διαχωρισμό των δύο τομέων τραπεζικής δραστηριότητας, οι εμπορικές τράπεζες έπαψαν να αναλαμβάνουν τους κινδύνους αγοράς, που προέρχονται από τη διακύμανση της τιμής των αξιογράφων στην ελεύθερη αγορά. Στις εργασίες εμπορικής τραπεζικής οι τράπεζες αναλαμβάνουν μόνο τους κινδύνους της διαμεσολάβησης μεταξύ ελλειμματικών και πλεονασματικών οικονομικών μονάδων, δηλαδή τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο ρευστότητας και εν μέρει (εάν το θεσμικό πλαίσιο επιτρέπει την ελεύθερη διαμόρφωση των επιτοκίων) τον κίνδυνο επιτοκίων. Από την άλλη πλευρά, στο σύστημα αυτό οι πελάτες των τραπεζών δεν αναλαμβάνουν κανέναν κίν-

δυνο (αν εξαιρέσουμε τον κίνδυνο να πτωχεύσει η ίδια η τράπεζα). Φυσικά, επειδή κανένα όφελος δεν είναι χωρίς κόστος, οι πελάτες των τραπεζών απολάμβαναν μικρότερο επιτόκιο ως καταθέτες και πλήρωναν υψηλότερο επιτόκιο ως δανειολήπτες. Η διαφορά των επιτοκίων (spread) στο σύστημα της εμπορικής τραπεζικής είναι αρκετά μεγάλη, γιατί αντικατοπτρίζει την τιμολόγηση των κινδύνων της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης.

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, στο πλαίσιο της κατάργησης των διαφόρων διοικητικών ρυθμίσεων, καταργήθηκε και η διάκριση μεταξύ εμπορικής και επενδυτικής τραπεζικής, κατά δύο τρόπους: Οι τράπεζες μπορούν να εμπλέκονται στην αγοραπωλησία επενδυτικών προϊόντων για ίδιο λογαριασμό, καθώς επίσης να προβαίνουν σε αγοραπωλησίες των προϊόντων αυτών για λογαριασμό των πελατών τους. Στην πρώτη περίπτωση οι τράπεζες μπορούν να αυξήσουν την απόδοσή τους (αφού εκτίθενται πλέον σε κίνδυνο αγοράς), ενώ στη δεύτερη περίπτωση οι πελάτες των τραπεζών επίσης μπορούν να αυξήσουν την απόδοσή τους ως καταθέτες (για τον ίδιο λόγο) ή να μειώσουν το κόστος τους ως δανειολήπτες (επειδή με την έκδοση αξιογράφων που διατίθενται κατόπιν στη δευτερογενή αγορά μειώνεται το κόστος διαμεσολάβησης). Με τον τρόπο αυτό η επενδυτική τραπεζική δημιουργεί ένα πιο αποτελεσματικό τραπεζικό σύστημα τόσο για τις ίδιες τις τράπεζες όσο και για τους πελάτες τους, υπό μία προϋπόθεση: ότι τόσο οι τράπεζες όσο και οι πελάτες των τραπεζών καταλαβαίνουν τα επενδυτικά προϊόντα και τη σχέση κινδύνου/απόδοσης που συνδέεται με αυτά.

Η κατανόηση των επενδυτικών προϊόντων

Η κατανόηση των επενδυτικών προϊόντων μπορεί να αναχθεί σε διάφορα επίπεδα. Τα επίπεδα κατανόησης θα μπορούσαν να σχηματιστούν στα εξής (από τη θεμελιώδη στη βαθύτερη κατανόηση):

1. Ορισμός και βασικά χαρακτηριστικά του προϊόντος

Τα επενδυτικά προϊόντα είναι τα πρωτογενή (ομόλογα και μετοχές), τα παράγωγα (προθεσμιακές συμβάσεις, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, χρηματοοικονομικές ανταλλαγές και δικαιώματα προαίρεσης) και τα σύνθετα ή δομημένα (πρωτογενή ή παράγωγα προϊόντα επί των οποίων έχουν προσαρτηθεί άλλα προϊόντα ή χρηματοοικονομικοί δείκτες). Όπως είναι φανερό, σε αυτό το επίπεδο κατανόησης αναφέρεται η ικανότητα διάκρισης των διαφόρων επενδυτικών προϊόντων και των οικονομικών χαρακτηριστικών τους (π.χ. οι χρηματοοικονομικές ανταλλαγές αποτελούν ένα πακέτο προθεσμιακών συμβάσεων).

2. Τιμολόγηση του προϊόντος

Το αμέσως επόμενο επίπεδο κατανόησης του επενδυτικού προϊόντος είναι η κατανόηση του τρόπου διαμόρφωσης της τιμής του. Επειδή η τιμή του προϊόντος ενσωματώνει τόσο τις προσδοκίες για τη μελλοντική του απόδοση όσο και τους κινδύνους (τη μεταβλητότητα) που συνδέονται με την επίτευξη αυτής της απόδοσης, η κατανόηση του τρόπου τιμολόγησης συνεπάγεται την κατανόηση της σχέσης κινδύνου/απόδοσης του προϊόντος. Για

τα παράγωγα προϊόντα που βασίζονται σε προθεσμιακές συμβάσεις προϋποτίθεται επίσης η κατανόηση της σχέσης που συνδέει τις τρέχουσες με τις προθεσμιακές τιμές, η κατανόηση δηλαδή των εννοιών που αναφέρονται στη χρονική αξία του χρήματος. Για τα παράγωγα προϊόντα που βασίζονται σε δικαιώματα προϋποτίθεται η κατανόηση της επίδρασης στην τιμή τους διαφόρων παραγόντων, όπως η τρέχουσα τιμή του υποκείμενου προϊόντος και η μεταβλητότητά της, ο χρόνος που απομένει μέχρι τη λήξη κ.λπ.

3. Χρήσεις του προϊόντος

Ένα επενδυτικό προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με έναν από τους εξής τρόπους:

- Κερδοσκοπία (speculation): Ο σκοπός στην περίπτωση αυτή είναι η αποκόμιση κέρδους, η πώληση δηλαδή σε υψηλότερη τιμή από την τιμή αγοράς.
- Αντιστάθμιση κινδύνου (hedging): Η αντιστάθμιση κινδύνου αναφέρεται στη χρησιμοποίηση ενός επενδυτικού προϊόντος που έχει αντίθετα χαρακτηριστικά κινδύνου από κάποιο άλλο που ήδη κατέχει ο επενδυτής, με σκοπό τη μείωση ή την εξάλειψη του κινδύνου του δεύτερου.
- Κερδοσκοπική αντιστάθμιση (arbitrage): Στην περίπτωση αυτή ο επενδυτής προβαίνει στην ταυτόχρονη αγορά και πώληση δύο ή περισσότερων επενδυτικών προϊόντων, με σκοπό την αποκόμιση κέρδους χωρίς την ανάληψη του αντίστοιχου κινδύνου.

Είναι φανερό ότι η καλή γνώση των πιθανών χρήσεων του προϊόντων συνεπάγεται ένα υψηλότερο επίπεδο κατανόησης από ό,τι το προηγούμενο.

4. Δημιουργία χαρτοφυλακίων επενδυτικών προϊόντων

Όταν δημιουργείται ένα χαρτοφυλάκιο προϊόντων, τα χαρακτηριστικά του δεν είναι ίδια με το άθροισμα των επιμέρους προϊόντων που το απαρτίζουν. Ο λόγος είναι η γνωστή συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ των κινδύνων και των αποδόσεων, που εξετάζεται στο πλαίσιο της θεωρίας χαρτοφυλακίου.

Τα επίπεδα των πιστοποιητικών επενδυτικής τραπεζικής

Τα πιστοποιητικά επαγγελματικής επάρκειας για παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής εκτείνονται σε μια κλίμακα από την απλούστερη στην πιο σύνθετη γνώση, ανάλογα με το επίπεδο κατανόησης των επενδυτικών προϊόντων. Τα επίπεδα της κλίμακας (και των αντίστοιχων πιστοποιητικών) είναι τα παρακάτω:

1. Πιστοποιητικό α1

Το πιστοποιητικό αυτό αντιστοιχεί στο πρώτο επίπεδο γνώσης των επενδυτικών προϊόντων, δηλαδή στην ανάλυση του ορισμού και των βασικών χαρακτηριστικών τους. Επίσης στο πιστοποιητικό αυτό εξετάζονται οι αγορές και οι τρόποι διαπραγμάτευσης των προϊόντων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει το σύνολο, αλλά μόνο τα πρωτογενή προϊόντα και απευθύνεται σε στελέχη που η δουλειά τους συνίσταται στη λήψη και τη διαβίβαση εντολών επί των προϊόντων αυτών.

2. Πιστοποιητικό α2

Το δεύτερο πιστοποιητικό έχει ακριβώς τον ίδιο σκοπό με το προηγούμενο, με μόνη διαφορά ότι καλύπτει τα παράγωγα προϊόντα και τη λήψη και διαβίβαση εντολών επ' αυτών.

3. Πιστοποιητικό β1

Το πιστοποιητικό β1 είναι αντίστοιχο με το πιστοποιητικό α1, δηλαδή αναφέρεται σε πρωτογενή προϊόντα, αλλά η εργασία εδώ συνίσταται στην παροχή συμβουλών και στην πώλησή τους. Οι γνώσεις που απαιτούνται όσον αφορά τα προϊόντα αυτά, αντιστοιχούν στο δεύτερο και το τρίτο επίπεδο του προηγούμενου τμήματος του παρόντος άρθρου, δηλαδή στην τιμολόγηση και τη χρήση τους.

4. Πιστοποιητικό β

Το πιστοποιητικό β έχει τον ίδιο σκοπό με το β1, με τη διαφορά ότι στην περίπτωση αυτή περιλαμβάνονται τα παράγωγα και τα σύνθετα προϊόντα.

5. Πιστοποιητικό γ

Το πέμπτο πιστοποιητικό αναφέρεται στη διαχείριση χαρτοφυλακίων πελατών της τράπεζας και είναι φανερό ότι οι γνώσεις που απαιτούνται είναι αυτές του τέταρτου επιπέδου του προηγούμενου τμήματος, δηλαδή αυτές που αναφέρονται στη θεωρία χαρτοφυλακίου.

6. Πιστοποιητικό δ

Το τελευταίο πιστοποιητικό αναφέρεται στην εκπόνηση αναλύσεων σχετικά με χρηματοπιστωτικά μέσα και εκτός από τις προηγούμενες, απαιτεί και γενικότερες γνώσεις μακροοικονομικής και μικροοικονομικής ανάλυσης, με εφαρμογή στις αγορές και στα επενδυτικά προϊόντα.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι για τη λήψη όλων των πιστοποιητικών απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η προηγούμενη επιτυχής συμμετοχή στις εξετάσεις με αντικείμενο το θεσμικό πλαίσιο της ελληνικής κεφαλαιαγοράς.

Συμπέρασμα

Οι τράπεζες εισέρχονται σε ένα νέο πεδίο δραστηριότητας, το οποίο δεν σημαίνει απλώς μία πρόσθετη εργασία, αλλά έναν εντελώς διαφορετικό τομέα παροχής χρηματοπιστωτικής εξυπηρέτησης, στον οποίο κύριο χαρακτηριστικό είναι η διαφορετική κατανομή του κινδύνου μεταξύ αυτών και των πελατών τους. Αποτελεί κατά συνέπεια υπέρτατο συμφέρον των τραπεζών να έχουν στελέχη με πλήρη επάρκεια γνώσεων για να απαντήσουν με τον καλύτερο τρόπο στις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν οι πελάτες τους, οι ίδιες και το χρηματοπιστωτικό σύστημα στο σύνολό του.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ CFA - LEVEL I

Το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο της EET και η Hellenic CFA Society συνδιοργανώνουν υψηλού επιπέδου πρόγραμμα προετοιμασίας για τις εξετάσεις CFA - Level I.

Ο τίτλος CFA αποτελεί την πλέον έγκυρη επαγγελματική πιστοποίηση στο χρηματοοικονομικό-επενδυτικό τομέα και απονέμεται σε έναν επιλεγμένο αριθμό επαγγελματιών, οι οποίοι διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις, τον επαγγελματισμό και την ακεραιότητα που τους κάνουν να ξεχωρίζουν. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος CFA είναι μία δύσκολη πρόκληση και η κατοχή του τίτλου φέρει ιδιαίτερη βαρύτητα στα κριτήρια αξιολόγησης των εργοδοτών, των επενδυτών, αλλά και του συνόλου της επενδυτικής κοινότητας.

Για να αποκτήσει κανείς τον τίτλο CFA απαιτείται να καλύψει ένα εκτενές γνωστικό αντικείμενο. Οι υποψήφιοι καλούνται να αποδείξουν την ικανότητά τους στην πρακτική εφαρμογή των γνώσεων αυτών, επιτυγχάνοντας σε τρία διαδοχικά επίπεδα εξετάσεων. Προϋπόθεση για την απόκτηση του τίτλου CFA είναι η τετραετής επαγγελματική εμπειρία στο χρηματοοικονομικό κλάδο.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει ως στόχο να συμβάλει στην προετοιμασία των υποψηφίων για τις εξετάσεις του CFA - Level I και περιλαμβάνει θέματα όπως η αποτίμηση επενδύσεων, η διαχείριση χαρτοφυλακίου και η στρατηγική κατανομής επενδύσεων. Σημαντικό μέρος του προγράμματος αποτελεί επιπλέον ο κώδικας επαγγελματισμού και δεοντολογίας.

Σκοπός:

- Η άρτια προετοιμασία των υποψηφίων για το επίπεδο I του CFA,
 - μέσα από ειδικά σχεδιασμένο εντατικό πρόγραμμα,
 - με κατάλληλα διαμορφωμένο εκπαιδευτικό υλικό,
 - με εισηγητές έμπειρους και εξειδικευμένους επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα, κατόχους του τίτλου CFA και μέλη της Hellenic CFA Society.

Το προπαρασκευαστικό πρόγραμμα δεν στοχεύει σε καμία περίπτωση να υποκαταστήσει την έντονη προσωπική μελέτη και προετοιμασία που απαιτείται από τους υποψηφίους για τις εξετάσεις, αλλά να λειτουργήσει επικουρικά και οργανωτικά στην προετοιμασία αυτή.

Συμμετέχοντες:

Στελέχη που εργάζονται ή πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που επιθυμούν να εργαστούν

- στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα, δηλαδή σε τράπεζες, χρηματοπιστηριακές εταιρείες, ΑΕΔΑΚ, ΕΕΧ και εταιρείες συμβούλων επιχειρήσεων,
- στις οικονομικές διευθύνσεις άλλων επιχειρήσεων.

Προαπαιτούμενα:

- Πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή άλλος ισοδύναμος τίτλος από πανεπιστήμιο του εξωτερικού.
- Πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας, καθώς το εκπαιδευτικό υλικό, η διδασκαλία και οι εξετάσεις είναι στα αγγλικά.

Διάρκεια: 64 ώρες.

Εξετάσεις:

Οι εξετάσεις για όλα τα επίπεδα του προγράμματος πραγματοποιούνται παγκοσμίως την ίδια ημέρα, υπό την αιγίδα του CFA Institute και η Αθήνα αποτελεί ένα από τα 184 εξεταστικά κέντρα παγκοσμίως.

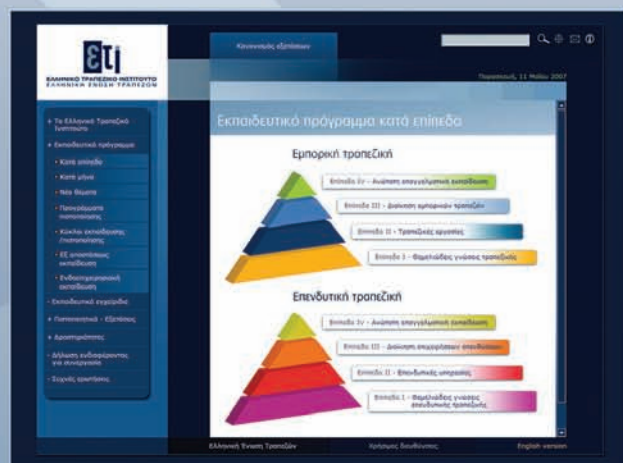
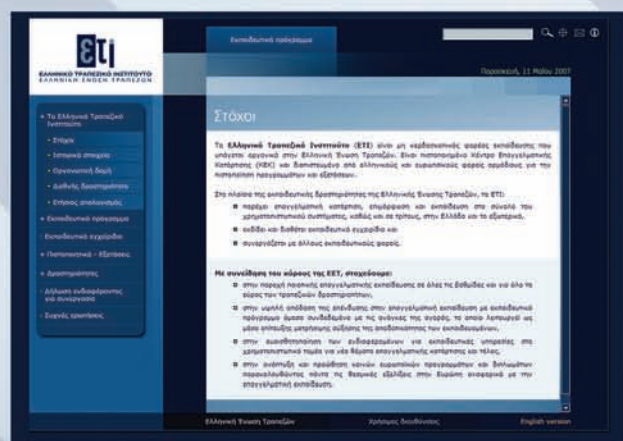
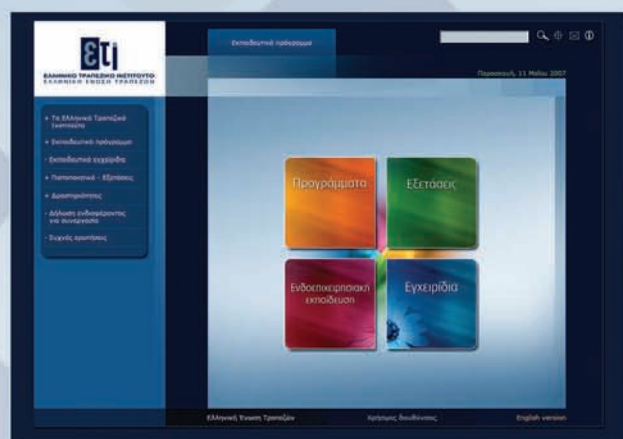
Στους συμμετέχοντες στο προπαρασκευαστικό πρόγραμμα που θα επιτύχουν στις εξετάσεις του επιπέδου I του προγράμματος CFA θα απονεμηθεί σχετικός τίτλος του ETI.

Δίδακτρα: 950 €.

**Η ιστοσελίδα του ETI (www.hba.gr/eti)
ενημερώνεται διαρκώς με νέες ημερομηνίες
διεξαγωγής των εκπαιδευτικών προγραμμάτων**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Επισκεφθείτε τη νέα ιστοσελίδα του ETI
www.hba.gr/eti

Συν θεωρία και ... πράξη κίνει

της **ΕΦΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Διευθύντριας Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης CITIBANK International plc

Όλοι αντιλαμβανόμαστε πλέον ότι οι απαιτήσεις του θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου απ' όπου απορρέουν και οι νέοι κανόνες επαγγελματικών πιστοποιήσεων για την υπεύθυνη ανταπόκριση στις τραπεζικές υπηρεσίες, αλλάζουν δραματικά το τραπεζικό τοπίο. Ο τραπεζικός υπάλληλος, από διεκπεραιωτή του χθες μετατρέπεται σε Τραπεζικό Σύμβουλο με βαθιές γνώσεις όλων των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών της εξειδίκευσής του, με στόχο να βρίσκει λύσεις στις ανάγκες ενός πολύ καλά ενημερωμένου τραπεζικού πελάτη σε ένα περιβάλλον έντονου ανταγωνισμού.

Στη Citi διεθνώς, το μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό οργανισμό στον κόσμο, αλλά και στην Ελλάδα, όπου είμαστε μια από τις πλέον σύγχρονες και κυρίως ταχύτατα αναπτυσσόμενες τράπεζες, η εκπαίδευση αποτελεί το όχημα προς τη δημιουργία ενός «φυτωρίου» εξειδικευμένων τραπεζικών στελεχών που θα «ακούν ενεργητικά» τον πελάτη και θα του προτείνουν εξατομικευμένες λύσεις. Ιδιαίτερα στο περιβάλλον γοργής ανάπτυξής μας όπου μέσα στα επόμενα δύο χρόνια θα έχουμε αυξήσει δραστικά το δίκτυο των καταστημάτων μας, η άμεση ένταξη των νέων συναδέλφων στην κουλτούρα και τις αξίες, τα προϊόντα και τις διαδικασίες της Citi ήταν και παραμένει εξαιρετικά σημαντική.

Μετά από αρκετό χρόνο επιτυχούς εφαρμογής του βασικού προγράμματος εκπαίδευσης για όλους τους νεοεισερχόμενους στον οργανισμό μας, όπως έχει περιγραφεί σε παλαιότερο τεύχος του Δελτίου, κερδίσαμε εμπειρίες και γνώσεις που μας οδήγησαν στην περαιτέρω ανάπτυξη του, ώστε η Εισαγωγή στην Τραπεζική Επιστήμη και οι Γενικές Αρχές και Πολιτικές της Citi να ακολουθούνται από τις Ακαδημίες του Δικτύου (Branch Academies), δηλαδή σπονδυλωτά προγράμματα πρακτικών σεμιναρίων σε αίθουσα, εξειδικευμένα για κάθε θέση εργασίας του δικτύου καταστημάτων και κυρίως για τις θέσεις που παρουσιάζουν υψηλό αριθμό νεοεισερχομένων. Μέσα από την ολοκληρωμένη αυτή εκπαίδευση δημιουργούνται

νέοι επαγγελματίες διαποτισμένοι από την κουλτούρα της Citi και ταυτόχρονα οπλισμένοι με γνώσεις και δεξιότητες που θα χρησιμοποιήσουν «τη Δευτέρα στο γραφείο», οι οποίοι έτσι μετατρέπονται από «αμήχανοι και κουραστικοί νεοσύλλεκτοι» σε ιδανικούς νέους συναδέλφους!

Πιο συγκεκριμένα, το εισαγωγικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποτελείται στη βασική του μορφή από 8 επιμέρους εκπαιδευτικές ενότητες:

CITI World: Η πρώτη εβδομάδα γνωριμίας με το διεθνή κόσμο των ευκαιριών της Citigroup και της Citibank Ελλάδος, τις Κοινές μας Ευθύνες, τον Κώδικα Δεοντολογίας μας, τη Φιλοσοφία και τις Πολιτικές Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού, την Ασφάλεια Πληροφοριών, την Ασφάλεια και Προστασία (Safety & Security), τις Αρχές Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Compliance) και Εσωτερικού Ελέγχου, τη Διαχείριση Κινδύνων, το Δίκτυο Λιανικής Τραπεζικής, τη Διαχείριση Περιουσίας, τα Δάνεια, τις Κάρτες, τα Ασφαλιστικά Προϊόντα, τη Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων και τέλος τα Εναλλακτικά Δίκτυα Πωλήσεων.

Εισαγωγή στην Τραπεζική I (Banking Today): Σε συνεργασία με το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο συνεχίζουμε τη διοργάνωση του εν λόγω σεμιναρίου, όπου κυρίως τα πιο έμπειρα στελέχη των Καταστημάτων ή και των Υποστηρικτικών Διευθύνσεων αποκτούν τη συνολική εικόνα του τραπεζικού συστήματος, του διεθνούς, ευρωπαϊκού και ελληνικού κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας των τραπεζών, των αρχών λειτουργίας και της ιδιαιτερότητας μιας τραπεζικής επιχείρησης, της κατηγοριοποίησης των τραπεζικών εργασιών, της διαχείρισης κινδύνων και της τραπεζικής λογιστικής.

Εισαγωγή στην Τραπεζική II (Banking Essentials): Αναπτύξαμε, επίσης σε συνεργασία με το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, το συγκεκριμένο σεμινάριο που απευθύνεται σε Υπεύθυνους Δανειακών και Επενδυτικών Προϊόντων και καλύπτει την εξής θεματολογία σχετικά με βασικές τραπεζικές γνώσεις:

- α) Η λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα κυριότερα χρηματοοικονομικά προϊόντα, οι χρηματοπιστωτικές αγορές, τα επιτόκια και ο τρόπος διαμόρφωσής τους.
- β) Χαρακτηριστικά καταθετικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών προϊόντων, συνάλλαγμα, μάρκετινγκ και βασικές αρχές πωλήσεων καταθετικών/επενδυτικών προϊόντων.
- γ) Περιγραφή μεσολαβητικών εργασιών (Επιταγή, Συναλλαγματική, τα διατραπεζικά συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού επιταγών, μεταφορές κεφαλαίων και πιστώσεων).

Το σεμινάριο ακολουθείται από Quiz γνώσεων και αργότερα μία ημέρα επανάληψης και διευκρινιστικών ερωτήσεων μετά την εφαρμογή των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο χώρο εργασίας.

Η Ακαδημία των νεοεισερχόμενων δεν περιλαμβάνει μόνο μια απλή ενημέρωση ή/ και μετάδοση γνώσεων. Ολοκληρώνεται με τις εξειδικευμένες πιστοποιήσεις μας, με έμφαση στα προϊόντα μας και τις αντίστοιχες δέουσες πρακτικές και τεχνικές πώλησης, οι οποίες προϋποθέτουν διασφαλισμένα αδιάβλητες εξετάσεις και επανεξετάσεις σε διάφορους γνωστικούς τομείς και αντίστοιχα προϊόντα.

Πιστοποίηση σε Επενδυτικά και Ασφαλιστικά Προϊόντα και Structured Notes (Investment Certification): Οι νεοεισερχόμενοι παρακολουθούν ενιαίο σεμινάριο σε αίθουσα σχετικά με τις μορφές Επενδύσεων και τα Επενδυτικά Προϊόντα Citibank, εξοικειώνονται με στοιχεία Μακροοικονομίας και εξειδικευμένες Μορφές Επενδύσεων (Ομόλογα, Μετοχές κ.ά.), ενημερώνονται για τα Εργαλεία της Citibank σχετικά με τον προγραμματισμό Επενδύσεων των πελατών μας και την αξία της κατανομής και διασποράς των επενδύσεων, καθώς και τον Κώδικα Δεοντολογίας και το Θεσμικό πλαίσιο Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Βασικά Στοιχεία για τα Α/Κ, Κατανομή κεφαλαίων και ευρωπαϊκή αγορά Α/Κ, Εσωτερικές Πολιτικές Επενδυτικής Συμβουλευτικής, Κανονιστική Συμμόρφωση, Εξελίξεις στις διεθνείς αγορές και εκτιμήσεις της Citigroup, Σύνοψη ασφαλιστικών προϊόντων.

Πιστοποίηση σε Διαδικασίες Πρόληψης και Καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (Anti-Money Laundering Certification): Διεξάγεται και παγκοσμίως στη CITIGROUP και περιλαμβάνει σχετικές οδηγίες και διαδικασίες. Παρουσιάζονται οι παραδοσιακές Τεχνικές και τα Στάδια Money Laundering (Ξέπλυμα Χρήματος), καθώς και το διεθνές και ελληνικό Κανονιστικό Πλαίσιο. Αναφέρονται ενδεικτικά θέματα σχετικά με απαγορευμένους λογαριασμούς, διαδικασίες ταυτοποίησης και πιστοποίησης των στοιχείων του πελάτη, τεχνικές εντοπισμού και διαβάθμισης των συναλλαγών και των πελατών σε σχετικές κατηγορίες, έρευνας και αναφοράς ασυνήθιστων/ύποπτων συναλλαγών και συνεργασίας για αναφορά ύποπτων συναλλαγών με τις αρμόδιες Αρχές.

Πιστοποίηση στα Πιστωτικά Προϊόντα (Credit Certification): Οι συμμετέχοντες ενημερώνονται για τις βασικές αρχές Credit & για Θέματα Πιστωτικών Διαδικασιών και Πολιτικών, τις Αρχές Κανονιστικής Συμμόρφωσης που διέπουν τα αντίστοιχα προϊόντα, Γενικές Αρχές Εγκρίσεων και Διαχείρισης Ρίσκου, Γενικές αρχές και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά Καταθετικών Προϊόντων, Προσωπικών, Στεγαστικών και Επιχειρηματικών Δανείων, Προγραμμάτων Συγκέντρωσης Δανείων και Καρτών κ.ά.

Αναπόσπαστο και πολύτιμο μέρος της ομαλής εισαγωγής των νέων συναδέλφων είναι η **προσομοίωση τραπεζικών εργασιών**, και η χρήση των συστημάτων και διαδικασιών σε αίθουσες Η/Υ στα αντίστοιχα συστήματα των θέσεων εργασίας τους.

Τέλος όλοι οι νεοεισερχόμενοι προετοιμάζονται για την πρόκληση της δημιουργίας και διατήρησης της εξαιρετικής σχέσης με τον πελάτη, με το βασικό σεμινάριο **Δεξιότητων Πωλήσεων και Εξυπηρέτησης Πελατών**, προσαρμοσμένο στην κάθε θέση εργασίας με μελέτες περιπτώσεων και παιχνίδια ρόλων σε αίθουσα, ανάλογα με τα καθήκοντά τους.

Κατά τη διάρκειά του εξοικειώνονται με τεχνικές διερεύνησης και αξιολόγησης των αναγκών του πελάτη, χειρισμού αντιρρήσεων και κλεισίματος της συνάντησης, καθώς και απόσπασης δέσμευσης, λαμβάνουν συμβουλές από έμπειρα στελέχη των Καταστημάτων περί δημιουργίας δικτύου πελατών και θετικής χρησιμοποίησης των συστάσεων και δημιουργούν το δικό τους πλάνο ενεργειών για να επιτύχουν στη θέση τους!

Το εισαγωγικό πρόγραμμα συμπληρώνεται για τους προϊσταμένους με το εισαγωγικό σεμινάριο Ανάπτυξης Ηγετικών Ικανοτήτων, με επικέντρωση σε θέματα διαχείρισης προτεραιοτήτων και αρμοδιοτήτων, συμβουλευτικής και καθοδήγησης για βελτίωση της απόδοσης και παρακίνησης, καθώς και το βασικό σεμινάριο διοίκησης των πωλήσεων (sales management) που απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους Διευθυντές Καταστημάτων. Η αφομοίωση των γνώσεων και στις δύο περιπτώσεις ενισχύεται με προσομοιώσεις στην αίθουσα διορθωτικών παρεμβάσεων (feedback) στην συμπεριφορά των υφισταμένων και με την πρακτική εφαρμογή των τεχνικών στο χώρο εργασίας (Action Learning) και εξατομικευμένη ανατροφοδότηση σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο (follow up).

Τέλος, ο νεοπροσληφθείς συνάδελφος έχει πρόσβαση σε συγκεκριμένες πιστοποιήσεις μικρής χρονικής διάρκειας από τον ηλεκτρονικό του υπολογιστή, όπου και εξετάζεται και ενημερώνεται για τα αποτελέσματά του on-line μέσω του διεθνούς Συστήματος Διαχείρισης της Εκπαίδευσης της Citi. Έχει επίσης πρόσβαση σε όλα τα προγραμματισμένα σεμινάρια στην Ελλάδα και από τη Citi, διαδικτυακά (e-learning) ή με net meetings (σύνδεση με τον εκπαιδευτή και τους άλλους συμμετέχοντες μέσω κοινής τηλεφωνικής γραμμής και ταυτόχρονη πρόσβαση στην οθόνη του εκπαιδευτή), με ευρεία θεματολογία ώστε να συμπληρώνει ή να ανανεώνει τις γνώσεις του στα τραπεζικά προϊόντα και διαδικασίες.

Απώτερος διττός στόχος μας, παρέχοντας συμπυκνωμένες **θεμελιώδεις και άμεσα εφαρμόσιμες** γνώσεις με διαφορετικές μεθόδους εκμάθησης (blended training), είναι να διασφαλίσουμε με κάθε τρόπο: α) την άρτια κατάρτιση των τραπεζικών μας Συμβούλων ώστε να παρέχουν ποιοτική και ασφαλή ενημέρωση και στοχευμένη εξυπηρέτηση στον πελάτη της τράπεζας και β) την παρακίνηση των νέων συναδέλφων, τηρώντας το ψυχολογικό συμβόλαιο μαζί τους για διαρκή εκπαίδευση και πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων τους που τους ενδυναμώνει ως ολοκληρωμένα τραπεζικά στελέχη του αύριο.

MBA in Banking

Accredited by
**Association
of MBAs**

D'Arcy Athens

Bank on this opportunity!

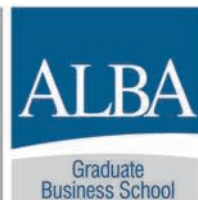
The HBA-ALBA MBA in Banking is a unique postgraduate program that focuses on the latest theoretical and applied developments in the Banking industry worldwide. Carrying the international accreditation by the Association of MBAs (AMBA), and delivered in collaboration with the Hellenic Bank Association, the HBA-ALBA MBA in Banking program provides a learning experience that prepares future banking executives to operate successfully in the globalized Banking landscape.

Program Presentation: September 13th, 2007

Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών,
Not-For-Profit Educational Organization, +30 210 896 4531

HELLENIC BANK
ASSOCIATION

Business *unusual*

www.alba.edu.gr

Δημοσίευση άρθρων

Το Δελτίο της ΕΕΤ δέχεται πρωτότυπα άρθρα που πραγματεύονται επίκαιρα ζητήματα του τραπεζικού τομέα και δεν έχουν δημοσιευτεί (ούτε τελούν υπό δημοσίευση) σε άλλα περιοδικά. Τα κείμενα πρέπει να αποστέλλονται με e-mail, σε μορφή Word. Η βιβλιογραφία, αν υπάρχει, παρατίθεται μόνο με τη μορφή υποσημειώσεων. Τα άρθρα δεν επιτρέπεται κατά κανόνα να υπερβαίνουν τις 2.000 λέξεις.

Για να δημοσιευτεί ένα κείμενο, πρέπει να εγκριθεί από την Επιστημονική Επιτροπή. Οι αρνητικές αποφάσεις δεν αιτιολογούνται. Η μερική ή ολική αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού επιτρέπεται μόνο με την άδεια του Εκδότη.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την κα Α. Μανιάτη, τηλ.: 210-3386412, fax: 210-3646122, e-mail: amaniati@hba.gr